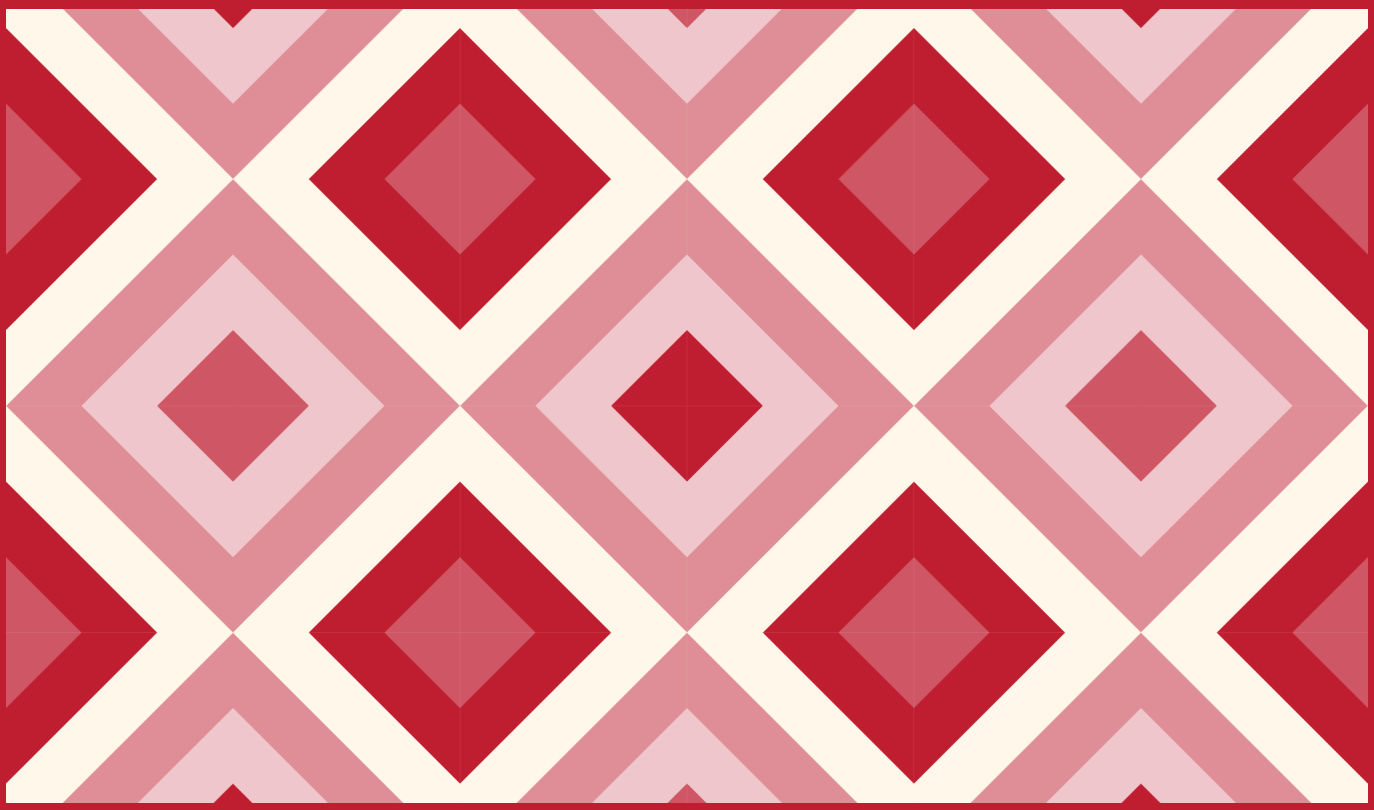
Styrkelse af kommunal indsats til voldsudsatte i nære relationer

Et kommunalt modningsprojekt



Bente Bjørnholt, Mathias Ruge, Amalie Märcher Thuesen
og Jonas Stenkjær Kristensen

VIVE

Styrkelse af kommunal indsats til voldsudsatte i nære relationer
– Et kommunalt modningsprojekt

© VIVE og forfatterne, 2026
e-ISBN: 978-87-7582-509-7
Projekt: 302357
Evalueringen er udarbejdet af VIVE for Social- og Boligstyrelsen
Finansiering: Social- og Boligstyrelsen

VIVE
Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.



VIVE støtter FN's verdensmål og angiver her, hvilket eller hvilke verdensmål der knytter sig til publikationen.

Forord

Vold i nære relationer er et alvorligt problem i samfundet. Mange af dem, der bliver udsat for vold, anmelder det dog ikke til politiet og søger heller ikke hjælp hos kommunen. Volden kan imidlertid have store negative konsekvenser – både for den person, der bliver udsat for vold, og for deres børn. Derfor kan der være behov for særlige tilbud til voldsudsatte, som ikke normalt søger hjælp på et krisecenter.

Denne undersøgelse evaluerer et kommunalt tilbud til både mænd og kvinder, der oplever vold, men som typisk ikke henvender sig til et krisecenter.

Rapporten er udarbejdet af seniorforsker Bente Bjørnholt, senioranalytiker Mathias Ruge samt studentermedhjælperne Amalie Märcher Thuesen og Jonas Kristensen.

Vi vil gerne takke de kommuner og borgere, der har bidraget til evalueringen. Derudover takker vi de eksterne reviewere for deres værdifulde kommentarer, som har bidraget til at sikre rapportens kvalitet, samt Social- og Boligstyrelsen for et godt samarbejde.

Projektet er gennemført som en del af den Nationale Strategi for Udvikling af Sociale Indsatser under Social- og Boligstyrelsen, som også har finansieret evalueringen.

Kræn Blume Jensen
Forsknings- og analysechef
for VIVE Sociale forhold og Arbejdsmarked

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater		6
Afrapportering		13
1	Indledning	14
1.1	Evalueringens formål og spørgsmål	15
1.2	Modningsindsatsen	16
1.3	Analysestrategi, datagrundlag og metoder	19
1.4	Læsevejledning	20
2	Implementering af indsatsen	22
2.1	Kommunernes organisering af indsatsen	23
2.2	Opsporing og målgruppe	25
2.3	Risikovurdering	31
2.4	Gruppeforløb	41
2.5	Understøttende forhold	45
3	Oplevede resultater	51
3.1	Borgernes vurdering af delelementerne i gruppeforløbet	52
3.2	Borgernes videre vej	62
4	Omkostningsvurdering	66
4.1	Opstarts- og etableringsomkostninger	69
4.2	Estimerede udgifter til løbende drift	71
4.3	Mulige potentialer og kommunaløkonomiske konsekvenser	75
Dokumentation		78
5	Metode og data	79
5.1	Spørgeskemaundersøgelser	79
5.2	Den kvalitative undersøgelse	82
Litteratur		87

Bilag 1	Spørgeskema	91
Bilag 2	Interviewguide. Eksempel borger	99
Bilag 3	Bilagsfigurer	100

Hovedresultater

Vold i nære relationer udgør et alvorligt samfundsproblem, der berører en række mennesker i Danmark. Det præcise omfang er dog vanskeligt at fastlægge, da der ikke findes undersøgelser, der giver et fuldstændigt billede af problemet. En stor del af voldstilfældene bliver nemlig ikke anmeldt til politiet, og hvor udbredt volden vurderes at være, afhænger desuden af, hvordan man vælger at definere begrebet vold (Pedersen, Okholm & Balvig, 2024). Konsekvenser af volden rækker ud over de direkte skader, og vold i nære relationer kan have både akutte og kroniske fysiske og psykiske følger og kan medføre begrænsninger i uddannelse og arbejdsliv. Kommunerne har mulighed for at tilbyde rådgivning, hjælp og støtte (lov om social service § 10, § 12, § 85) og er om nødvendigt forpligtet til at tilbyde ophold på krisecenter til de voldsudsatte (lov om social service § 109). Samtidig skal kommunerne tilbyde helhedsorienteret støtte til blandt andre voldsudsatte med komplekse eller samtidige sociale problemstillinger (lov om social service § 82). Mange voldsudsatte anmelder ikke volden til politiet eller søger hjælp i kommunen, hvorfor det kan være vanskeligt at opspore voldsudsatte.

Med henblik på at styrke den kommunale indsats til voldsudsatte i nære relationer har Social- og Boligstyrelsen iværksat et modningsprojekt i samarbejde med to danske kommuner i 2022. Formålet er blandt andet at forebygge og foregribe ophold på krisecenter efter § 109 og samtidig at modne den helhedsorienterede tilgang til voldsudsatte i nære relationer. Målgruppen for indsatsen er mænd og kvinder, som er udsat for vold i nære relationer (fx fra samlever, forældre m.m.), men som ikke er i målgruppen for et ophold på krisecenter, og hvor en ambulant indsats vil være egnet. I alt 416 voldsudsatte borgere har haft kontakt med en af kommunerne, hvoraf omkring 112 har deltaget i det ambulante tilbud[1].

Indsatsen består af øget *opsporing*, *risikovurdering* og iværksættelsen af et ambulant tilbud til voldsudsatte i nære relationer, som ikke traditionelt søger hjælp på krisecentrene. Det ambulante tilbud er organiseret som et samtaleforløb i grupper med mulighed for individuelle samtaler i forbindelse med opstarten eller ved behov. *Gruppeforløbene* består af 10 sessioner af ca. 2 timers varighed og har fokus på fire delelementer: 1) erkendelse af volden, 2) spejling, 3) aktivering af netværk og 4) mestrings- og handlekompetencer.

Denne slutevaluering af indsatsen skal danne grundlag for en vurdering af, om indsatsen er moden til at gå videre til afprøvning i andre kommuner med en egentlig

[1] Det præcise tal af borgere, som har deltaget gruppeforløb, er forbundet med en vis usikkerhed, jf. kapitel 5.

SUSI-kriterier

- Indsatsen skal være efterspurgt
- Indsatsen skal være succesfuldt implementeret
- Indsatsen skal være færdigudviklet
- Indsatsen skal vise lovende resultater
- Indsatsen må ikke være urealistisk dyr.

effektmåling. Dette sker med afsæt i kriterier udarbejdet under den Nationale Strategi for Udvikling af Sociale Indsatser (SUSI).

Indsatsen er efterspurgt, og det er lykkedes at opspore en ny borgergruppe

Der har været stor efterspørgsel efter indsatsen, og det er lykkedes at opspore voldsudsatte borgere, som ikke traditionelt henvender sig på kommunernes krisecentre. Det er dog kun i begrænset omfang lykkedes kommunerne at opspore mænd til indsatsen.

Det ambulante tilbud appellerer desuden til voldsudsatte, som traditionelt ikke tager ophold på krisecenter. Henvisning til indsatsen forudsætter ikke, at den voldsudsatte har brudt relationen til voldsudøver. Dette appellerer særligt til voldsudsatte, som eksempelvis har fælles børn med voldsudøver, eller hvor et brud med voldsudøver og ophold på krisecenter er forbundet med afgørende personlige eller økonomiske omkostninger.

Der har i de deltagende kommuner været et tilstrækkeligt stort henvisningsgrundlag med henblik på at sikre løbende opstart af nye gruppeforløb. Antallet af igangsatte gruppeforløb og kadencen mellem opstart af disse varierer dog på tværs af kommunerne. Evalueringen peger på, at der er en risiko for øget frafald, hvis ventetiden fra henvisning til individuel samtale og opstart af gruppeforløb bliver for stor.

Samlet tyder det på, at indsatsen kan være relevant for andre kommuner. Det er imidlertid usikkert, om landets mindste kommuner i sig selv har et tilstrækkeligt stort henvisningsgrundlag til at sikre en effektiv drift af tilbuddet samt en tilstrækkelig kort ventetid for den voldsudsatte borger.

Indsatsen er færdigudviklet, men procedurer for risikovurdering bør skærpes

Overordnet vurderes det, at indsatsen er færdigudviklet. Den kommunale indsats er fagligt velbegrundet, og metoden er velbeskrevet. Desuden er målgruppens udfordringer veldefinerede, og der foretages risikovurderinger af de voldsudsatte forud for tilbud om gruppeforløb.

Det anbefales dog, at der sker en afklaring i forhold til kommunernes brug af risikovurderingsværktøjet SARA-V3. Kommunerne skal ifølge indsatsbeskrivelsen anvende SARA-V3 til risikovurdering forud for tilbud om gruppeforløb, men kommunerne bruger redskabet forskelligt. Køge Kommune dokumenterer og journaliserer resultaterne fra SARA-V3 efter samtale med borgerne, hvilket er en tung administrativ opgave, men som understøtter den videre sagsbehandling om og samarbejde på tværs af afdelinger. Odense Kommune bruger også SARA-V3, men kun til at afklare, om borgere tilhører målgruppen, og de dokumenterer ikke vurderingerne. Odense Kommune vægter her hensynet til borgerens anonymitet højere og vurderer, at mange borgere ikke ville henvende sig, hvis deres oplysninger journaliseres.

Den store forskel i praksis skaber usikkerhed blandt medarbejdere i forhold til, hvordan redskabet præcist skal anvendes, og hvor omfattende dokumentationen skal være. I en fremtidig indsats kan der være behov for at afklare brugen af SARA-V3.

Indsatsen er implementeret, men kommunerne har valgt forskellige tilgange

Indsatsen består af tre kerneelementer: *opsporing*, *risikovurdering* og *gruppeforløb*.

Kommunerne har valgt to forskellige strategier til *opsporing*. Erfaringerne viser, at begge strategier kan nå målgruppen, men med forskellig rækkevidde og integration i kommunens systemer. Odense Kommune har primært brugt sociale medier, hvilket gav mange henvendelser, men også behov for frasortering og ventelister. Køge Kommune har integreret indsatsen i den kommunale forvaltning og opsporer borgere via eksisterende instanser, fx familie- og jobcentre, hvilket gør det muligt at hjælpe borgere, der henvender sig af andre årsager end vold. Begge strategier har nået borgere, der ikke tidligere har søgt hjælp, og som ikke har overvejet krisecenterophold.

Som det fremgår ovenfor, bruger begge kommuner risikovurderingsværktøjet SARA-V3 til at *risikovurdere* borgerne. Dog er der betydelige forskelle i kommunernes brug af værktøjet. Medarbejdere i begge kommuner beskriver SARA-V3 som et brugbart, men tungt redskab. Særligt i projektets begyndelse blev brugen af SARA-V3 i Køge Kommune en flaskehals, der begrænsede antallet af borgere i indsatsen og hyppigheden af sessioner. Det skyldes blandt andet, at kompetencerne i at bruge SARA-V3 lå hos en enkelt person, mens den tætte tilknytning til krisecenteret i Odense Kommune gjorde, at alle projektmedarbejdere i Odense Kommune kunne foretage en SARA-V3-vurdering.

Gruppeforløbene er relativt ens i de to kommuner. Efter afdækning tilbydes voldsudsatte et gruppeforløb med 10 sessioner, hvor fokus er 'erkendelse af vold', 'spejling', 'netværk' og styrkelse af 'mestrings- og handlekompetencer'. Grupperne består typisk af 6-8 deltagere, hvor forskellighed i gruppen vurderes som en styrke. Netværk er det mest udfordrende delelement i gruppeforløbene, og medarbejderne oplever, at deltagerne selv skal tage initiativ, selvom der forsøges at skabe kontakt internt i grupperne. Grupperne ledes af to fagprofessionelle i hver kommune, hvor kombinationen af forskellige fagligheder fremhæves som en styrke, der gør det muligt at imødekomme både voldsfaglige og sociale behov. Lokalerne spiller en central rolle: I Odense Kommune foregår forløbene på krisecenteret, hvilket kan opleves stigmatiserende, mens Køge Kommune bruger sundhedshuset, hvilket fremmer anonymitet.

Voldsfaglige kompetencer, koordineret samarbejde og relationsarbejde er væsentlige forudsætninger for implementeringen

Indsatsmodellen inkluderer også to forudsætninger for indsatsen: **koordineret samarbejde** og **relationsarbejde**.

Det **koordinerede samarbejde** har haft forskellige betingelser i de to kommuner, da de har valgt forskellige strategier. Køge Kommune har forankret indsatsen i et tæt samarbejde mellem kommune og krisecenter med en bred projektgruppe på ca. syv medarbejdere og inddragelse af flere kommunale enheder. Den høje grad af kommunal forankring er fordrende for både opsporing af voldsudsatte og iværksættelse af understøttende tiltag i forbindelse med den ambulante indsats' ophør. Succesfuld kommunal forankring muliggør desuden, at der arbejdes helhedsorienteret omkring håndteringen af de voldsudsattes ofte komplekse og multiple problemstillinger. Organiseringen giver imidlertid en udfordring med vidensdeling og dedikation på tværs af medarbejdere og afdelinger, og det er vigtigt, at indsatsen prioriteres af ledere på tværs af afdelinger.

Det er imidlertid også muligt at iværksætte en virkningsfuld ambulant indsats med en mindre grad af kommunal forankring. I Odense Kommune er indsatsen koncentreret på Krisecenter Odense med en mindre bemanding bestående af en fuldtidsleder og to deltidsansatte. Det indebærer en mere strømlinet og omkostningseffektiv organisering. Denne model er i overensstemmelse med den typiske organisering af krisecentrene i dag. Denne organisering kan udfordre en mere helhedsorienteret indsats, herunder igangsættelse af understøttende indsatser som supplement til gruppeforløbet.

Relationsopbygning er vigtig for implementeringen og afgørende for, at voldsudsatte kan åbne sig og deltage aktivt i gruppeforløb. Tillid bygger på både faglig professionalisme og hjertevarme, hvor gruppelederne kombinerer jordnærhed, åbenhed og anerkendelse. Denne tilgang hjælper borgerne med tidlig erkendelse af vold, accept af støtte og at bryde den skam, som flere af deltagerne oplever i forhold til at have været udsat for vold. Deltagernes vurdering af gruppeledernes støtte stiger gennem forløbet, hvilket afspejler, at tillid udvikles over tid.

Voldsfaglige kompetencer er også virksomme for indsatsens implementering. Vi finder, at risikovurderingen af de voldsudsatte forudsætter en betydelig voldsfaglighed og erfaring med målgruppen. Dels anvendes standardiserede og manualbaserede værktøjer (fx SARA-V3), som forudsætter en vis erfaring med målgruppen. Dels indebærer risikovurderingen udarbejdelsen af handleplaner, hvortil en stærk voldsfaglighed og kendskab til aktører og handlemuligheder er nødvendigt.

Krisecentermedarbejdere med voldsfaglig baggrund kan være vigtigt for etableringen af virksomme indsatser. Medarbejderne med baggrund i og fra krisecentrene har en stærk og nødvendig voldsfaglighed i mødet med de voldsudsatte. Tæt inddragelse og samarbejde med det lokale krisecenter sikrer endvidere mulighed for voldsfaglig sparring. En lavere grad af kommunal forankring stiller særligt i opstartsfasen færre krav til koordinationen og ressourceforbruget blandt de kommunale nøglemedarbejdere. Mulighederne for at iværksætte koordinerede helhedsorienterede indsatser målrettet de voldsudsatte svækkes dog betydeligt ved en lav grad af kommunal forankring.

Indsatsen viser lovende resultater for borgerne

Evalueringen finder overordnet, at det er muligt at etablere en virksom ambulant kommunal indsats til voldsudsatte i nære relationer. Indsatsen er en attraktiv indsats for kommunerne, og der er en generel efterspørgsel efter en indsats af denne type. Evalueringen viser, at de implementerede kerneelementer viser lovende resultater, og de voldsudsatte oplever et betydeligt og positivt udbytte af gruppeforløbene. Særligt 'spejlingen' i de øvrige gruppedeltagere og 'erkendelse af volden' bidrager

positivt til de voldsudsattes udbytte af gruppeforløbene, og deres 'mestrings- og handlekompetencer' bliver styrket.

Det er dog endnu for tidligt at vurdere, om indsatsen på langt sigt giver mere stabilitet i de voldsudsattes liv, herunder om indsatsen understøtter de voldsudsattes videre vej. Indsatsmodellen indeholder ikke forventninger om tilbud til opfølgende forløb, men i begge kommuner har der været behov for opfølgende indsatser.

Omkostningerne virker realistiske

Succesfuld forankring af indsatsen i kommunal praksis kræver betydelige ressourcer i særligt opstarts- og udrulningsfasen. Dels forudsætter en succesfuld kommunal forankring, at repræsentanter fra en bred vifte af den kommunale forvaltning koordinerer og deler viden på tværs. Dels skal der i forlængelse heraf prioriteres ressourcer til koordination og løbende vidensdeling.

Evalueringen skønner, at det er muligt at drive det ambulante kommunale tilbud for omkring 1,25 – 1,35 mio. kr. årligt. Afhængigt af efterspørgsel og forventet deltagervolumen kan aktiviteterne og udgifterne skaleres op. Udgifterne dækker først og fremmest over løn- og personaludgifter svarende til sammenlagt ca. 2 årsværk i hver kommune. Timeskønnet er præget af en vis usikkerhed og dækker blandt andet over ressourceforbruget til opsporing af voldsudsatte, henvisninger og risikovurderinger, afvikling og forberedelse af gruppeforløbene samt koordination og sparring. Dertil kommer en række mindre udgifter til den løbende promovering og udbredelse af indsatsen samt opkvalificering og supervision. Det samlede ressourceforbrug er fordelt på de forskellige roller i indsatsen og kan være delt mellem få eller flere forskellige medarbejdere, der varetager deres opgaver i indsatsen sideløbende med eventuelt øvrige opgaver.

Det har inden for rammerne af evalueringens design og under hensyn til deltagernes mulighed for at være anonyme ikke været muligt at koble oplysninger om deltagerne til registerbaserede optegnelser, hvorfor det i denne evaluering ikke er muligt at afdække kommunaløkonomiske konsekvenser af indsatsen.

Der eksisterer kun et sparsomt sammenligningsgrundlag i forhold til kommunalt finansierede ambulante indsatser, hvorfor et meningsfuldt og udbredt basisalternativ ikke kan identificeres. Omkostningsvurderingen peger dog på, at omkostningerne er sammenlignelige og realistiske i sammenligning med andre ambulante indsatser målrettet voldsudsatte i nære relationer. Dertil er omkostningerne i relation til modningsindsatsen markant lavere end ophold på krisecenter, hvorfor der opfordres til en yderligere afdækning af potentialet for at forebygge eller foregribe § 109-ophold på krisecenter.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsen evaluerer et modningsprojekt iværksat af Social- og Boligstyrelsen, der har til formål at styrke den kommunale indsats til voldsudsatte i nære relationer.

- Evalueringen har fulgt modningsprojektet fra opstarten i 2022 og til afslutningen med udgangen af 2025. Dataindsamlingen er afsluttet i sommeren 2025.
- Modningsprojektet er gennemført i to kommuner med tæt inddragelse af lokale krisecentre.
- Evalueringen bygger på interviews og casearbejde med projektmedarbejdere og nøglepersoner, interviews med voldsudsatte samt survey-baserede forløbsundersøgelser med de voldsudsatte.

Afrapportering

1 Indledning

Vold i nære relationer er et alvorligt samfundsproblem. Der findes ingen undersøgelser, der belyser det fulde omfang af vold, og omfanget er vanskeligt præcist at fastslå. Mange anmelder nemlig ikke volden til politiet, og omfanget afhænger af, hvordan man definerer vold (Pedersen, Okholm & Balvig, 2024; Hansen & Pedersen, 2022).

Variationer i omfanget af vold

I en undersøgelse fra 2021 angiver 5,5 % af kvinder og 4 % af mænd over 16 år, at de har været udsat for fysisk eller psykisk partnervold (Algren & Laursen, 2021). En undersøgelse fra 2020 finder, at en lidt mindre andel af den voksne befolkning (3,4 %) har været udsat for mindst én af fire former for partnervold – fysisk, psykisk, seksuel eller økonomisk vold (Ottesen & Østergaard, 2022). De seneste tal viser, at 2,7 % af danskere i alderen 16-79 år rapporterer at have været udsat for psykisk vold og 1,4 % for fysisk vold i løbet af 12 måneder i 2023 (Pedersen, Okholm & Balvig, 2024).

Vold i nære relationer har konsekvenser, der rækker ud over de umiddelbare skader ved volden. Det er eksempelvis veldokumenteret, at vold i nære relationer har en sammenhæng til akutte, men også kroniske lidelser i form af både fysiske og psykiske sygdomme (Campbell, 2002; Oram et al., 2022). Danske undersøgelser viser ligeledes, at de udsatte ofte oplever langvarige psykiske følger såsom angst, depression, PTSD og social isolation, og at volden kan medføre store begrænsninger i uddannelses- og arbejdsliv samt øget behov for sundheds- og socialydelser (Henze-Pedersen, 2022; Ottosen & Østergaard, 2018; 2022; Social- og Boligstyrelsen, 2023a). Desuden kan børn, der overværer vold i hjemmet, opleve alvorlige udviklingsmæssige og psykiske problemer, og børmeme er ofte særligt sårbare og risikerer alvorlige udviklings- og trivselsproblemer over tid (Henze-Pedersen, 2020; Lyk-Jensen, 2020: Ottosen, 2020).

Det er derfor afgørende at udvikle og implementere effektive indsatser, der kan identificere og hjælpe voldsudsatte, særligt dem, der ikke opsøger hjælp eller får den rette støtte. Social- og Boligstyrelsen har udviklet en kommunal indsatsmodel for voldsudsatte kvinder og mænd, som ikke opholder sig på krisecentre. Denne model testes i Odense Kommune og Køge Kommune som en del af modningsprojektet 'Styrkelse af den kommunale indsats til voldsudsatte' under Udviklings- og Investeringsprogrammet (UIP) 2022. Modningsprojektet skal understøtte udvikling og afprøvning af indsatsen i praksis, inden den eventuelt udbredes til flere kommuner. Der er således tale om et udviklingsprojekt, som løbende er blevet udviklet og tilpasset.

1.1 Evalueringens formål og spørgsmål

VIVE har evalueret modningsindsatsen og har løbende indsamlet data om projektets fremdrift og resultater. Denne løbende dataindsamling er blevet formidlet til kommunerne samt Social- og Boligstyrelsen med henblik på at understøtte udviklingsprocessen. Denne rapport indeholder en slutevaluering, som med afsæt i den samlede dataindsamling evaluerer kommunernes implementering, de voldsudsattes oplevelser af indsatsen samt omkostningerne ved indsatsen. Evalueringen besvarer således tre undersøgelsesspørgsmål (jf. Boks 1.1)

Boks 1.1 Undersøgelsesspørgsmål

- Hvordan implementerer kommunerne indsatsen, og hvordan oplever borgerne kerneelementerne?
- Hvordan oplever de voldsudsatte indsatsen?
- Hvilke omkostninger er der forbundet med indsatsen?

Evalueringen består af tre evalueringsmodeller (Krogstrup, 2024), som hver især besvarer de tre undersøgelsesspørgsmål i tre delanalyser:

1. Implementeringsevaluering
2. Resultatevaluering
3. Omkostningsevaluering

Tilsammen danner de tre dele grundlag for en vurdering af, om den modnede indsats har vist sig lovende på tværs af kommunerne, herunder om den har været realistisk at implementere og drifte, samt om den har vist lovende resultater for borgerne. Resultatevalueringen er gennemført med afsæt i de oplevelser, som de voldsudsatte har af indsatsen og dens umiddelbare konsekvenser, hvilket kan give et billede af indsatsens foreløbige resultater (Bjørnholt & Vedung, 2016). Da der er tale om en indsats, som er blevet udviklet og tilpasset undervejs som følge af læring, er det ikke muligt at lave en egentlig effektevaluering (Krogstrup, 2024). En sådan mere systematisk test af indsatsen vil være i indsatsens næste fase (Socialstyrelsen, 2022b). På tværs af de tre delanalyser giver evalueringen imidlertid grundlaget for at vurdere, om indsatsen er moden til at gå videre til en egentlig afprøvning, herunder en effektmåling.

1.2 Modningsindsatsen

En modningsindsats er ifølge Social- og Boligstyrelsen en udviklingsfase, hvor en metode, model eller indsats tilpasses og kvalificeres på baggrund af erfaringer fra praksis, så den bliver implementeringsparat og klar til afprøvning og systematisk test (herunder effektevaluering) i fx flere kommuner (Socialstyrelsen, 2022b). Den konkrete modningsindsats har til formål at styrke den kommunale indsats for voldsudsatte i nære relationer, således at flere voldsudsatte får rettidig hjælp, før volden eskalerer (Socialstyrelsen, 2022c). Vold defineres bredt i indsatsen, og der opereres med otte voldsformer (jf. boksen til venstre). Flere af de voldsudsatte har oplevet flere af voldsformerne (og deres erkendelse af voldens omfang øges som en del af indsatsen), og som en del af indsatsen screenes de voldsudsatte i forhold til, om voldens form og karakter giver mulighed for at tilbyde dem et ambulant forløb, eller om der er behov for andre tilbud.

Voldsformer

1. Fysisk vold
2. Psykisk vold
3. Seksuel vold
4. Materiel vold
5. Økonomisk vold
6. Digital vold
7. Stalking
8. Æresrelateret vold.

Målgruppen for indsatsen er mænd og kvinder, der er udsat for vold i nære relationer – for eksempel fra en partner, forælder eller anden nærtstående – men som ikke tilhører målgruppen for et ophold på krisecenter.[2] Indsatsen retter sig mod personer, for hvem en ambulant støtteform vurderes at være mest hensigtsmæssig. I alt har 416 voldsudsatte borgere haft kontakt med en af kommunerne, hvoraf cirka 112 har deltaget i gruppeforløb.[3]

Det er vigtigt at understrege, at modningsindsatsen skal supplere eksisterende kommunale indsatser og ikke skal træde i stedet for andre relevant kommunale tilbud til eksempelvis de voldsudsatte selv, deres børn eller voldsudøver.[4] De fleste kommuner har typisk kun ét tilbud om midlertidigt ophold på krisecenter til voldsudsatte. Nogle kommuner har professionelle eller frivilligbaserede tilbud i civilsamfundet, men udbuddet varierer betydeligt på tværs af landet. En ambu-

[2] Hvis den voldsudsatte har børn, skal retningslinjer og lovgivning, der vedrører børn, naturligvis følges, men denne del indgår ikke som en del af modningsindsatsen (Social og Boligstyrelsen, 2022a).

[3] Det nøjagtige antal deltagere i gruppeforløb er forbundet med en vis usikkerhed (jf. kapitel 5).

[4] I tilfælde, hvor den voldsudsatte eller voldsudøvende har samtidige sociale problemer ud over voldsudsættelsen eller voldsudøvelsen, kan det eksempelvis være relevant at forholde sig til de muligheder for sammenhængende og helhedsorienteret støtte, der fremgår af servicelovens § 81 (Socialstyrelsen, 2022a).

lant indsats kan være et alternativ, der både forebygger fremtidige krisecenterophold og målretter indsatsen mod personer, hvor volden stadig er aktuel, men akut beskyttelse ikke er nødvendig. Samtidig giver et ambulant tilbud den voldsudsatte mulighed for at opretholde en vis normalitet i hverdagen og kan integreres med andre kommunale indsatser, fx i beskæftigelses-, familie- eller misbrugsafdelinger, så volden ikke hindrer effekten af øvrige støtteforløb.

Forud for modningsprojektets opstart gennemførte Social- og Boligstyrelsen et screeningsprojekt. Screeningsprojektet identificerede med afsæt i tidligere undersøgelser og litteratur otte kerneelementer som virkningsfulde i indsatsen mod vold i nære relationer (Rambøll, 2020). Social- og Boligstyrelsen udarbejdede på den baggrund otte anbefalinger til kommunernes indsats mod vold i nære relationer, jf. boksen til venstre (Socialstyrelsen, 2022c). De otte anbefalinger har dannet udgangspunkt for en indsatsmodel, som er blevet testet i Odense Kommune og Køge Kommune. Indsatsen består af *opsporing*, *risikovurdering* og *gruppeforløb*.

Kerneelementer

1. Opsporing
2. Erkendelse af volden
3. Risikovurdering
4. Spejling
5. Aktivering af netværk
6. Mestrings- og handlekompetencer
7. Koordineret samarbejde
8. Relationsopbygning.

Indsatsbeskrivelse og kerneelementer er løbende blevet tilpasset og præciseret som en del af modningsprojektets formative fokus. Hvor der oprindeligt var otte kerneelementer, er de i projektets afsluttende fase blevet samlet til tre kerneelementer samt to organisatoriske forudsætninger for arbejdet. Kerneelementerne udgør fortsat rygraden i modningsprojektet, men den nye model tydeliggør forskellen mellem indsatsens forventede virkning, de virkemidler, der anvendes, og de forudsætninger, der skal være på plads for at skabe en styrket kommunal indsats. I den forbindelse er **relationsarbejde** og **koordineret samarbejde** flyttet fra at være kerneelementer til at blive forudsætninger, da de ikke har været i fokus for selve modningsarbejdet.

Figur 1.1 Skematisk oversigt over kerneelementer og forudsætninger



Anm.: Figuren viser de tre faglige kerneelementer: Opsporing, risikovurdering og gruppeforløb samt de organisatoriske forudsætninger i form af relationsopbygning og koordineret samarbejde.

Kilde: VIVE.

De tidligere elementer – 'erkendelse af volden', 'spejling', 'aktivering af netværk' samt 'mestrings- og handlekompetencer' – er blevet samlet i ét nyt kerneelement: *gruppeforløb*. Denne sammenlægning gør det tydeligt, at *gruppeforløb* er det bærende element i indsatsen. Desuden indgår både 'erkendelse af volden' og 'mestrings- og handlekompetencer' også i *opsporing* og *risikovurdering*. De tre endelige kerneelementer er oplistet i Tabel 1.1.

Tabel 1.1 Indsatsmodellens tre kerneelementer

Kerneelementer	Beskrivelse
Opsporing	Opsporing handler om at etablere en praksis, hvor kommunale medarbejdere integrerer en rutinemæssig opsporing af voldsudsatte personer, så voldsudsatte tilbydes hjælp, før volden intensiveres eller eskalerer.
Risikovurdering	Risikovurdering og håndtering af den voldsudsatte persons sikkerhed integreres som en fast del af praksis i alle sager vedrørende vold i nære relationer, så den voldsudsatte person og fagpersoner har en plan at handle ud fra ved trusler om eller risiko for yderligere voldsudsættelse.
Gruppeforløb	Der etableres et gruppeforløb med fokus på 'erkendelse af volden', 'spejling', 'aktivering af netværk' og at styrke den voldsudsattes 'mestrings- og handlekompetencer', så den voldsudsattes mulighed for at bryde med volden og leve et liv uden vold efter gruppeforløbet styrkes.

Kilde: Internt arbejdsdokument fra Bolig- og Socialstyrelsen om konsolidering af kerneelementer (maj 2025).

Med sammenlægningen af kerneelementerne fra otte til tre er de nu knyttet direkte til konkrete aktiviteter og faser i indsatsmodellen. Det gør det tydeligere,

hvad formålet med hvert enkelt kerneelement er. Samtidig understreges det, at en vellykket implementering afhænger af to centrale forudsætninger: et tæt og koordineret samarbejde omkring borgerens situation samt opbygningen af tryghed i relationen mellem den voldsudsatte og de voldsfaglige medarbejdere. Kerneelementerne udfoldes yderligere i implementeringsanalysen i kapitel 2.

1.3 Analysestrategi, datagrundlag og metoder

Evalueringen inkluderer data fra de to kommuner (Køge og Odense), som indgår i modningsprojektet og bygger på flere forskellige datakilder og kombinerer kvantitative og kvalitative metoder. Boks 1.2 giver et overblik over datakilderne.

Boks 1.2 Data og metode

- **Tre spørgeskemaundersøgelser** til borgere for at få viden om borgernes profil, progression og oplevelse af gruppeforløbene. Først et *registreringsskema* før forløbet, hvor den kommunale tovholder har registreret alle borgere ved opsporingssamtalen og udfyldt basisoplysninger om borgerne. Inden gruppeforløbenes start udfyldte de deltagende borgere et *baggrundsskema* med baseline-oplysninger og vurdering af deres nuværende tilstand. Til sidst, efter forløbets afslutning, udfyldte de deltagende borgere et *afslutningsskema* med spørgsmål om deres oplevelse af gruppeforløbets elementer samt deres nuværende tilstand. Det skal bemærkes, at spørgeskemaerne er revideret halvvejs i evalueringen, hvor enkelte spørgsmål er tilføjet. Antallet af besvarelser varierer derfor mellem de oprindelige og senere tilføjede spørgsmål.
- **Fem runder af interviews med projektledere og -medarbejdere** i de to kommuner. Interviewene berører kompetenceudvikling og kommunernes implementering samt organisering af indsatsen, herunder muligheder og udfordringer. Der er i alt gennemført interviews med projektlederne i de to kommuner fem gange i løbet af projektperioden, ligesom syv projektmedarbejdere, to ledere og to økonomimedarbejdere har deltaget i interviews (enkelte ad flere omgange).
- **25 telefoninterviews med borgere, som har deltaget i gruppeforløb.** Interviewene berører borgernes livssituation, deres oplevelser af forløbet med fokus på kerneelementerne, herunder fordele og udfordringer, samt deres oplevede udbytte af forløbet på kort og lidt længere sigt.
- **Mødedeltagelse og referater**. VIVEs medarbejdere har deltaget i hovedparten af de møder, der er blevet afholdt mellem Social- og Boligstyrelsen og kommunerne. Det gælder både kompetenceudvikling og udviklings- og dialogmøder. Det har givet

god indsigt i indsatsens implementering samt muligheder og udfordringer undervejs. I rapporten tjener referater fra møderne primært som baggrundsmateriale.

- **Omkostningsdata** i form af validerede projektbudgetter, oplysninger om årsværk, udgifter til promovering m.m. Det har inden for rammerne af evalueringens design og under hensyn til deltagernes mulighed for at være anonyme ikke været muligt at koble oplysninger om deltagerne til registerbaserede optegnelser, hvorfor det i denne evaluering ikke er muligt at afdække samfundsøkonomiske konsekvenser af indsatsen.

Modningen gennemføres som led i den Nationale Strategi for Udvikling af Sociale Indsatser (SUSI), der skal sikre systematisk udvikling og effektiv ressourceanvendelse på det sociale område gennem indsatser med dokumenteret effekt. SUSI består af fire faser: screening, modning, afprøvning og udbredelse. For at kunne gå videre fra modningsfasen skal indsatsen ifølge SUSI:

- være færdigudviklet
- være implementeret
- vise lovende i resultater
- være økonomisk realistisk
- være efterspurgt.

Den kommunale indsats mod vold i nære relationer er et modningsprojekt. Den afsluttende evaluering skal derfor vurdere, om disse kriterier er opfyldt.

Datakilderne går som udgangspunkt på tværs af de tre undersøgelsesspørgsmål og delanalyser: implementering, resultater og omkostninger. Implementerings- og resultatevalueringen tager imidlertid i højere grad afsæt i interviews med og survey-besvarelser fra borgere, end det er tilfældet for den økonomiske analyse. Den økonomiske analyse anvender omvendt i højere grad administrative data, end det er tilfældet for de øvrige analyser.

1.4 Læsevejledning



Rapporten er struktureret i tre kapitler, der følger de tre undersøgelsesspørgsmål og de SUSI-kriterier, der er opstillet for overgangen fra en modnings- til en afprøvnings- eller udbredelsesfase.

Kapitel 2 besvarer undersøgelsesspørgsmål 1 og undersøger kommunernes implementering af indsatsen med afsæt i indsatsmodellens kerneelementer, herunder om indsatsen er færdigudviklet og implementeret.

Kapitel 3 afdækker undersøgelsesspørgsmål 2 og de umiddelbare resultater for de voldsudsatte med fokus på, om indsatsen viser lovende resultater.

Kapitel 4 sætter fokus på undersøgelsesspørgsmål 3 og kommunernes omkostninger forbundet med implementering af indsatsen. Kapitlet vurderer, om indsatsen er urealistisk dyr.

2 Implementering af indsatsen

Dette kapitel fokuserer på implementeringen af indsatsen og besvarer undersøgelsesspørgsmål 1:

- Hvordan implementerer kommunerne indsatsen, og hvordan oplever borgerne kerneelementerne?

Kapitlet undersøger, om den samlede indsatsmodel er implementeret i overensstemmelse med indsatsbeskrivelsen. Kapitlets hovedkonklusioner fremgår af Boks 2.1.

Boks 2.1 Konklusion: implementeringen af indsatsen

Indsatsen er efterspurgt, implementeret og delvist færdigudviklet

Indsatsen er overordnet færdigudviklet og virker efter hensigten, men succes afhænger af lokal forankring, voldsfaglige kompetencer og tydelig afklaring af brugen af SARA-V3.

Efterspørgsel og en "ny" målgruppe

Indsatsen har været efterspurgt og formår at opspore en ny gruppe af voldsudsatte, som ikke traditionelt søger hjælp på krisecenter. Over halvdelen af deltagerne har ikke tidligere modtaget hjælp i forbindelse med vold, selvom mange har levet i voldsrelationer gennem flere år – over en tredjedel i mere end 10 år og over halvdelen i mere end 5 år. Det er dog kun i begrænset omfang lykkedes at opspore og inkludere voldsudsatte mænd.

Odense Kommune bruger sociale medier til opsporing og når bredt ud, men må håndtere mange henvendelser og ventelister. Køge Kommune integrerer indsatsen i kommunale forvaltninger og opsporer borgere via fx familie- og jobcentre, hvilket giver bedre helhedssamarbejde. Kommunerne har haft et solidt henvisningsgrundlag, men variation i ventetid og opstartsfrekvens kan øge risiko for frafald. Indsatsen vurderes relevant også for andre kommuner, men mindre kommuner kan mangle tilstrækkeligt grundlag til stabil drift.

Indsatsen er fagligt velbegrundet, men brugen af SARA-V3 bør afklares

Indsatsen er fagligt velbegrundet og metodisk velbeskrevet, men det anbefales, at brugen af risikoværktøjet SARA-V3 afklares inden udbredelse. Køge Kommune journaliserer resultaterne fra SARA-V3 som led i den videre sagsbehandling, mens Odense Kommune ikke journaliserer resultaterne af hensyn til borgernes anonymitet og for at sikre en hurtigere proces. Arbejdet med SARA-V3 er dermed betydeligt mere omfattende i Køge Kommune end i Odense Kommune.

Indsatsens kerneelementer er implementeret

Begge kommuner har implementeret de tre kerneelementer: *opsporing*, *risikovurdering* og *gruppeforløb*, men med forskellige strategier. Gruppeforløbene (10 sessioner, 6-8 deltagere) fokuserer på 'erkendelse', 'spejling', 'netværk' og 'mestrings-og handlekompetencer'. Netværksdelen er den mest udfordrende. Forskellighed i gruppen og kombinerede fagligheder blandt gruppelederne vurderes som styrker.

Forudsætninger for implementering

Effektiv indsats kræver voldsfaglige kompetencer, **relationsarbejde** og **koordineret samarbejde**. Køge Kommune har forankret indsatsen i et tæt samarbejde mellem krisecenter og kommunale aktører. Det sikrer bred integration i den kommunale praksis og styrker opsporing og helhedsorienteret støtte til voldsudsatte. Modellen stiller dog større krav til koordinering på tværs af afdelinger og ledelsesmæssig prioritering. I Odense Kommune er indsatsen forankret direkte på krisecenteret og drives af en mindre medarbejdergruppe med stærk voldsfaglighed. Denne organisering fremmer et tæt samarbejde om målgruppen og sikrer samtidig en omkostningseffektiv drift af gruppeforløbene. Det tværfaglige samarbejde med kommunen er dog mere udfordret.

Kapitlet er struktureret i fem afsnit, der følger indsatsmodellens tre kerneelementer samt forudsætninger for indsatsen. Indledningsvist præsenterer Afsnit 2.1 forskelle og ligheder i kommunernes organisering af indsatsen. Afsnit 2.2 beskriver målgruppen for indsatsen (*opsporing*), mens afsnit 2.3 sætter fokus på kommunernes *risikovurdering*, og afsnit 2.4 afdækker *gruppeforløbene* i de to kommuner. Indsatsmodellens forudsætninger undersøges i afsnit 2.5, herunder **koordineret samarbejde** og **relationsopbygning**, samt hvilke øvrige drivkræfter og barrierer, der har været i forhold til implementeringen af indsatsen.

2.1 Kommunernes organisering af indsatsen

Kommunerne har fået vide muligheder for at organisere indsatsen i regi af deres eksisterende praksis. Dette er afspejlet i betydelige forskelle i forankringen og organiseringen af indsatsen i de to kommuner. Denne forskel har betydning for kommunernes implementering af kerneelementerne og beskrives derfor nedenfor.

Køge Kommune har organiseret indsatsen i et tæt samarbejde mellem den kommunale forvaltning og Hegnetslund Krisecenter. Konkret har man udpeget og frikøbt en projektleder fra krisecenteret og etableret en projektgruppe med medarbejdere fra både den kommunale forvaltning og fra Hegnetslund

Krisecenter. Formelt har ca. syv personer[5] fået allokeret tid til at deltage i indsatsens aktiviteter, og den samlede allokering svarer ca. til to årsværk. Det betyder, at det alene er projektlederen, der er allokeret med hele sin arbejdstid ind i indsatsen, mens de øvrige projektdeltagere har sideløbende arbejdsmæssige forpligtelser, der ikke er direkte knyttet til indsatsen. De syv ressourcepersoner indgår med forskellige roller i indsatsen. Ca. halvdelen har været involveret i forberedelse og afvikling af selve gruppeforløbene. Hertil har en af medarbejderne haft en koordinerende funktion i relation til de voldsudsatte med henblik på at styrke det helhedsorienterede arbejde med de enkelte gruppeforløbsdeltagere. To ressourcepersoner (inkl. projektlederen) med voldsfaglig baggrund har gennemført risikovurderinger af deltagerne. Andre projektmedarbejdere har primært været involveret i det kommunale opsporings- og koordinationsarbejde i forskellige dele af den kommunale forvaltning.

Ud over de syv projektmedarbejdere er et yderligere antal medarbejdere fra forskellige dele af forvaltningen i Køge Kommune inddraget i udviklings- og dialogmøder omkring indsatsen. Det gælder medarbejdere fra kommunens familiecenter, jobcenter, myndighedscenter samt Åben Rådgivning. Indsatsen er administrativt og ledelsesmæssigt delt mellem Hegnetslund Krisecenter og socialforvaltningen i Køge Kommune. Gruppeforløbene gennemføres i kommunale lokaler i regi af kommunes sundhedshus.

I Odense Kommune er indsatsen koncentreret på Krisecenter Odense og involverer et mindre antal medarbejdere, der alle har baggrund fra krisecenteret. Konkret er indsatsen bemandet med én fuldtidsansat projektleder samt to projektmedarbejdere på deltid, der hver især er allokeret med ca. halvdelen af deres arbejdstid til aktiviteter tilknyttet indsatsen, mens deres resterende arbejdstid er tilknyttet Krisecenter Odense, hvor de indgår i den daglige drift og vagtdækning. Indsatsen i Odense Kommune er ligeledes administrativt og ledelsesmæssigt forankret i Krisecenter Odense. Gruppeforløbene gennemføres fysisk i lokaler tilknyttet krisecenteret, dog er de skærmet fra beboerne på krisecenteret, ligesom der er separat adgang til gruppelokalet.

De centrale forskelle i organiseringen mellem de to kommuner består først og fremmest i graden af kommunal forankring. De mange involverede medarbejdere fra Køge Kommune har været med til at sikre en bred forankring i den kommunale praksis og derigennem styrket det samlede kommunale fokus på opsporing og henvisning af voldsudsatte. Den brede forankring har samtidig medført, at Køge Kommune indirekte har medfinansieret opstarten og driften af indsatsen, idet timeforbruget til blandt andet udviklings- og dialogmøder er gået fra ressourcepersonernes almindelige arbejdstid. I Odense Kommune har

[5] Der har været en vis udskiftning i projektgruppen, og antallet af personer med formel timeallokering ind i indsatsen har varieret.

den mere strømlinede og ensidige forankring i regi af Krisecenter Odense været fordrende for at drive indsatsen omkostningseffektivt og med et højere antal gennemførte gruppeforløb.

2.2 Opsporing og målgruppe

Indsatsens målgruppe er kvinder og mænd over 18 år, som er eller har været udsat for vold i nære relationer. Dermed adskiller projektet sig fra mange tidligere indsatser, der ofte alene henvender sig til kvinder (Plauborg & Helweg-Larsen, 2012).

Nære relationer

Nære relationer er afgrænset til familien, hjemmet eller tidligere/nuværende ægtefæller eller partnere, uanset om de er samboende. Derudover omfatter nære relationer også omsorgs-, kæreste- og familierelationer, både biologiske og ikke-biologiske.

Indsatsen er desuden målrettet voldsudsatte, som typisk ikke kommer på krisecenter, og som ofte vil få kontakt med kommunen på grund af andre problematikker end vold. Det indebærer, at andre instanser end dem, der umiddelbart indgår direkte som en del af indsatsen (fx øvrige kommunale afdelinger, politi og sundhedsvæsnet), kan henvende sig til projektmedarbejdere, hvis de møder en voldsudsat borger med behov for hjælp. Derudover er det også muligt for borgere at henvende sig direkte med henblik på at deltage i det kommunale forløb. Det er hensigten at give et tilbud til voldsudsatte, som ikke normalt søger hjælp på baggrund af vold (Socialstyrelsen, 2022a).

Et første skridt i indsatsen er at opspore den relevante målgruppe, som er et af indsatsens kerneelementer. Det handler om at etablere en praksis, hvor kommunale medarbejdere integrerer en rutinemæssige og dialogbaseret opsporing af voldsudsatte, så de tilbydes hjælp, før volden intensiveres eller eskalerer (Socialstyrelsen, 2022a). Dette er et vigtigt element i indsatsen, da voldsudsatte sjældent selv søger hjælp og ofte forsøger at skjule volden. Det skyldes blandt andet en bekymring for ikke at blive troet på, mangel på et sprog til at beskrive volden og en tendens til at undervurder deres egen situation (Sølvhøj, 2022).

2.2.1 Kommunernes strategier til opsporing

I indsatsen skal opsporingen bidrage til, at den rette indsats kan sættes i gang tidligt og til at forebygge, at problemerne vokser, og volden eskalerer (Socialstyrelsen, 2022a)

Køge og Odense kommuner har valgt to umiddelbart forskellige opsporingsstrategier. Odense Kommune har i høj grad satset på sociale medier for at opspore borgere, som kommunen ikke traditionelt har kontakt med. Det har ifølge medarbejderne resulteret i, at det er "*væltet ind med henvendelser*" (Interview med projektmedarbejder, Odense Kommune) fra borgere i både Odense Kommune og fra nabokommuner. Odense Kommune har haft tre forskellige annoncer med kontaktoplysninger: én målrettet kvinder, én målrettet mænd og én målrettet pårørende. De har bevidst forsøgt at gå forsigtigt til værks med at fortælle om vold i annoncerne, men har i stedet valgt at skrive om stemninger. En borger beskriver følgende om opslaget, hun så på Facebook:

> *Den gik lige ind og ramte, fordi jeg kunne genkende mig selv i meget af det. Samtidig sad jeg med følelsen af, at man var lidt nervøs for at tage kontakt, fordi man ofte sidder med – eller jeg sidder ofte med den tanke "er det nu så slemt?", som nogle af de andres historier kan være. Er det slemt nok til, at jeg skal med i sådan et gruppeforløb. Det fandt jeg så ud af, at det var det.*
>
> **Borger 8, Odense Kommune**

Medarbejderne i Odense Kommune forklarer på tværs af interviews, at sociale medier i form af særligt Facebook er baggrund for allerflest borgerhenvendelser, men at det også er via den kanal, at der har været behov for at frasortere flest borgere og henvise dem til andre tilbud. Det skyldes, at de ikke passede ind i målgruppen, eller at der ikke var plads på gruppeforløbene. Projektlederen forklarer netop i citatet nedenfor, hvordan opslag på sociale medier har haft til formål at nå ud til målgruppen, hvordan strategien har resulteret i mange henvendelser, og at kommunen har måttet bede borgere, der eksplicit ønskede gruppeforløb, om at henvende sig senere, fordi de ikke ønsker at oprette en venteliste.

> *… vi satte nogle annoncer på sociale medier i 3 måneder. Formålet var at nå ud til den enkelte borger, der hvor de nu er. Vi ved jo, at der er mange, der sidder hjemme i deres egen lille tilværelse og ikke har det godt. Dem ville vi gerne nå ud til med det her tilbud. Der har vist sig at være rigtig stor efterspørgsel. Vi fik rigtigt, rigtigt mange i projektet den vej … Men det gør, at vi ikke helt kunne følge med. Så vi er desværre nødt til lige nu at sige til dem, der henvender sig kun med det*

formål at komme i gruppeforløb, at de skal henvende sig igen til juni … Ellers kommer vi til at have en venteliste.

Interview 2, projektleder, Odense Kommune

Medarbejderne i Odense Kommune beskriver samtidig, at kommunen i mindre grad har været involveret i opsporingen. Det skyldes dels, at mange borgere henvendte sig via sociale medier, dels at indsatsen i Odense Kommune i mindre grad er integreret i kommunens øvrige afdelinger (jf. afsnit 2.1). Det betyder, at samarbejdet på tværs har været mindre nødvendigt.

Køge Kommune har i højere grad forankret indsatsen i den kommunale organisering, hvilket også gælder deres strategi for opsporing. Mens de voldsudsatte i Køge Kommune også har mulighed for at henvende sig på egen opfordring, sker opsporingen primært på tværs af kommunale aktører, hvor borgere henvises via fx familiecenteret og jobcenteret. Medarbejdere fra et bredt udsnit af den kommunale forvaltning har deltaget i kompetenceforløb m.m. for at få kendskab til indsatsen og for at blive klædt på til at genkende tegn på vold og kunne spørge ind til vold. Nedenfor illustrerer citatet fra en projektmedarbejder i Køge Kommune, hvordan den kommunale forankring af indsatsen i socialafdelingen betyder, at medarbejderne kan opspore borgere til indsatsen, når borgerne henvender sig til kommunen i anden henseende, og der er mistanke om vold:

Vi har forankret indsatsen på den måde, at vi har to socialrådgivere, som har et ben i socialafdelingen og et ben i åben rådgivning … Så vi har en let indgangsdør til vores socialafdeling. Når der er sager omkring sociale ydelser, så kommer de jo omkring os, og så skal vi jo finde ud af, skal borgeren videre [til gruppeforløb, red.], *hvis vi mistænker, at der er vold. Vi visiterer jo en socialpædagogisk støtte her.*

Interview 2, projektmedarbejder, Køge Kommune

Tilsvarende forklarer en borger fra Køge Kommune, at hun henvendte sig til kommunen på grund af en underretning vedrørende hendes børn, hvilket blev hendes indgang ind i forløbet. Hun ville egentlig tale med kommunen om sine børn, men samtalen blev sporet ind på den psykiske vold, som hun selv oplevede fra sin partner, og hun blev derfor sat i forbindelse med en gruppeleder. Samtalen gav hende en erkendelse af, at hun havde behov for hjælp.[6] I citatet nedenfor beskriver hun, hvordan hun kom med et ønske om hjælp (på grund af

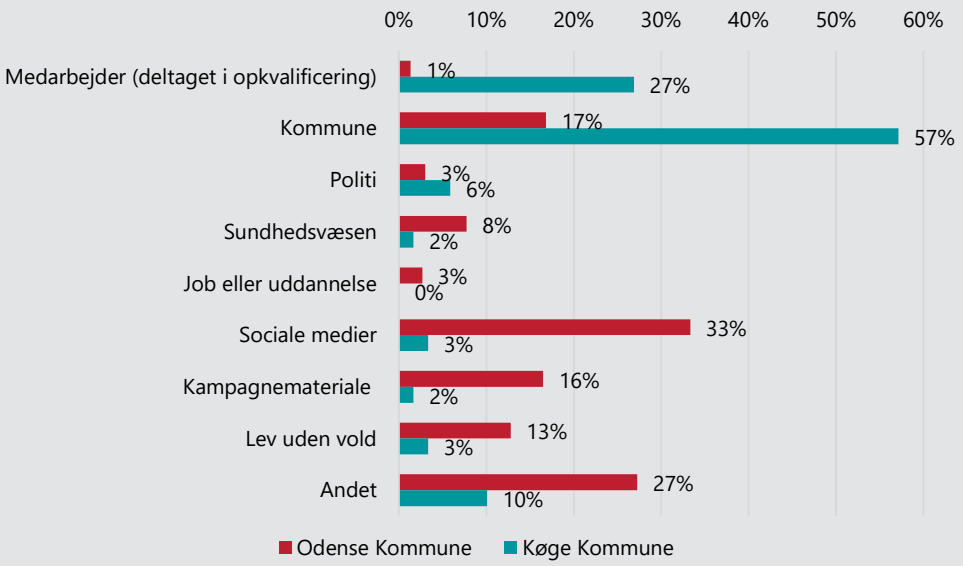
[6] Kommunen fulgte også lovgivning og retningslinjer vedrørende hjælp til kvindens børn, men det indgår ikke i evalueringen, da det er et supplement til indsatsen.

sine børn), men at det ændrede sig til en dybere samtale om hendes egne udfordringer:

> *Jeg havde været forbi kommunen og sagt: "We have a situation – kan I hjælpe mig?" Og så var de sådan "Jamen, hvad er det, du tænker, vi skal hjælpe dig med?" – det ved jeg jo ikke? Jeg har jo aldrig haft kontakt med min kommune på den måde før, jeg har altid klaret mig selv.*
>
> **Borger 1, Køge Kommune**

Som det fremgår af Figur 2.1 har borgerne i de to kommuner da også fået kendskab til tilbuddet på lidt forskellig vis, hvilket afspejler deres forskellige strategier til opsporing.

Figur 2.1 Hvor har borgerne fået kendskab til tilbuddet?



Anm.: Udfyldt af tovholder – "Hvor har borgeren hørt om tilbuddet? (Marker gerne flere svar)".

n = 416 (Odense Kommune = 297, Køge Kommune = 119).

Kilde: VIVE – registreringsskema.

Mens flest borgere i Køge Kommune er blevet opsporet gennem kommunen (57 %) og via medarbejdere, der har deltaget i kompetenceforløbene (27 %), er borgerne i Odense Kommune primært blevet opsporet gennem sociale medier (33 %), kampagnemateriale (16 %) eller andet (27 %). Kategorien 'andet' dækker

ifølge kommentarer til spørgsmålet over, at borgerne har hørt om tilbuddet gennem bekendte og eget netværk og enkelte gennem krisecenteret.

2.2.2 Kendetegn ved de borgere, der opspores

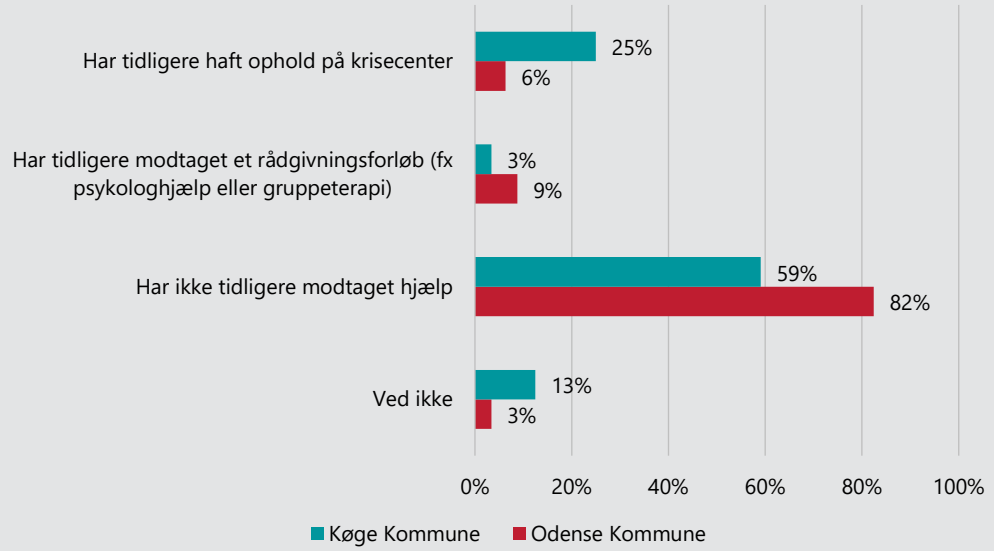
Den typiske voldsudsatte, som henvender sig vedrørende et forløb, er en kvinde mellem 30 og 39 år (jf. bilag 3.1). Dog er det lykkedes begge kommuner at få kontakt til borgere, som ikke tidligere har henvendt sig til kommunen på grund af vold. Det beskrives blandt andet af en medarbejder fra Køge Kommune på et dialogmøde:

> *De* [borgerne, red.] *er umiddelbart ressourcestærke udadtil, så systemet kan ikke forstå, at de ikke bare kan smide deres partner ud. Mange har høje uddannelser. De har slet ikke tænkt tanken om krisecenter.*
>
> **Dialogmøde, projektmedarbejder, Køge Kommune**

Det indikerer, at indsatsen betyder, at kommunerne kan hjælpe borgere, som de ikke tidligere har haft et tilbud til. Det understøttes i registrering af de borgere, som henvender sig i de to kommuner. Figur 2.2 viser, at samlet set tre fjerdedele af de henviste borgere i de to kommuner ikke tidligere har modtaget hjælp i forbindelse med vold i nære relationer. Der er dog betydelige forskelle mellem kommunerne, hvor borgerne i Køge Kommune i betydeligt højere grad end i Odense Kommune tidligere har modtaget hjælp. Konkret har 25 % af de henviste borgere i Køge Kommune således tidligere haft ophold på krisecenter, mens tallet blot er 6 % i Odense Kommune.

I Odense Kommune har 9 % af deltagerne tidligere modtaget et rådgivningsforløb, mens dette tal er 3 % i Køge Kommune. Tallene er derfor behæftet med en vis usikkerhed. Det er projektmedarbejdere, der har registreret tallene, og de havde ikke nødvendigvis det fulde billede af den voldsudsattes situation på det tidspunkt, hvor de udfyldte registreringsskemaet.

Figur 2.2 Tidligere modtaget hjælp i forbindelse med vold i nære relationer (registreringsskema)



Anm.: Udfyldt af tovholder – "Har borgeren tidligere modtaget hjælp i forhold til at være udsat for vold i nære relationer". n = 293 (Odense Kommune = 205, Køge Kommune = 88).

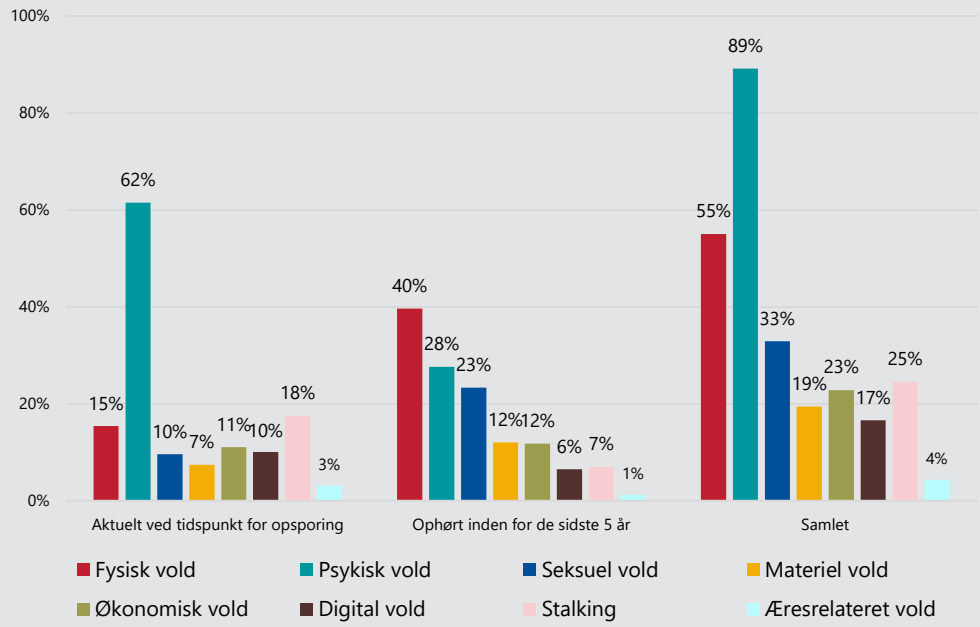
Kilde: VIVE – registreringsskema.

Selvom de borgere, der opspores, i mindre grad har erfaring med ophold på krisecentre og anden hjælp fra kommunen, er deres erfaring med vold forholdsvis omfattende og relaterer til flere forskellige voldsformer. Figur 2.3 viser, at knap 9 ud af 10 opsporede borgere har været udsat for psykisk vold, og omkring halvdelen har været udsat for fysisk vold. Borgerne har imidlertid også erfaring med andre typer af vold, herunder blandt andet æresrelateret vold og stalking. I figuren er der spurgt ind til den type vold, som den voldsudsatte henvender sig om, og de voldsudsatte er blevet bedt om at beskrive deres situation, og det er herefter projektmedarbejderne, der har registreret, hvilke konkrete voldsformer der umiddelbart er relevante.

Som det også fremgår af Figur 2.3 er særligt den psykiske vold fortsat aktuel for mange af de borgere, som opspores i projektet. Det gælder for 62 % af borgerne, mens 18 % fortsat oplever stalking, og 15 % fysisk vold. På tværs af de to kommuner er voldsbilledet relativt ens blandt de borgere, der opspores. Dog er der en tendens til, at borgere i Køge Kommune i højere grad er i tvivl om, hvorvidt de har været udsat for bestemte voldstyper, eller hvor ofte den forekommer, sammenlignet med borgere i Odense Kommune.[7]

[7] Ikke vist i figuren.

Figur 2.3 Årsager til borgerens henvisning/henvendelse



Anm.: Udfyldt af tovholder – "Afkryds årsagerne til borgerens henvisning/henvendelse. For hver årsag, marker om volden stadig er aktuel eller ophørt".
n = 416 (Odense Kommune = 297, Køge Kommune = 119).
Kilde: VIVE – registreringsskema.

2.3 Risikovurdering

Der skal som en del af indsatsen laves risikovurderinger på de opsporede borgere for at sikre de nødvendige tiltag for at stoppe volden eller hindre, at den eskalerer. Risikovurdering og håndtering af den voldsudsatte persons sikkerhed skal være en fast integreret praksis for at forebygge voldsudsættelse og sikre, at den voldsudsatte har en plan at handle ud fra ved trusler om eller risiko for vold (Socialstyrelsen, 2022a). Risikovurderingen skal afdække, dels hvilket tilbud borgeren skal tilbydes (fx krisecenterophold, hvis risikoniveauet er højt, eller om en ambulant indsats er tilrådelig), dels hvordan borgerens sikkerhed kan opretholdes gennem gruppeforløbet. Dette er særlig relevant, da voldsbilledet og den voldsudsattes sikkerhedssituation løbende kan udvikle sig. Nedenfor sætter vi fokus på kommunernes arbejde med risikovurderinger, henvisninger til gruppeforløb og kendetegn ved borgere, som tilbydes gruppeforløb.

2.3.1 Risikovurderinger

Kommunerne skal ifølge indsatsbeskrivelsen anvende risikovurderingsværktøjet SARA-V3 til risikovurdering (Socialstyrelsen, 2022a). SARA-V3 er et internationalt valideret og struktureret vurderingsværktøj til risikovurdering i forbindelse med partnervold (Volsing & Knudsen, 2018).

Risikovurderinger – forløb

Risikovurderingen og håndtering af den voldsudsatte persons sikkerhed indebærer, at: a) der udføres en risikovurdering, b) medarbejderen på baggrund af denne udarbejder en sikkerhedsplan, og c) medarbejderen vurderer, hvornår sikkerhedsplanen skal revurderes.

Medarbejdere i både Køge og Odense Kommuner fremhæver, at der er betydelige ressourcer forbundet med risikovurderinger og visitation til indsatsen og konkret ved brug af SARA-V3. Særligt medarbejdere i Køge Kommune er udfordrede og allokerer uforholdsvis megen tid til risikovurderingen med SARA-V3. Risikovurderingerne har flere gange i løbet af projektperioden (og særligt i starten af projektperioden) udgjort en flaskehals i forhold til at inkludere flere borgere i indsatsen og i forhold til at gennemføre hyppigere forløb. I Køge Kommune skønner projektlederen således, at der må afses 10-11 timer til risikovurderingsskema pr. borger. En projektmedarbejder fra Køge Kommune fortæller nedenfor, at hun vurderer, at SARA-V3 er et brugbart, men også ressourcekrævende redskab, og at det er uklart, hvordan kommunerne præcist skal bruge redskabet:

> *Jeg oplever, at risikovurdering nogle gange er som at skyde spurve med kanoner. … jeg er vant til at lave risikovurderinger, uden det nødvendigvis er med SARA-V3. SARA-V3 er et sindssygt godt redskab, men det er omfattende. … det tager ekstremt lang tid, og det kræver, at jeg afsætter meget administrativ tid bagefter. Det er sådan set ikke samtalerne og det at afdække historien. Det er alt det bagefter … Jeg mangler også afklaring på, hvordan det skal bruges. … Skal vi udfylde skemaer, eller er det op til os selv? Skal der ligge en sikkerhedsplan, og hvad betyder det i øvrigt? … Er det tilstrækkeligt, at sikkerhedsplanen er noget, man har lavet oppe i hovedet og afgiver mundtligt? Er det nok? Meningen er vel også, at sikkerhedsplanen skal kunne deles, hvis den har en eller anden afgørende betydning for borgeren. Hvis jeg skal kunne svare på, er det her en realistisk indsats at have, så er det faktisk ret afgørende, hvor mange ressourcer man skal bruge på at visitere eller risikovurdere.*
>
> **Interview 2, projektmedarbejder, Køge Kommune**

Når det er særligt udfordrende i Køge Kommune handler det blandt andet om, at kommunerne har valgt to forskellige løsninger. Køge Kommune bruger SARA-V3 til at risikovurdere alle opsporede borgere og journaliserer efterfølgende resultaterne. I Odense Kommune gennemføres risikovurdering med inspiration i SARA-V3, men dog uden at journalisere og dokumentere risikovurderingerne. De bruger alene SARA-V3 til at vurdere, om borgerne er en del af målgruppen. Er det ikke tilfældet, sender de borgerne videre. Arbejdet med SARA-V3 er således betydeligt mere omfattende i Køge Kommune end i Odense Kommune.

Medarbejdernes stærke tilknytning til krisecentrene i Odense Kommune betyder desuden, at de allerede har erfaringer med og kompetencer til at lave risikovurderingerne, mens der i Køge Kommune har været behov for at oplære medarbejdere i SARA-V3. I projektets opstart var det alene projektlederen, der havde erfaringerne, hvorfor hun blev en flaskehals i forhold til at lede borgerne videre på grund af den store interesse.

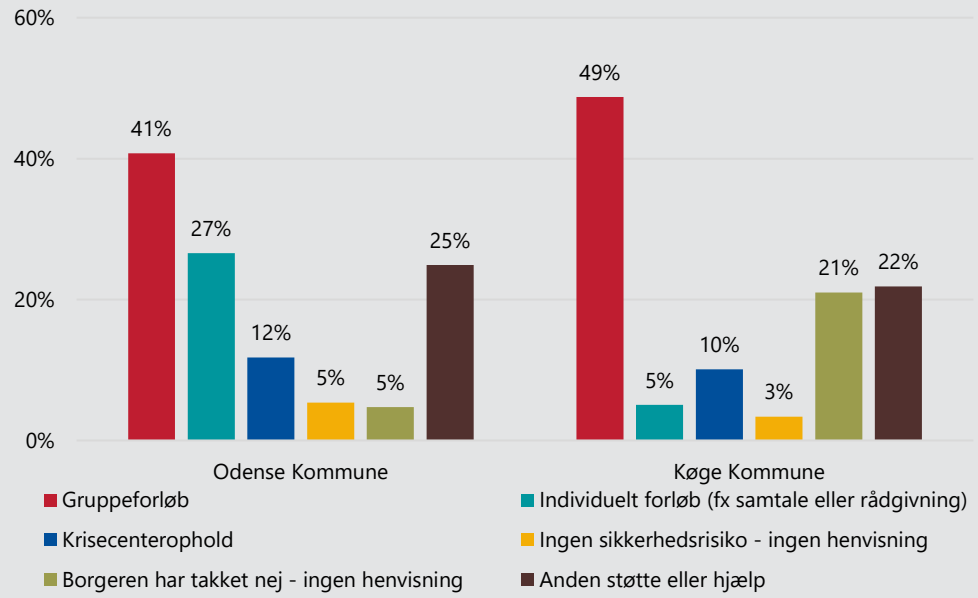
Der synes desuden at være en afvejning mellem anonymitet og journalisering i kommunernes arbejde med SARA-V3. Journaliseringen i Køge Kommune betyder, at risikovurderingerne kan bruges i kommunens efterfølgende sagsbehandling og hjælp til borgere. Det giver ifølge medarbejderne et godt grundlag for samarbejde på tværs af afdelinger. Det er i mindre grad muligt i Odense Kommune, hvor oplysninger om borgerne ikke journaliseres. Her fremhæver medarbejdere og ledere behovet for at bevare borgernes anonymitet. De vurderer, at anonymitet er særlig vigtig for målgruppen, som ikke ønsker at oprette "en sag" ved kommunen. Blandt andet forklarer en medarbejder nedenfor, at de mange henvendelser netop kan hænge sammen med muligheden for at være anonym:

> *Vi får fat i rigtig mange, som med stor sandsynlighed ikke ville kontakte krisecenteret. Jeg tror, det er, fordi de kan være anonyme og komme ind og få råd og vejledning. Men de skal ikke bo på et krisecenter. De skal i første omgang bare have en samtale.*
>
> **Interview 3, projektmedarbejdere II, Odense Kommune**

2.3.2 Henvisning af borgere til gruppeforløb

Risikovurderingerne skal blandt andet understøtte, at de opsporede borgere får den rette indsats, og at opsporede borgeres situation er sikker nok til at kunne deltage i et gruppeforløb. Figur 2.4 viser, at opsporingen resulterede i over 40 % henvisninger til gruppeforløbet i begge kommuner.

Figur 2.4 Henvisninger fra opsporing



Anm.: Udfyldt af tovholder – "Borgeren er henvist til (Marker gerne flere svar)".

n (Odense Kommune) = 297, n (Køge Kommune) = 119.

Kilde: VIVE – registreringsskema.

I Odense Kommune har opsporingerne ført til en del flere (27 %) henvisninger til individuelle forløb end i Køge Kommune (5 %). Det kan hænge sammen med, at Krisecenter Odense sideløbende med modningsprojektet også har tilbudt individuelle ambulante samtaler finansieret af et sideløbende modningsprojekt. En projektmedarbejder fra Odense Kommune fortæller endvidere, at de generelt har fået kontakt til en bredere målgruppe.

> *Vi når ud til rigtig mange, som ikke har vidst, at de havde mulighed for at få råd og vejledning – eller ikke på et krisecenter. Vi har tidligere tilbudt ambulante samtaler, men det har jo været i meget, meget mindre udstrækning, end vi ser nu. Så der er også kommet flere i den gruppe.*
>
> **Interview 3, projektmedarbejdere I, Odense Kommune**

Selvom det er under halvdelen af borgerne, der henvises til gruppeforløbet, formår begge kommuner ifølge figuren at ramme en gruppe af voldsudsatte med behov for hjælp. Figur 2.4 viser desuden, at blot 3-5 % af de opsporede borgere i de to kommuner har været uden for sikkerhedsrisiko, og der er ikke sket en henvisning.

Opsporingen har også fungeret som en brobygning til at hjælpe borgere videre til andre tilbud. En mindre andel af de opsporede borgere (10-12 %) er blevet henvist til et krisecenterophold, mens omtrent en fjerdedel er blevet henvist til anden støtte og hjælp (særligt psykolog og læge). Derudover er flere borgere blev henvist til specifikke rådgivningstilbud som Mødrehjælpen, Dansk Stalking Center, Pårørenderådgivning og Mandecenteret.

Der er imidlertid også en betydelig andel (21 %) af de opsporede borgere i Køge Kommune, som har takket nej til et gruppeforløb. Til sammenligning har blot 5 pct. af borgerne i Odense Kommune takket nej til et gruppeforløb. Forskellen mellem de to kommuner hænger angiveligt sammen med, at relativt flere borgere i Odense Kommune henvises til individuelle forløb som følge af kommunens opsporingsstrategi (jf. ovenfor).

Gruppeformatet kan også afskrække nogle borgere fra at deltage i forløbet. Det fremgår af interviews med både medarbejdere i de to kommuner og med borgerne. Alle de interviewede borgere beskriver, at de inden forløbet var udfordret af gruppeforløbsformatet. Det skyldes blandt andet en skam over at have været udsat for og ikke mindst at være blevet i et forhold med vold, herunder at de ikke ser sig selv som den målgruppe, der traditionelt er udsat for vold. De oplevede ikke, at de var i målgruppen for voldsudsatte og værnede om anonymiteten "*fordi jeg synes, det var meget privat. Jeg havde ikke lyst til at råbe ud til hele verden, hvad der var sket*" (Borger 5, Odense Kommune). Nedenfor er yderligere to eksempler fra kvinder, der beskriver deres skepsis og skam som en årsag til, at de indledningsvis ikke ønskede at deltage i gruppeforløb:

> *Jeg siger nej tak, fordi jeg tænker, det har jeg ikke brug for. Jeg skal ikke sidde med nogen i en rundkreds og holde i hånd og sige, "hvor er det synd for os". Det var ikke det, jeg havde brug for. Jeg havde bare brug for, at der var nogen, der kunne fortælle mig "nu gør du sådan". Så jeg sagde nej tak, og det gjorde jeg faktisk to gange … Jeg anede ikke, hvad det var. Jeg tænkte, at nu skal jeg sidde med syv kvinder, der har fået tæsk og kommer med blå øjne og kommer i en lavklasse gruppe, som jeg slet ikke kan identificere mig med.*
>
> **Borger 3, Køge Kommune**

> *Jeg har let til tåre, og jeg var flov over at fortælle, hvad jeg har ladet mig selv udsætte for. Hvor meget jeg har – undskyld mit franske, slikket røv på ham. Hvor meget man har fundet sig i. Det er en kæmpe svamp faktisk, jeg føler kæmpe skyld og skam.*
>
> **Borger 6, Odense Kommune**

Borgerne beskriver, at engagement og vedholdenhed fra de kommunale projektledere og -medarbejdere gjorde, at de blev motiveret til at deltage. Det fremgår blandt andet af citatet nedenfor, at gruppelederens engagement gjorde, at hun fik lyst til at deltage:

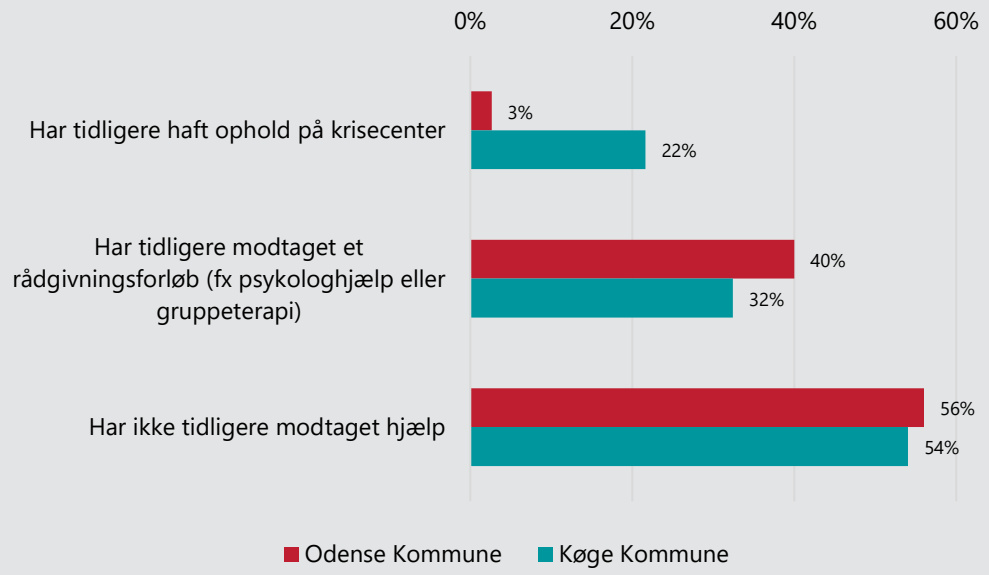
> [Gruppeleder] *spørger så, om jeg kunne være interesseret i at deltage i sådan et gruppeforløb. Jeg er sådan lidt "gruppeforløb, siger du?" Man ser de der billeder for sig, fra en eller anden film og en eller anden rundkreds, og vi klapper – så jeg var sådan lidt "øhh neeej". Men X* [gruppelederen, red.] *er jo sød, så tænkte jeg okay, fordi man kunne mærke, hun var engageret i at få det til at køre. Jeg kan jo altid stå af igen, hvis det ikke er noget.*
>
> **Borger 1, Køge Kommune**

Flere deltagere forklarer, at gruppeformatet umiddelbart kan virke afskrækkende, men som det fremgår af afsnit 3.1, er netop mødet med og spejlingen med andre voldsudsatte noget af det, de vurderer som mest positivt i indsatsen.

2.3.3 Kendetegn ved borgere, der screenes til forløb

Som det allerede fremgår ovenfor, er der flere indikationer på, at det generelt er lykkedes at få kontakt til en borgergruppe i gruppeløbene, som ikke traditionelt har kontakt med kommunen vedrørende vold. Figur 2.5 viser, at over halvdelen af deltagerne ikke tidligere har modtaget hjælp i forbindelse med vold i nære relationer. I Køge Kommune har knap en fjerdedel af deltagerne tidligere haft ophold på et krisecenter, mens det tilsvarende kun er 3 % i Odense Kommune. I Odense Kommune har 40 % af deltagerne tidligere modtaget et rådgivningsforløb, mens dette er 32 % i Køge Kommune.

Figur 2.5 Tidligere modtaget hjælp i forbindelse med vold i nære relationer (baggrundsskema)



Anm.: "Har du tidligere været udsat for eller vidne til vold? (Du kan sætte flere krydser)".

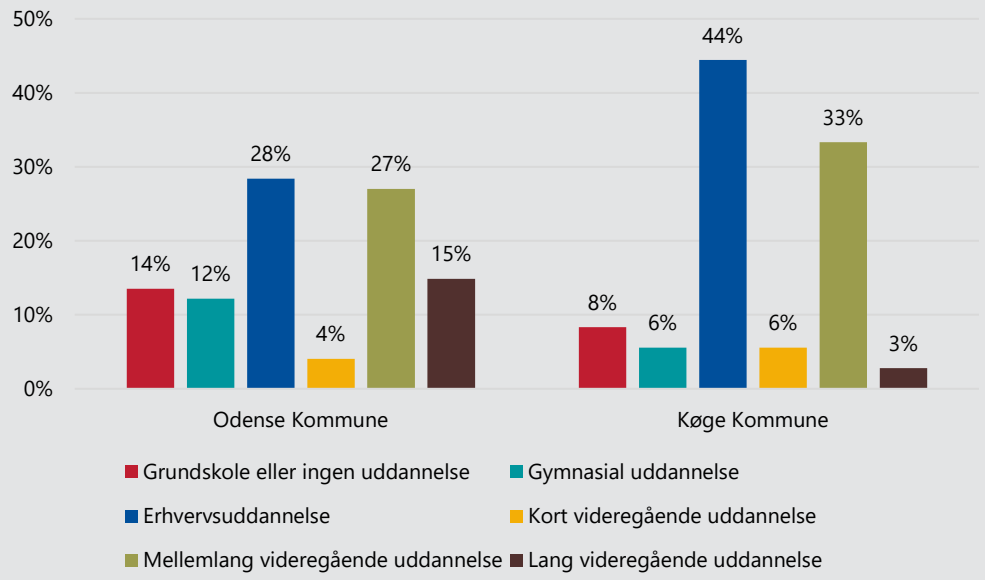
n (Odense Kommune) = 75, n (Køge Kommune) = 37.

Kilde: VIVE – baggrundsskema.

Generelt adskiller deltagerne i gruppeforløbene sig fra de voldsudsatte, der tager ophold på krisecentre. Figur 2.6 viser, at 86 % af deltagerne i Odense Kommune og 92 % i Køge Kommune har gennemført en uddannelse ud over folkeskolen. Dette tyder på, at projektet formår at ramme en målgruppe, som typisk ikke opsøger i krisecentre. Statistik viser, at næsten halvdelen af kvinderne på krisecentre alene har en grundskoleuddannelse (Enevoldsen et al., 2025).

Deltagerne i Odense Kommune har i gennemsnit en længere uddannelse end deltagerne i Køge Kommune. I Køge Kommune har næsten halvdelen en erhvervsuddannelse, mens omkring en tredjedel har en mellemlang videregående uddannelse. I Odense Kommune er andelen af deltagere med en lang videregående uddannelse højere sammenlignet med deltagerne i Køge Kommune. Det kan hænge sammen med, at Odense er en uddannelsesby, som også i udgangspunkt har en befolkning med en længere uddannelsesbaggrund, end det er tilfældet for borgere i Køge Kommune.

Figur 2.6 Uddannelsesbaggrund



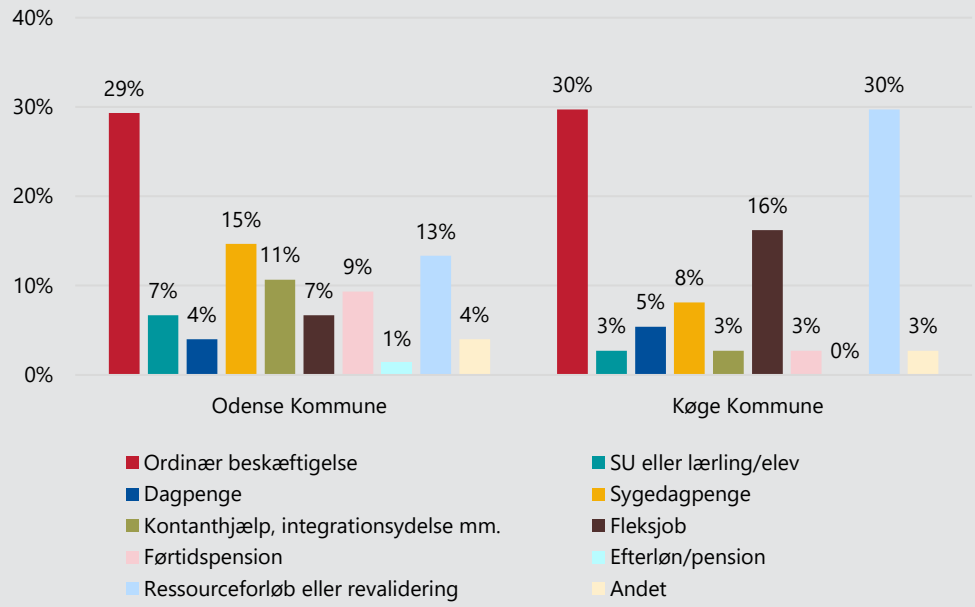
Anm.: "Hvad er den højeste uddannelse, som du har gennemført?"

n (Odense Kommune) = 75, n (Køge Kommune) = 37.

Kilde: VIVE – baggrundsskema.

Knap en tredjedel af deltagerne i begge kommuner er desuden i ordinær beskæftigelse. Det fremgår af Figur 2.7. De væsentligste forskelle på kommunerne ses inden for ressourceforløb/revalidering og sygedagpenge. I Køge Kommune er ressourceforløb eller revalidering det hyppigste forsørgelsesgrundlag, mens dette er mindre udbredt blandt deltagerne i Odense Kommune. Det kan skyldes, at jobcenteret i Køge Kommune har deltaget aktivt i opsporingen, og at der har været ressourcepersoner i jobcenteret. Omvendt er der i Odense Kommune en større andel af deltagere, der modtager sygedagpenge, sammenlignet med Køge Kommune. Samlet set indikerer figuren, at en betydelig del af kvinderne er på en form for offentlig forsørgelse. Dog er andelen på kontanthjælp væsentlig lavere end den, man typisk ser blandt kvinder på krisecentre, hvor kontakthjælp udgør den primære indtægtskilde for over en fjerdedel af de indskrevne (Enevoldsen et al., 2025).

Figur 2.7 Forsørgelsesgrundlag



Anm.: "Hvad er dit forsørgelsesgrundlag? (Hvis flere kategorier passer på din situation, skal du vælge den kategori, du mener passer bedst)".

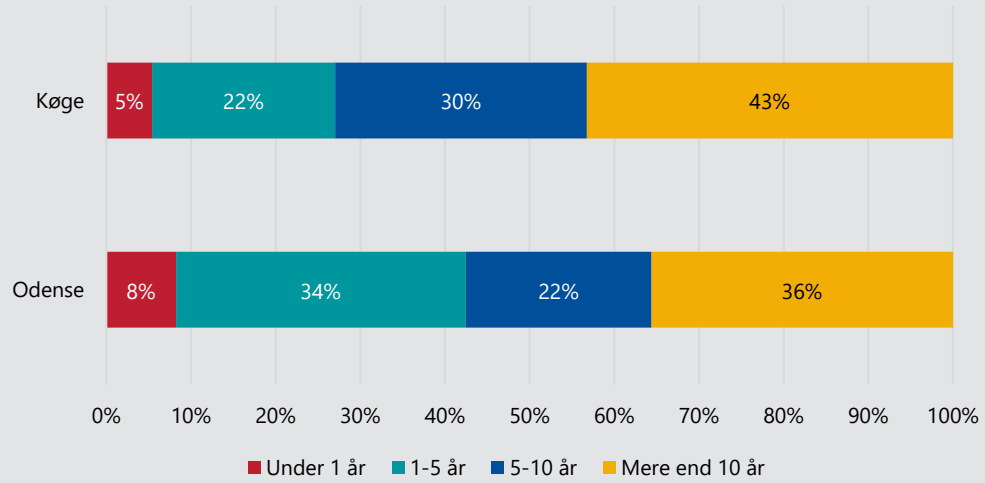
n (Odense Kommune) = 75, n (Køge Kommune) = 37.

Kilde: VIVE – baggrundsskema.

Endelig har kommunerne i høj grad fået fat i borgere, der har været i lange voldsrelationer. Figur 2.8 viser, at over 40 % af deltagerne i Køge Kommune og 35 % af deltagerne i Odense kommune har været i voldsrelationen i mere end 10 år. 50 % af deltagerne i begge kommuner har været i voldsrelationen i mere end 5 år. De lange voldsrelationer kan være et symptom på, at det for mange voldsudsatte tager tid at erkende den vold, de har været udsat for. Ved forløbets opstart svarer 51 % af deltagerne i Odense Kommune og 62 % i Køge Kommune, at der fortsat er vold i relationen.[8]

[8] Tallene er ikke vist.

Figur 2.8 Længde på voldsrelationen, som gav anledning til gruppeforløbet



Anm.: "Hvor længe har der været vold i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet?"
n (Odense Kommune) = 73, n (Køge Kommune) = 37.
Kilde: VIVE – baggrundsskema.

Det er ikke lykkedes kommunerne at få mænd til at deltage i gruppeforløbene. Blot hhv. 9 og 6 % af henvendelserne til projektet i Odense Kommune og Køge Kommuner var mænd[9], og få af dem har deltaget i gruppeforløbene. I Odense Kommune har ingen mænd deltaget, mens kun to mænd (3 5) har deltaget i Køge Kommune. Næsten halvdelen af de opsporede mænd er i stedet blevet henvist til et individuelt forløb, mens enkelte har takket nej eller er blevet henvist til mandecenter eller egen læge.[10] I overensstemmelse med tidligere undersøgelser tyder det på, at mænd enten er mindre tilbøjelige til at søge hjælp (Plauborg & Helweg-Larsen, 2012), oplever et andet frygtniveau, eller at karakteren af de voldshandlinger, mænd oplever, er anderledes, end de er for kvinder (Johansen, Frederiksen & Simonsen, 2021a; 2012b).[11]

Konkret nævner gruppelederne i Køge Kommune, at det krævede mere overtalelse at inkludere de to mænd, men at de på selve sessionerne indgik som ligeværdige deltagere i samtaler og øvelser. De øvrige deltagere på de to gruppeforløb fandt mændenes perspektiver sammenlignelige med deres egne.

[9] Disse tal er ikke vist.
[10] Disse tal er ikke vist.
[11] Yderligere beskrivelse af deltagerne findes i Bilag 3.

2.4 Gruppeforløb

Efter afdækning af borgerens situation skal de voldsudsatte, der vurderes at kunne profitere af et gruppeforløb, have det tilbudt.

2.4.1 Gruppeforløbenes indhold

Det er i gruppeforløbene, der arbejdes med delelementerne: erkendelse af volden, spejling, aktivering af netværk og understøttelse af borgernes mestrings- og handlekompetencer. Nedenfor beskrives kommunernes tilrettelæggelse af gruppeforløbene, mens borgernes vurdering af de enkelte elementer beskrives i kapitel 3.

Gruppeforløbene har været tilrettelagt med 10 sessioner af 2,5 timers varighed, afholdt med en regelmæssig mødekadence (ikke sjældnere end hver 14. dag). Gruppesessionerne har været struktureret efter faste temaer, som rummer delelementerne og giver deltagerne viden samt redskaber til at leve et liv uden vold. Selvom de to kommuner har organiseret de 10 moduler på lidt forskellig vis, tager de begge udgangspunkt i de samme temaer og delelementer, hvilket fremgår af Tabel 2.1.

Tabel 2.1 Struktur for gruppeforløb i Odense og Køge Kommuner

Modul	Odense Kommune	Køge Kommune
Modul 1:	Præsentation	Velkommen og voldsformerne
Modul 2:	Hvad er vold	Voldspiralen og voldens cyklus
Modul 3:	Voldens følgevirkninger del 1	Responser (følgevirkninger)
Modul 4:	Voldens følgevirkninger del 2	Modstand og voldens modgift
Modul 5:	Vold i familien	Skyld og skam som et etisk moralsk kompas
Modul 6:	Sikkerhed og modstandshandlinger	Vold i familien
Modul 7:	Skyld og skam	Netværk og relationer
Modul 8:	Håb og drømme	Energi og fokus
Modul 9:	Netværk og fritid	Risikofaktorer og sårbarhedsfaktorer
Modul 10:	Afslutning	Afslutning og opsamling på forløb

Anm.: Løbende ændringer i modulernes opbygning i takt med modningen. Forbehold for, at forløbene naturligvis er forskellige.

Kilde: Odense og Køge Kommuner ved udviklingsmøde i Social- og Boligstyrelsen 2024.

Gruppeforløbene centrerer sig om de fire delelementer. Den voldsudsattes 'erkendelse af volden' har været et særlig vigtigt element for at kunne modtage støtte og rådgivning. Det handler om at hjælpe den voldsudsatte med at forstå, acceptere og bryde med voldsudøveren samt bearbejde volden og de psykologiske følger, der måtte være ved at være voldsudsat (Rambøll, 2020). Som led i den erkendelsesproces er deltagerne blandt andet blevet præsenteret for voldsspiralen. Voldsspiralen er en teoretisk forforståelse, som anvendes til at forklare, hvorfor det kan være svært at forlade et voldeligt forhold. Den beskriver de forskellige stadier, hvori volden bliver normaliseret og gradvist opleves som en naturlig del af hverdagen af både voldsudøveren og offeret (Oldrup, 2020, s. 99). Voldsspiralen opleves af både gruppedeltagere og -ledere som et godt redskab.

Voldsudsattes mulighed for at kunne 'spejle sig i' ligesindedes oplevelser og erfaringer er ligeledes et væsentligt element i gruppeforløbet. Det kan være væsentlig for voldsudsatte, fordi de ofte føler sig alene om voldsproblematikken og mangler troen på et liv uden vold (Rambøll, 2020). Spejling giver desuden mulighed for, at voldsudsatte kan genkende egne reaktioner, følelser og tanker, så de motiveres og støttes til et liv uden vold.

På gruppeforløbene er der blevet arbejdet løbende med 'aktiveringen af netværk'. Den voldsudsatte kan have trukket sig fra sit netværk og nære relationer for at skjule volden eller er blevet tvunget til at isolere sig som en del af voldsudøvelsen. Positive netværk kan imidlertid være en ressource, der understøtter, at den voldsudsatte kan slippe ensomheden og isolationen, og kan være væsentlig for, at voldsudsatte kan bryde med de negative relationer og voldsudøveren (Socialstyrelsen, 2022a).

Gruppelederne fortæller, at elementet både er en god, men også vanskelig opgave. En af gruppelederne fortæller: "*Nogle finder ud af, at de er utroligt alene i verden og hverken har familie eller venner at støtte sig op ad, og det er utroligt trist at være vidne til. Enkelte andre bliver bevidste om, at de har en lille, men god kerne*" (Interview 12, projektleder, Odense). Elementet kan være meget individuelt, hvorfor det ifølge gruppelederne har været vanskeligt at integrere i et gruppeforløb (jf. afsnit 2.4).

Gruppelederne fortæller også, at det er svært at overbevise deltagerne om, at de skal udvide deres netværk – *"Det er ikke lige dér, de er lige nu*." Deltagernes behov er meget mere jordnære, såsom job, uddannelse og gå en tur med hunden. En gruppeleder fra Odense Kommune fortæller: "*Det er ikke det element, der er det vigtigste for dem. Det er godt at blive inspireret, men det er meget op til dem selv at handle på det"* (Interview 14, projektleder, Odense).

'Mestrings- og handlekompetencer' handler om, at de voldsudsatte har motivation og tro på egne evner og handlekompetence til at kunne bryde med volden og leve et liv uden vold. Vold, især psykisk vold, kan nedbryde selvtillid, selvværd og evnen til at handle selvstændigt (Rambøll, 2020). Voldsudsatte skal derfor både anerkendes som ofre for uretfærdige handlinger og som ressourcestærke personer med potentiale til at mestre deres liv. Forskning viser, at indsatser, der styrker voldsudsattes ressourcer og handlemuligheder, øger deres mestring og selvtillid (Bahadir-Yilmaz & Öz, 2018; Rivas et al., 2016). Recovery- og rehabiliterende tilgange er derfor centrale i arbejdet med at støtte voldsudsatte i at bryde med volden (Socialstyrelsen, 2021).

2.4.2 Rammerne omkring gruppeforløbene

Grupperne består typisk af 6-8 deltagere. Her har der været en afvejning mellem, at større grupper betyder mindre taletid til den enkelte deltager og kan gøre det vanskeligt at nå programmets indhold, mens mindre grupper er mere sårbare over for sygdom og afbud. Både medarbejdere og deltagere vurderer, at det er givtigt med heterogene grupper, da forskelligheder i erfaringer og perspektiver bidrager positivt til samtalerne.

Køge Kommune forsøgte at lave mere heterogene grupper for hhv. unge og ældre ud fra en forventning om, at de lettere kunne spejle hinandens situationer. Det viste sig imidlertid ikke at være tilfældet, og projektmedarbejderne oplever nogle uhensigtsmæssige dynamikker særligt blandt de unge:

> *Vi skal ikke dele det op i unge og lidt ældre grupper. Det er ikke altid så godt for de unge, for der går lidt skolegang i den. De siger ikke så meget, det er mere er os, der skal styre og kalde dem ind fra "frikvarter". Der bliver en anden stemning, hvor de holder sig tilbage, og der foregår noget blandt de unge, som ikke er helt gennemtænkt. De ældre er med til at ændre den dagsorden. Kvinderne kan godt relatere til og genkende hinandens historie, uanset om de er unge eller lidt ældre.*
>
> **Interview 1, projektmedarbejder II, Køge Kommune**

Egnede lokaler har været en central overvejelse i faciliteringen af gruppeforløben. Målgruppen og indsatsens karakter stiller særlige krav til, at deltagerne kan ankomme og forlade stedet forholdsvis anonymt. Samtidig er det afgørende, at de fysiske rammer understøtter deltagernes fortrolighed. I Odense Kommune afholdes gruppeforløbene på krisecenteret, selvom dette oprindeligt ikke var planen. De beskriver det som en udfordring, da målgruppen ofte ikke kan identificere sig med krisecentrene, og visse deltagere (fx mænd) kan have vanskeligt

ved at møde op på et kvindekrisecenter. Dette illustreres blandt andet i interviewet med borger 22 fra Odense Kommune, som beskriver, hvordan det kan være vanskeligt at møde op i krisecenteret, fordi hun oplever, hun er i en anden målgruppe:

> Borger 22: *Det, jeg sætter spørgsmålstegn ved, er, at vi var nede ved krisecenteret. Du går jo forbi kvinder, som selvfølgelig godt ved, vi er der. Men jeg spurgte også, om man ikke kunne holde det et andet sted, så man kunne separere det lidt.*
>
> Interviewer: *Hvorfor vil du gerne have, at det var separeret?*
>
> Borger 22: *… fordi jeg måske synes, det er voldsomt, hvis man har brug for krisecenter, det er sgu bare voldsomt, ikke? Jeg er et andet sted og har mit eget sted at bo. De* [kvinderne på krisecenteret, red.] *har børn, og når man kigger på dem og tænker på, hvad de ikke har været igennem, og hvad de er igennem, fordi de er der, så synes jeg, det er langt fra mig …*
>
> **Borgerinterview 22, Odense Kommune**

I Køge Kommune foregår gruppeforløbene i SSP-lokaler og i sundhedshuset. Det fremhæves som en fordel, at lokalerne ikke fremstår for kliniske eller institutionsprægede. Desuden understøtter sundhedshusets forskellige funktioner deltagernes anonymitet, da det er et sted, hvor folk kommer af forskellige årsager.

Grupperne ledes af to fagprofessionelle gruppeledere i hver kommune. I Odense Kommune består gruppelederteamet af en socialrådgiver og en socialpædagog, som begge er ansat på krisecenteret. De fremhæver, at denne sammensætning er en styrke, da de to fagligheder supplerer hinanden godt og er særligt dygtige til forskellige problemstillinger. Derudover giver deres baggrund mulighed for at imødekomme deltagernes øvrige udfordringer, såsom spørgsmål relateret til børn eller kontakt til systemet. I Køge Kommune har gruppelederne forskellige ansættelsesforhold, hvor en af gruppelederne er ansat i krisecenteret, og den anden i åben rådgivning. De vurderer, at denne kombination har været en fordel, da de kan trække på krisecenterets specialiserede viden om vold, samtidig med at den åbne rådgivning har en særlig brugbar viden i forhold til hjælp vedrørende ydelser efter serviceloven, herunder bolig, støtteordninger, kontaktperson m.m. Dette har gjort det lettere for deltagerne at få den nødvendige hjælp og blive henvist til andre relevante indsatser.

2.5 Understøttende forhold

Indsatsmodellen bygger på to organisatoriske forudsætninger, som skal understøtte implementeringen. Disse modnes dog ikke i projektet, men forudsættes derimod netop at være til stede:

- **Koordineret samarbejde** vedrører samarbejdet mellem kommunens aktører i enkeltsager og på tværs af sektorer, så voldsudsatte personer rettidigt modtager den rette hjælp fra de rette instanser, og så koordineringen bidrager til, at indsatsen til den voldsudsatte bliver effektiv og målrettet.
- **Relationsopbygning** handler om at opbygge en god relation og tillid mellem voldsudsatte personer og fagprofessionelle i indsatsen for at sikre, at den voldsudsatte kan åbne op omkring sin situation og kan indgå konstruktivt i indsatsen.

Disse forudsætninger undersøges nedenfor sammen med kompetenceudvikling, der også synes at spille en rolle i implementeringen. I en evt. udbredelse af indsatsen til andre kommuner er det vigtigt at have de forhold på plads.

2.5.1 Kompetenceudvikling

Som en del af modningsprojektet er fagpersonerne i kommunerne blevet tilbudt kompetenceudvikling for at kunne varetage centrale opgaver i indsatsmodellen. Det drejer sig om opkvalificering i forhold til *opsporing*, *risikovurdering*, voldsfaglighed og *gruppeforløb*, og de er konkret blevet certificeret til at kunne foretage en SARA-V3. Lev Uden Vold har stået for at udvikle undervisningskonceptet samt tilrettelægge og udføre kompetenceudviklingsforløbet. Undervisningsforløbet har været modulopbygget, og inden indsatsens opstart blev der afholdt tre moduler i 2023: 1) Et modul målrettet voldsfaglighed generelt, 2) et modul målrettet opsporing og 3) et modul, som er målrettet facilitering af gruppebaserede samtaleforløb med voldsudsatte borgere.

Dertil har Lev Uden Vold afholdt tre forskellige former for opfølgningsmoduler for at sikre løbende støtte og opfølgning til fagpersoner, der enten foretager opsporing eller faciliterer gruppeforløb. I både 2024 og 2025 blev der afholdt en halv dags virtuel genopfriskning af modul 1 og 2. Dertil blev der i 2024 og 2025 tilbudt en halv dags kompetenceudvikling til de fagpersoner, der faciliterer gruppeforløbene, og i 2025 deltog medarbejdere, der arbejder med opsporingen, også. Indholdet blev tilpasset undervejs efter drøftelser på udviklingsmøderne.

Opkvalificeringen af fagpersonerne fremstår som en vellykket del af modningsprojektet. De interviewede projektledere og medarbejdere er samlet set meget tilfredse med modulerne. Kurser og moduler vurderes som relevante og brugbare, især fordi de kombinerer teori og praksis og giver medarbejderne konkrete redskaber, fx gennem rollespil. Efter modulerne var der dog stadig ønske om opfølgning og supervision, særligt i forhold til facilitering af gruppeforløbene. Der peges desuden på udfordringer med tid som en barriere, da modulerne lå forholdsvis tæt på hinanden, og der ikke var meget tid til at bearbejde eller omsætte viden til praksis.

Medarbejderne beskriver en grundlæggende faglig viden om vold som en væsentlig forudsætning for implementeringen, herunder en grundlæggende viden om, hvad det vil sige at være udsat for vold og dets konsekvenser. Desuden er det en vigtig forudsætning for at kunne opspore volden og risikovurdere i mødet med voldsudsatte, som ikke traditionelt henvender sig til kommunen, og som sjældent vil fortælle det direkte. En leder i Odense kommune forklarer eksempelvis nedenfor, at der kan være særlige tegn som for eksempel ændret påklædning, der bør styrke medarbejderens opmærksomhed i opsporingsarbejdet:

> *Der er nogle særlige opmærksomhedspunkter, som vi kan klæde medarbejderne på til, når de skal opspore. Hvis en kvinde pludselig altid har langærmede bluser på, så kan det eksempelvis være et tegn.*
>
> **Interview 10, projektleder, Odense Kommune**

Flere interviewpersoner forklarer desuden, at vold i nære relationer kan være grænseoverskridende at spørge ind til for mange – særligt hvis de ikke ved nok om vold. Mens nogle medarbejdere i løbet af projektet har "*fået mere mod til at gå ind i samtalen*" (Interview 8, projektmedarbejder, Køge), oplever andre, at det kan være svært, og at det er en løbende øvelse at indgå i dialogen. Der er overvejelser om, hvad det er, medarbejderne sætter i gang, når de tager den indledende samtale med borgeren, samt hvordan de samler op på samtalen. De peger på, at det kan være både vanskeligt og traumatiserende, når de mangler de rette redskaber og i forvejen føler sig pressede af mange opgaver. En medarbejder beskriver eksempelvis vigtigheden af en voldsfaglighed i forhold til at opspore volden og være professionel i relationen:

> *Det vigtigste er, at nogle af de ting, der bliver introduceret, er meget grundlæggende viden i forståelsen af, hvad vil det sige at være udsat for vold, og hvilke konsekvenser det har. Det gør, at du lettere kan opspore voldsudsatte og agere mere professionelt i relationen.*
>
> **Interview 9, projektmedarbejder, Køge Kommune**

Der synes således at være en tæt sammenhæng mellem faglig viden og relationsarbejdet, idet en større voldsfaglighed kan styrke den måde, hvorpå medarbejderne indgår i relation med borgerne på (se evt. også afsnit 2.5.3).

Selvom de projektmedarbejdere, der inddrages i Odense Kommune, har en høj voldsfaglighed via deres arbejde på krisecenteret, er det vigtigt at være opmærksom på, at der kan være tale om forskellige fagligheder i gruppeforløbene:

> *Der er stor forskel på, om du sidder i en kommune og skal opspore … eller formidle din viden til andre, der skal opspore, eller om du er på et krisecenter hvor de* [borgerne, red.] *selv kontakter dig.*
>
> **Interview 6, projektmedarbejder, Odense Kommune**

Det handler eksempelvis om at være mere opmærksom på uudtalte tegn hos borgerne og om at spørge anderledes ind til borgere, som ikke nødvendigvis er åbne om deres oplevelser. Endelig er det at lede gruppeforløb med voldsudsatte og understøtte borgernes interaktioner nyt for alle medarbejderne i indsatsen.

2.5.2 Koordineret samarbejde

Projektmedarbejdere og -ledere i begge kommuner beskriver det som en væsentlig implementeringsudfordring at videregive den viden, de havde fået, til medarbejdere, som ikke direkte deltog i indsatsen. Det gælder særligt i Køge Kommune, hvor indsatsen går på tværs af kommunale afdelinger, og der derfor alt andet lige er flere, der skal koordinere. Umiddelbart er det lettere at koordinere samarbejdet i Odense Kommune, da indsatsen i Odense Kommune hviler på færre hænder, og der skal primært koordineres mellem kommune og krisecenter, hvor også projektets ledelse er forankret.

Det er imidlertid en vigtig del af modningsindsatsen, at samarbejde på tværs af kommunens afdelinger og sektorer understøtter, at de voldsudsatte modtager en effektiv og målrettet indsats og modtager den rette hjælp fra de rette instanser (Socialstyrelsen, 2022a). Begge kommuner arbejder da også med at aktivere øvrige instanser og understøtte en fælles viden og et fælles sprog på tværs. Det gøres blandt andet via oplæg, foldere og brochurer. Ligeledes understreges behovet for løbende at holde temaerne levende – både i sagsmøder og i den daglige praksis – så indsatsen ikke forsvinder som "endnu et emne", men fastholdes over tid. Citatet nedenfor beskriver, hvordan der skal være et vedholdende fokus på indsatsen og på fejlbarlighed, hvis samarbejdet skal lykkes

> *Det er vigtigt at bruge det* [viden fra projektet, red.] *og hele tiden hive det ind i vores sagsmøder. Tale ind i det og give medarbejderne mulighed for at sige, at det er jeg ikke god til – det er jo ikke alle, der har været med på kurserne. De, der ikke har været på kurset, er et andet sted, så der skal være en åbenhed om, at de kan synes, det er svært.*
>
> **Interview 8 projektmedarbejder, Køge Kommune**

Projektmedarbejdere i både Køge Kommune og Odense Kommune peger på, at sparring med kollegaer – både formelt gennem opfølgningsmøder og uformelt i hverdagen – bidrager til vidensdeling og fælles læring. Det understreges, at samarbejdet bliver lettere, når alle arbejder ud fra et helhedsorienteret perspektiv, da "*… det giver et fælles grundlag, som skaber et bedre samarbejde*" (Interview 12, Odense).

I forlængelse heraf fremhæver medarbejderne i Køge Kommune det som positivt for implementeringen, at flere afdelinger er involveret, da det skaber en bredere forståelse på tværs af kommunen som helhed, og det er muligt at se en problematik fra flere vinkler end fx familieafdelingens snævrere fokus på barnet alene.

> *De andre afdelinger har også været med, og det har været rigtigt fint. Det får alle til se mere helhedsorienteret på borgerne, og det gør det nemmere at arbejde sammen, når alle har et helhedssyn.*
>
> **Interview 7, projektmedarbejder, Køge Kommune**

I Køge Kommune har det imidlertid også været lidt vanskeligt at holde alle afdelinger fast på indsatsen, da medarbejderne ikke er fuldtid på projektet. Der er en tendens til, at medarbejderne i andre afdelinger prioriterer driften, når de er pressede, og tid er ifølge medarbejderne én af de største barrierer for implementeringen.

Der efterlyses stærkere opbakning fra ledelsen i de enkelte afdelinger. Nogle medarbejdere oplever ikke at blive brugt i tilstrækkelig grad i forhold til deres erfaringer, og nøglepersoner savner tydeligere rammer for, hvordan de kan vidensdele mest muligt. Der er en oplevelse af, at input på teammøder ikke altid bliver taget alvorligt, fordi kollegaer ofte er optaget af andre dagsordener.

2.5.3 Relationsarbejde

Relationsopbygning handler om at skabe en tillidsfuld og konstruktiv relation mellem voldsudsatte personer og fagprofessionelle, så den voldsudsatte trygt kan åbne op om sin situation og deltage aktivt i indsatsen. På tværs af interviews

med borgere, projektledere og -medarbejdere er der enighed om, at gode relationer er en forudsætning for et godt gruppeforløb. En relation, der ikke blot bygger på tillid mellem borgerne og gruppelederne, men som også skaber et tillidsfuldt rum til gruppesessionerne, hvor borgerne tør åben sig for hinanden. Tillidsopbygning i relationen er centralt for den tidlige erkendelse af volden – både i forhold til, at den voldsudsatte ønsker at acceptere støtte, og i forhold til at bryde tabuet om at være udsat for vold i nære relationer.

Kombinationen af professionalisme og hjertevarme fremhæves i flere borgerinterviews som vigtigt for at skabe tillidsfulde relationer. De forklarer, at en tillidsfuld relation bygger på åbenhed, anerkendelse og balance mellem faglighed og menneskelighed. Det indebærer, at gruppelederne skal fremstå jordnære og direkte, hvilket skaber tryghed til at tale frit, ligesom gruppelederne skal anerkende deltagernes følelser og opmuntre dem til at dele dem i fællesskabet. Citatet fra en borger nedenfor illustrerer, hvordan gruppelederen fik hende til at åbne sig mere til gruppemøderne ved at fremstår som tilgængelig og ikke-dømmende og ved at normalisere borgernes følelserne og opmuntre dem til at dele med andre:

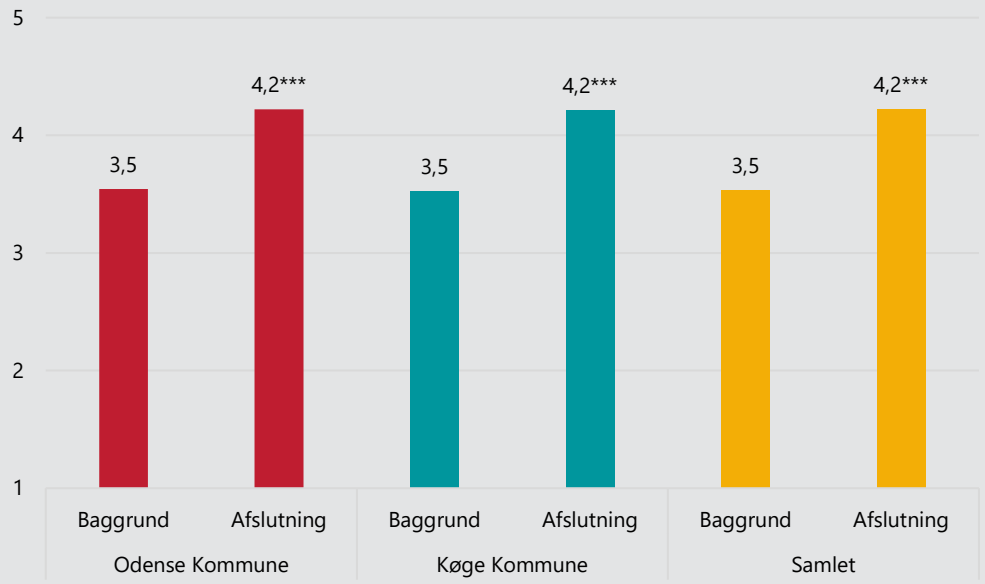
> *Hun* [gruppelederen, red.] *er jo helt nede på jorden, så vi kunne snakke helt frit, og jeg kunne frit fortælle hende, hvad jeg følte og syntes. Hun sagde, at der slet ikke var noget forkert i mine følelser, som mange andre også har. Hun spurgte, om jeg kunne åbne lidt op for det til møderne, fordi mange kunne spejle sig i det. Så tænkte jeg, okay, ja, selvfølgelig, altså man vil heller ikke virke som en, der ikke er interesseret i de andre, der sidder der. Det var sådan en samtale med XX* [gruppelederen, red.], *der gjorde, at okay, så prøvede jeg lige at, ja.*
>
> **Interview, borger 10**

Samtidig fremhæver flere borgere kombinationen af professionalisme og hjertevarme som afgørende for at skabe en relation præget af tillid og for deres deltagelse i gruppeforløbet:

> *Det skaber jo tillid, at de* [gruppelederne, red.] *er meget, meget forstående, og det var rart, at man kunne få forståelse og trøst. Men de er heller nogen, der sidder og, øj, hvor er det synd for dig, og øj, nu er det så hårdt og så sørgeligt. Altså, de er også gode fagfolk, der kom med noget brugbart, håndgribeligt og lidt objektivt, men stadigvæk, altså meget medfølende og meget forstående. Altså, det var sådan meget professionelt og stadigvæk hjertevarmt og menneskeligt, ikke?*
>
> **Interview, borger 12**

Deltagerne blev forud for og efter gruppeforløbet bedt om at vurdere gruppelederne støtte i forhold til at hjælpe dem på vej. Figur 2.9 viser, at deltagerne i begge kommuner generelt vurderer støtten fra gruppelederne som høj. Samtidig stiger oplevelsen signifikant i løbet af gruppeforløbet. Dette synes naturligt, da borgerne får tid til at lære gruppelederne bedre at kende og opbygge tillid.

Figur 2.9 Vurdering af gruppeleders støtte for personlig recovery



Anm.: Indeks af Brief INSPIRE.

n (Odense Kommune) = 126, n (Køge Kommune) = 77. * = p < 0,05, ** = p < 0,01, *** = p < 0,001.

Kilde: VIVE – baggrundsskema og afslutningsskema.

3 Oplevede resultater

Dette kapitel omhandler borgernes oplevelser af de umiddelbare resultater af indsatsen med fokus på, om indsatsen indeholder lovende elementer. Kapitlet besvarer dermed undersøgelsesspørgsmål 2:

- Hvordan oplever borgerne de umiddelbare resultater af indsatsen?

Kapitlets hovedkonklusioner findes i Boks 3.1:

Boks 3.1 Konklusioner: Borgernes oplevede resultater

Indsatsen viser lovende resultater

Deltagerne oplever, at indsatsen generelt har hjulpet dem

Deltagerne i gruppeforløb vurderer også generelt, at de har fået et positivt udbytte af gruppeforløbet. Det har givet dem konkrete redskaber og har hjulpet dem til at sætte grænser og opleve selvomsorg. Der kan være behov for opfølgning efter afslutning af gruppeforløbene, da indsatsbeskrivelsen ikke omfatter dette.

Deltagerne er særligt positive over for delelementerne 'erkendelse af volden' og 'spejling', og forløbet har øget deres 'mestrings- og handlekompetencer'

Deltagernes har fået større erkendelse af vold og dermed bedre forståelse af deres egen situation og reaktionsmønstre. Dette synes at reducere deres oplevelse af skyld og skam. De fremhæver desuden spejling som særligt givtigt ved forløbet, og de oplever sig set og forstået på en ny måde. Det varierer, hvorvidt deltagerne vurderer, at forløbet har styrket deres netværk, samt hvorvidt de ønsker og har kontakt med gruppemedlemmer efter forløbet.

Kapitel 3 bygger primært på interviews og spørgeskemabesvarelser (baggrunds- og afslutningsskema) fra de borgere, der har deltaget i gruppeforløb. I flere af tabellerne indgår der forholdsvis få besvarelser, da spørgeskemaet blev ændret undervejs for bedre at kunne besvare evalueringens undersøgelsesspørgsmål.

Kapitlet er opbygget i to afsnit. Afsnit 3.1 giver et indblik i borgernes vurdering af de enkelte elementer i gruppeforløbet, mens afsnit 3.2 dels sætter fokus på,

hvorvidt borgerne alt i alt oplever, at indsatsen har hjulpet dem, dels på hvad der skal ske eller er sket for borgerne efter forløbet.

3.1 Borgernes vurdering af delelementerne i gruppeforløbet

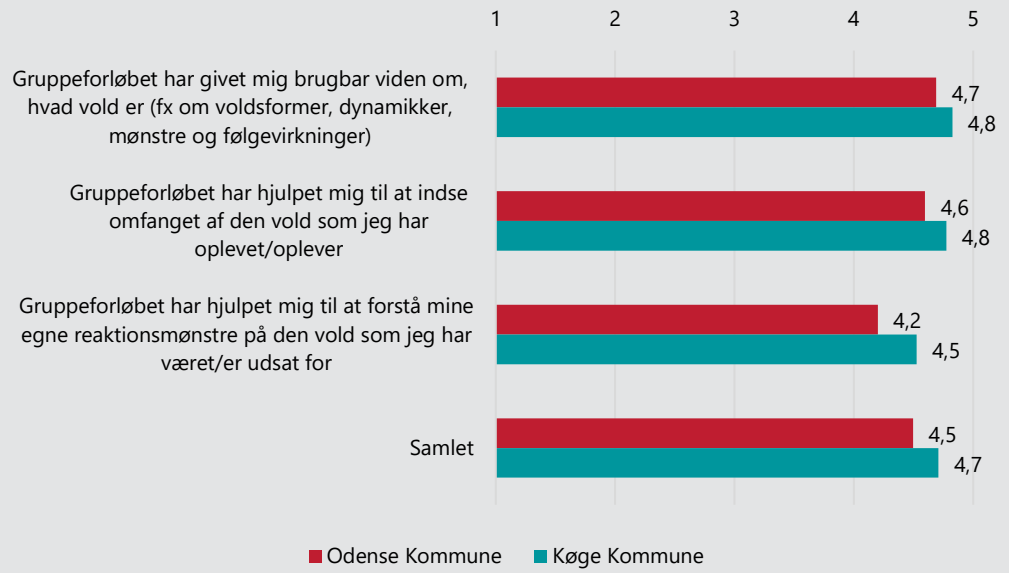
I dette afsnit beskrives borgernes vurdering af de enkelte delelementer i gruppeforløbet: 1) erkendelse af volden, 2) spejling i ligesindedes oplevelser og erfaringer, 3) aktivering af netværk samt 4) mestrings- og handlekompetencer.

3.1.1 Erkendelse af vold

Som det fremgår i afsnit 2.4 er erkendelse af volden et vigtigt element i indsatsen (Rambøll, 2020). Figur 3.1 viser, at deltagerne i begge kommuner i høj grad vurderer at have fået viden og hjælp til at erkende volden. Deltagerne har i høj grad fået en forståelse af, hvad vold er, og har fået hjælp til at indse omfanget af den vold, de har oplevet, og til at forstå deres egne reaktionsmønstre på den vold, de har været udsat for. Erkendelse af volden hænger sammen med delelementet spejling, da spejling med de andre voldsudsatte personer understøtter arbejdet med den voldsudsattes selvforståelse, samtidig med at den voldsudsatte ikke føler sig alene i erkendelsen. En af borgerne beskriver, at en anden gruppedeltagers beskrivelse af sine oplevelser fik hende til at indse, at hun havde været udsat for det samme:

> *Jeg kunne relatere til nogle af de ting og få nogle aha-oplevelser. Nogen kunne sætte ord på ting, som jeg også havde oplevet, men ikke kunne forstå. Der har jeg et eksempel, hvor en af de andre fortalte, at hendes ex ville have sex om aftenen, og det havde hun sagt nej til. Så blev han rigtigt, rigtigt gal. Hun satte ligesom nogle tanker i gang, hvorfor jeg også havde svært ved at sove om natten, ligesom hun havde.*
>
> **Borger 2, Køge Kommune**

Figur 3.1 Erkendelse af vold



Anm.: "De næste spørgsmål handler om din oplevelse af gruppeforløbet og de andre deltagere i gruppen: Gruppeforløbet har givet mig brugbar viden om, hvad vold er (fx viden om forskellige voldsformer og voldens dynamikker, mønstre og følgevirkninger); Gruppeforløbet har hjulpet mig til at indse omfanget af den vold, som jeg har oplevet/oplever; Gruppeforløbet har hjulpet mig til at forstå mine egne reaktionsmønstre på den vold, som jeg har været/er udsat for". 1 angiver 'slet ikke', og 5 angiver 'rigtig meget'.

n (Odense Kommune) = 62, n (Køge Kommune) = 40.

Kilde: VIVE – afslutningsskema.

Desuden er viden om de forskellige former for vold vigtig for at erkende, hvad man har været udsat for (Socialstyrelsen, 2022a). Alle de interviewede borgere oplever, at gruppeforløbet har bidraget til en større erkendelse af, hvilke typer af vold de selv har været udsat for, herunder særligt, at volden har været mere omfattende, end de vurderede, da de startede forløbet. En borger fortæller, at hun inden forløbet havde begrænset kendskab til de voldsformer, hun var udsat for:

> *På det tidspunkt vidste jeg ikke noget om, hvad det var – jeg anede ikke, hvad det var. Jeg havde hørt om psykisk vold, men jeg vidste ikke, hvordan man definerede det, og hvad det er for noget. Det er noget, jeg har lært efterfølgende – der var jo rigtig mange former for vold, der var økonomisk vold i særdeleshed også.*
>
> **Borger 3, Køge Kommune**

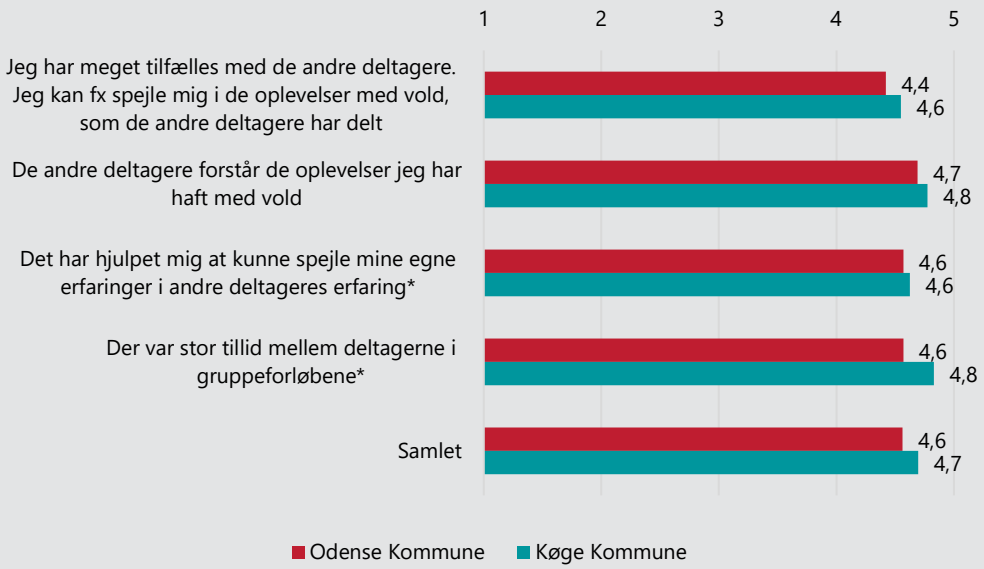
Interviews viser, at kvinderne i særlig grad fremhæver voldsspiralen som værende en øjenåbner og et vigtigt led i deres proces med erkendelsen af, hvad de har været udsat for:

> *Det med voldsspiralen viste, hvordan volden blev opbygget langsomt, og gav mig en forståelse for mig selv i processen: Han var vild for, at vi skulle flytte tidligt sammen og forloves, han blev sur over, at jeg skulle mødes med andre eller til koncert – så okay, det er foregået helt fra starten, jeg kunne genkende nogle små ting i starten af vores forhold. Det hjalp undervisningen mig rigtig meget med.*
>
> **Borger 2, Køge Kommune**

3.1.2 Spejling

Spejling er et væsentligt element i gruppeforløbet, fordi det kan bidrage positivt til erkendelse af volden og give deltagerne emotionel støtte og normalisering af følelser og reaktioner forbundet med voldsoplevelser (Socialstyrelsen, 2022a). Den voldsudsatte føler sig skyldig i at være blevet udsat for de voldelige handlinger og er skamfuld over det, og det kan være traumatisk at være udsat for vold (Sølvhøj, 2022). Figur 3.2 viser samlet, at deltagerne i begge kommuner i høj grad oplever at kunne spejle sig i de andre deltagere. Det fremgår også, at deltagernes oplevelser på tværs af kommunerne er meget sammenlignelige, og der er ikke bemærkelsesværdige forskelle mellem kommunerne. Gruppelederne på tværs af kommunerne fortæller, at de oplever, at spejling er en stor styrke ved gruppen og gruppeforløbene.

Figur 3.2 Deltagernes oplevelser af spejling



Anm.: "De næste spørgsmål handler om din oplevelse af gruppeforløbet og de andre deltagere i gruppen: Jeg synes, at jeg har meget tilfælles med de andre deltagere. Jeg kan fx spejle mig i de oplevelser med vold, som de andre deltagere har delt; Jeg føler, at de andre deltagere forstår de oplevelser, jeg har haft med vold; Jeg oplever, at det har hjulpet mig at kunne spejle mine egne erfaringer i andre deltageres erfaring; Jeg oplever, at der var stor tillid mellem deltagerne i gruppeforløbene". 1 angiver 'slet ikke', og 5 angiver 'rigtig meget'.
n (Odense Kommune) = 62/35, n (Køge Kommune) = 40/24.

Note: * markerer nyere spørgsmål med færre respondenter.

Kilde: VIVE – afslutningsskema.

Grupperne er relativt heterogent sammensat, og der har været forskelle i deltagernes baggrundskarakteristika, fx alder, uddannelse og familieforhold. Gruppelederne erfarer, at fx alder har mindre betydning, end de frygtede, og de oplever, at kvinder på 25 år kan spejle sig i kvinder på 50 år (jf. også afsnit 2.4). Det fremgår også af figuren, at selvom deltagerne måske objektivt set ikke har haft så meget tilfælles, så har de alligevel kunnet spejle sig i hinandens oplevelser. En af deltagerne fortæller, at den brede gruppesammensætning hjalp hende med at forstå, at det kunne ske for hvem som helst:

> *Det der med at få en oplevelse af, at det kunne ske for hvem som helst. Ikke fordi at det var noget, vi dykkede ned i, men vi kom jo fra forskellige ender og hjørner af Køge Kommune.*
>
> **Borger 1, Køge Kommune**

En anden deltager beskriver, at hun oplever det store aldersspænd som positivt, fordi det gav nogle andre perspektiver:

> *Nogle var i start 20'erne, nogle oppe i 60'erne. Så vi har været meget spredt, men har alligevel kunnet spejle os i hinanden. Det har faktisk været rart med en stor spredning. Hvis jeg havde siddet og snakket med nogen på min egen alder, så tror jeg, vi alle havde kunnet komme med meget af det samme. Men en, der har været yngre end mig, har kunnet sige nogle ting, hvor en af de ældre har kunnet sige nogle helt andre ting. Så man har kunnet se det med forskellige perspektiver, fordi man er forskellige steder i livet.*
>
> **Borger 5, Odense Kommune**

Som det fremgår af Figur 3.2, vurderer deltagerne i høj grad, at de andre deltagere forstår deres oplevelser med vold. Dette understreges også i interviewene, hvor alle borgerne fremhæver spejling som et særligt givtigt element. En af deltagerne fortæller eksempelvis, at gruppeforløbet skabte et rum, hvor andre kunne forstå, hvad man fortalte, hvilket hun ikke tidligere havde oplevet:

> *Det at sidde sammen med nogle andre, som har haft de samme oplevelser, hvor man ikke behøver at gå i gang med den helt lange forklaring, men kan komme til sagens kerne og fortælle, "der skete det og det", og så vidste de ligesom godt, at det afstedkom de og de følelser. Det har jeg ikke oplevet andre steder – at have den forståelse.*
>
> **Borger 1, Køge Kommune**

Deltagerne fortæller, at de oplevede, at de andre deltagere forstod dem på en måde, som deres eget netværk ikke gør:

> *Det var så givende, fordi det er bare noget andet at fortælle sin historie til nogen, der har været udsat for det samme. For ligegyldigt hvor fantastisk et netværk man har, så forstår de det ikke. Hvis de ikke lærer om det, eller ikke ved, hvad det er, så trøster de, og de lytter og alt det gode, som et netværk er, men der er bare noget, de ikke forstår, fordi de ikke har været i det.*
>
> **Borger 2, Køge Kommune**

Gruppeforløbet skaber ifølge deltagerne et rum, der bidrager til at reducere den skam, som mange af deltagerne oplever i forbindelse med volden. Der blev opbygget en høj grad af tillid og emotionel støtte blandt deltagerne, hvilket bidrog

til normalisering af følelser og reaktioner. En af deltagerne beskriver, hvordan forløbet bidrog til, at hun ikke længere følte, hun skulle lægge filter på sig selv:

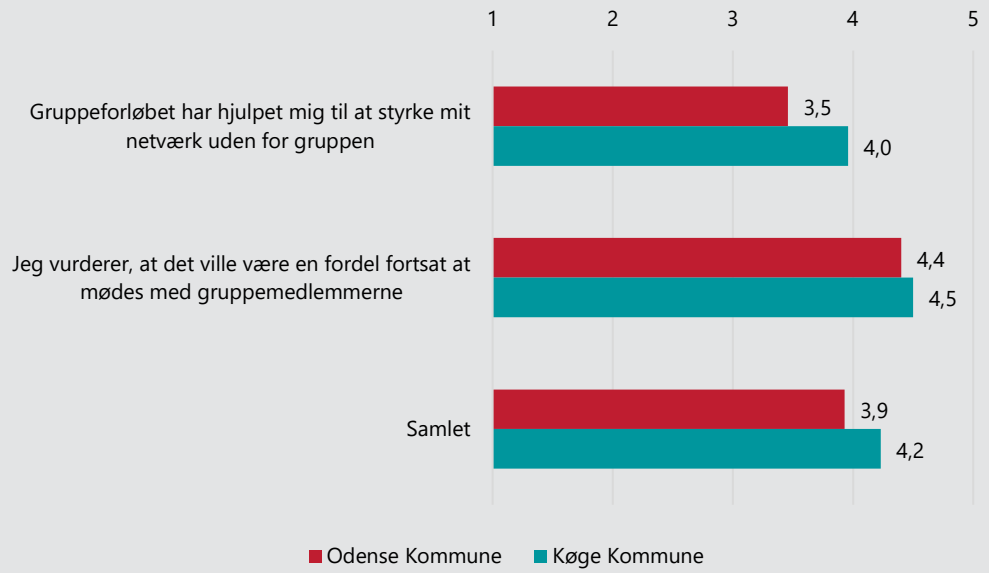
> *Man blev hurtigt meget tætte. Det var sådan meget ærligt, fuldstændig uden filter vil jeg kalde det. Det er en befrielse, fordi man har lagt filter på hele tiden for at skjule, hvordan man havde det, hvordan man levede, og hvor flovt det har været. Lige pludselig var der bare, at man kunne få det ud.*
>
> **Borger 5, Odense Kommune**

Både gruppeledere og deltagerne beskriver altså delelementet 'spejling' som noget særligt ved gruppeforløbene. Deltagerne fortæller og vurderer, at det har været givende at kunne spejle sig i de andre deltageres oplevelser og erfaringer og derigennem kunne genkende egne reaktioner og følelser.

3.1.3 Aktivering af netværk

De udfordringer, som projektmedarbejderne i afsnit 2.4.1 beskriver i forhold til at aktivere borgernes netværk, afspejler sig også delvis i gruppedeltagernes oplevelser. Figur 3.3 viser, at deltagerne overvejende er positive over for arbejdet med at aktivere deres netværk, men til sammenligning med deres vurdering af de øvrige delelementer er deltagernes oplevelse af hjælpen til at styrke deres netværk uden for gruppen mindre positiv. Her er der lidt forskelle på tværs af kommunerne, hvor deltagerne i Odense Kommune i mindre grad har oplevet at få hjælp til at styrke deres netværk uden for gruppen. Forskellen er imidlertid ikke statistisk signifikant.

Figur 3.3 Deltagernes vurdering af aktivering af netværk



Anm.: "De næste spørgsmål handler om din oplevelse af gruppeforløbet og de andre deltagere i gruppen: Gruppeforløbet har hjulpet mig til at styrke mit netværk uden for gruppen; Jeg vurderer, at det ville være en fordel fortsat at mødes med gruppemedlemmerne". 1 angiver 'slet ikke', og 5 angiver 'rigtig meget'.

n (Odense Kommune) = 35, n (Køge Kommune) = 24.

Kilde: VIVE – afslutningsskema.

I interviewene fortæller deltagerne, at det kan være svært at snakke med folk i deres eget netværk om det, de har været udsat for. Gruppeforløbene har givet dem værktøjer til at sætte ord på for at gøre det lettere at tale med sit netværk om det. En af deltagerne beskriver, at hun oplever at være blevet bedre til at snakke med sit netværk om det, men stadig ikke åbner helt op:

> *Jeg har en meget tæt veninde, jeg har snakket med det om. Hun ved det meste, men har nok fornemmet det længe, fordi hun har oplevet, at han har været modbydelig over for mig. Så har jeg haft lidt fat i min lillebror, men han forstod det ikke rigtigt. Fordi man fortæller om det, så skjuler man stadig en masse ting, fordi det er så forfærdelig pinligt.*
>
> **Borger 5, Odense Kommune**

En anden interviewperson fortæller, at selvom de har fået nogle værktøjer i forhold til at etablere et netværk, så kan det være rigtig svært at starte et nyt liv op:

Vi har fået værktøjer til, hvordan man skal forholde sig, og hvordan man kommer videre. De har også givet os nogle informationer med venskaber. Men at starte et nyt liv op, det er faktisk rigtig svært.

Borger 7, Odense Kommune

Ovenstående citater understreger, at der kan være stor forskel på de situationer, som deltagerne står i. Hvor nogen måske har et etableret netværk i forvejen, men har skullet lære at involvere dem, så står andre i en situation, hvor de skal "starte et nyt liv op" og ikke har det store netværk at trække på.

Gruppelederne har som et led i forløbet arbejdet med at etablere et netværk i gruppen. I Odense Kommune fortæller gruppelederne, at de i starten tager en snak med deltagerne om, hvad man gør, hvis de møder hinanden, og den sidste gang tager de en snak om, hvorvidt deltagerne har lyst til at have kontakt efterfølgende. I Køge Kommune fortæller gruppelederne, at de tager snakken omkring kontakt til de andre deltagere på fjerde modul, da deres erfaring er, at det lykkes bedst, hvis deltagerne aftaler det under forløbet. Projektlederne udtrykker en vis bekymring for, hvordan det skal gå borgerne efter gruppeforløbet, hvis de ikke har et netværk, og hvis de ikke får etableret en mere fast kontakt til hinanden, da gruppeforløbene alene har været med til at reducere deltagernes ensomhed i en periode:

Gruppeforløbet giver deltagerne det her stop af ensomhedsfølelse … når vi stopper gruppeforløbene, kan den komme igen. Vi lægger op til, at de skal gøre brug af det netværk også det i gruppen, men det er, som om det fader ud. Jeg kan også blive lidt bekymret, for det netværk [mellem gruppedeltagerne, red.] *kan ikke stå alene.*

Dialogmøde, projektleder, Odense Kommune, maj 2024

Som det fremgår af Figur 3.3, er deltagerne overvejende positive over for at mødes med de andre gruppemedlemmer. Det fremgår af interviewene, at størstedelen af interviewpersonerne egentlig ønsker at mødes igen. Flere interviewpersoner fortæller, at de har mødtes med deres gruppe siden forløbets afslutning:

Vi mødes faktisk stadigvæk, selvom det er slut. Det er godt, vi kan lige holde hinanden oppe, fordi man kan godt få nogle nedture, og så kan man lige holde hinanden op på det. Det er anden gang her i januar, at vi skal mødes.

Borger 7, Odense Kommune

Flere grupper har en messenger-tråd, hvor de holder kontakt og planlægger at mødes. Flere af interviewpersonerne beskriver dog, at de synes, det kan være svært at finde tid eller overskud til at mødes. Enkelte borgere ønsker ikke at mødes. Citatet nedenfor er et eksempel på en deltager, som meldte ud, at det ikke var noget for hende:

> *Jeg ved, at flere af de andre havde et ønske om at blive ved med at ses, fordi de havde behovet for det. Men fra min side måtte jeg også melde ud, at jeg simpelthen ikke har overskuddet til at rumme de andres historier og alt det, der fylder for dem. Det bliver for tungt at skulle fortsætte.*
>
> **Borger 8, Odense Kommune**

Borger 8 oplever, at hun har fået meget ud af gruppeforløbene i form af spejling i andre i samme situation, erkendelse af volden og konkrete redskaber til at komme videre. Hun vurderer imidlertid, at hun nu skal videre, og det er vigtigt for hende, at der er en facilitator til at styre drøftelserne.

3.1.4 Mestrings- og handlekompetencer

'Mestrings- og handlekompetencer' handler om at fokusere på den voldsudsattes ressourcer, styrker og handlemuligheder, så den voldsudsatte sættes i stand til at mestre egen tilværelse og få opbygget handlekompetence til at bryde med volden og til at kunne leve et liv uden vold. Selvtillid, mestrings- og handlekompetencer kan være nedbrudt og svækket af at være udsat for vold (Socialstyrelsen, 2022a). Psykisk vold fx kan være direkte målrettet nedbrydelse af den voldsudsattes selvtillid, tillid til egne evner og til at kunne handle selvstændigt. Voldsudsatte personer kan have lavt selvværd som en konsekvens af voldsudsættelsen.

Spørgsmål fra Brief INSPIRE-O

Jeg føler mig støttet af andre mennesker.

Jeg har håb og drømme om fremtiden.

Jeg har det godt med mig selv.

Jeg gør ting, som betyder noget for mig.

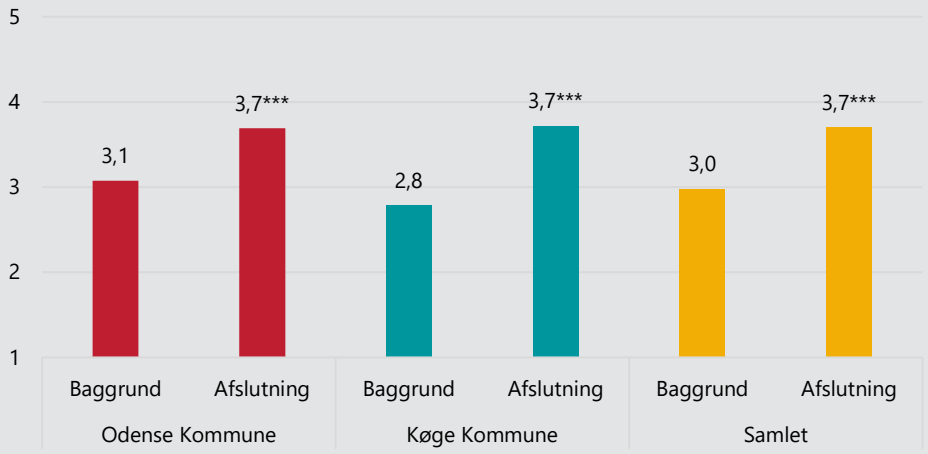
Jeg føler, at jeg har kontrol over mit liv.

Recovery- og rehabiliterende tilgange, der understøtter voldsudsattes mestrings- og handlekompetencer, er derfor afgørende for at understøtte voldsudsatte i at kunne bryde med volden og opnå et liv uden vold (Socialstyrelsen, 2022b). Deltagerne har forud for og efter gruppeforløbet besvaret fem validerede spørgsmål, der siger noget om deltagernes sindstilstand før og efter gruppeforløbet (se boksen til venstre).

Spørgsmålene tager afsæt i Brief INSPIRE, som er et måleredskab, der består af fem spørgsmål, som afspejler de vigtigste elementer i personlig recovery ("CHIME-faktorer"). Borgeren besvarer spørgsmålene ud fra sin egen oplevelse af 1) forbundethed med andre, 2) håb og fremtidsoptimisme, 3) en positiv identitet, 4) mening i tilværelsen og 5) at opleve empowerment og handlekraft. (Social- og Boligstyrelsen, 2023b). Brief INSPIRE-O er en udgave, hvor borgeren selv vurderer sin recovery ud fra de samme områder, og er den version, som vi i surveyen bruger til at måle deltagernes mestrings- og handlekompetencer.

Figur 3.4 viser, at deltagerne i gennemsnit oplever øget mestrings- og handlekompetencer fra før til efter gruppeforløbet. En forskel, der er statistisk signifikant blandt deltagerne i begge kommuner. Mens deltagerne forud for gruppeforløbene i gennemsnit havde en middel recovery, har de efter gruppeforløbet rykket sig næsten en svarkategori (dvs. fra 'i nogen grad' til 'en hel del'). Det vurderes som forholdsvis meget på 10 sessioner.

Figur 3.4 Vurdering af personlig recovery



Anm.: Indeks af Brief INSPIRE-O.

n (Odense Kommune) = 126, n (Køge Kommune) = 77. * = p < 0,05, ** = p < 0,01, *** = p < 0,001.

Kilde: VIVE – baggrundsskema og afslutningsskema.

Den positive udvikling underbygges i interviews med deltagerne, der alle vurderer, at gruppeforløbet har styrket deres håb og drømme for fremtiden, og at de har fået det bedre med sig selv. En borger beskriver eksempelvis, at hun er blevet mere rolig og ikke længere ser farer over det hele, og at hun er blevet styrket i sin tro på at kunne håndtere sin situation:

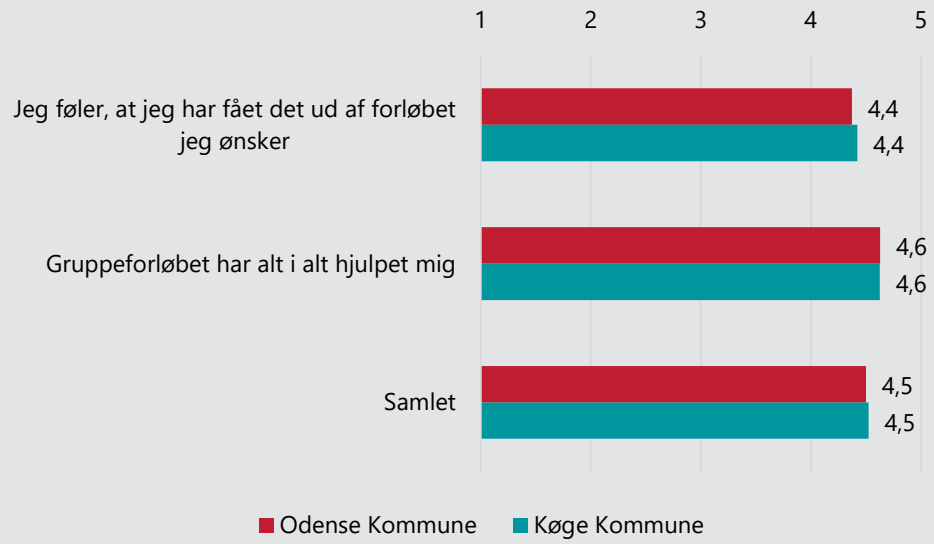
Jeg er blevet mere rolig og accepterer, hvad der er sket. Jeg ved, jeg kan gå ud og møde en ny uden at skulle være bange. Jeg gider ikke længere fokusere på "røde flag" hele tiden – man skal lytte til mavefornemmelsen, men ikke overpasse på sig selv, så alt bliver et problem. Jeg har fundet ro og fået skuldrene ned – jeg ved, jeg er okay, og at jeg godt kan.

Borger 23, Odense Kommune

3.2 Borgernes videre vej

Deltagerne i gruppeforløb vurderer også generelt, at de har fået et positivt udbytte af forløbet. Som det fremgår af Figur 3.5, oplever borgerne i gennemsnit, at de har fået et sted mellem en hel del og rigtig meget ud af forløbet, og at gruppeforløbet alt i alt har hjulpet dem.

Figur 3.5 Vurdering af udbyttet af gruppeforløbet som helhed



Anm.: "De næste spørgsmål handler om din oplevelse af gruppeforløbet og de andre deltagere i gruppen: Jeg føler, at jeg har fået det ud af forløbet, jeg ønsker; Gruppeforløbet har alt i alt hjulpet mig".

Note: n (Odense Kommune) = 35, n (Køge Kommune) = 24.

Kilde: VIVE – afslutningsskema.

Flere af de interviewede borgere giver konkrete eksempler på, hvordan gruppeforløbet har hjulpet dem og har givet dem konkrete redskaber. Det er

eksempelvis tilfældet for borger 22, der både beskriver betydningen af konkrete redskaber og en oplevelse af at blive hjulpet til at sætte grænser og opleve selvomsorg:

> *Jeg har fået rigtig meget ud af forløbet – både viden og redskaber, selvom det i starten var hårdt at høre om vold og oplevelser, der mindede mig om min egen situation. Jeg har lært at genkende mine værdier, sætte grænser og forstå, at min reaktion tidligere skyldtes magtesløshed. Jeg har også lært, at tavshed er værre end respons, og vigtigst af alt har jeg lært selvomsorg og at passe på mig selv.*
>
> **Borgerinterview 22, Odense Kommune**

Enkelte borgere fortæller også om, hvordan forløbet har understøttet deres tilknytning til blandt andet arbejdsmarkedet. Dette skyldes ikke nødvendigvis gruppeforløbet i sig selv, men også, at borgerne har fået tid til at komme sig efter voldsituationen. Det er eksempelvis tilfældet for borger 12, der forklarer, at hun efter en periode med vold havde behov for at komme sig (og sygemelde sig) for efterfølgende at vende tilbage til arbejdsmarkedet:

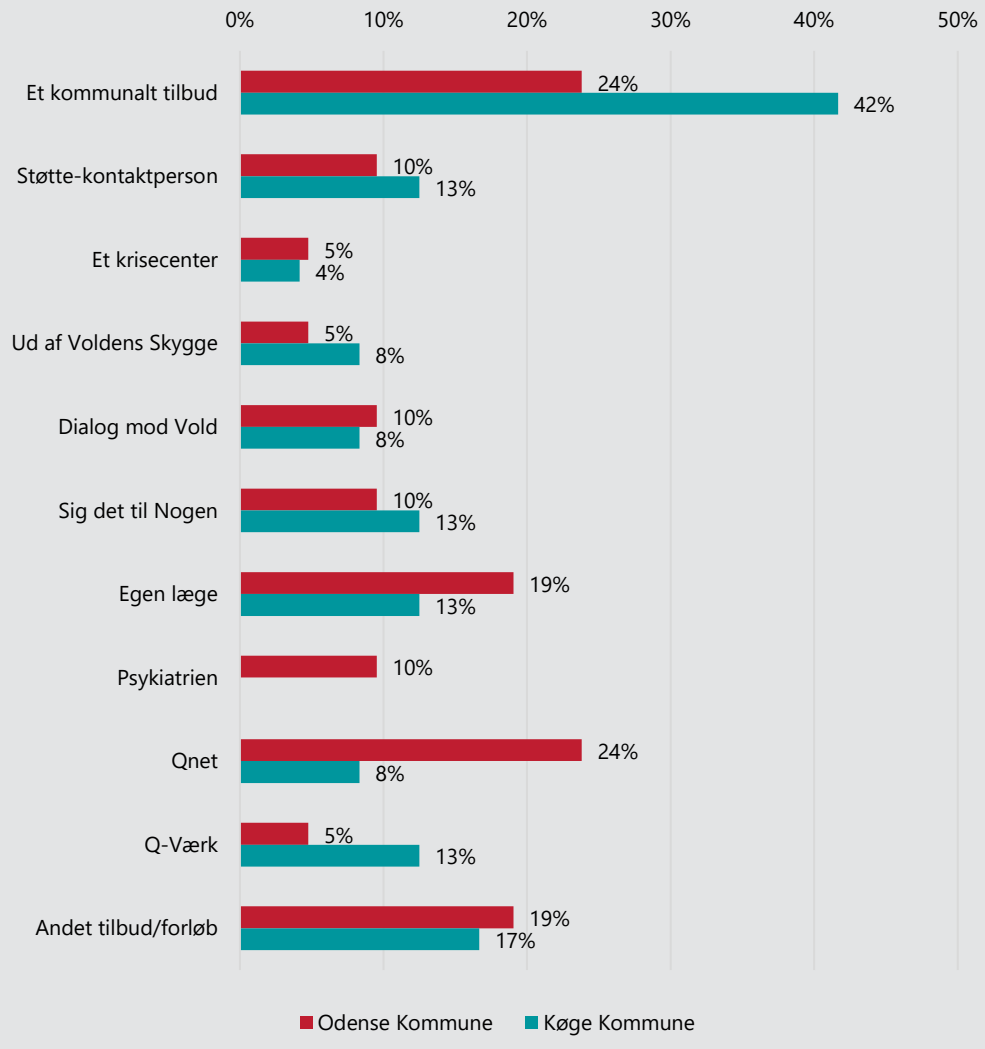
> *Efter at have forladt en voldsom og turbulent situation mistede jeg mit job og følte mig utryg på grund af indbrud og trusler. Jeg måtte sygemelde mig og opsagde jobbet for at passe på mig selv. Jeg tog tid til at komme mig og begyndte først at arbejde igen midt i september 2024 via et vikariat, og fra 1. februar i år startede jeg i en fast stilling.*
>
> **Borgerinterview 12, Køge Kommune**

Borgernes vej efter gruppeforløbet har gennem hele projektperioden været et tema, som ofte blev taget op på udviklings- og dialogmøder. Projektledere og projektmedarbejdere vurderer, at det er en særlig udfordring at have en plan for, hvad der skal ske med borgerne, når gruppesessionerne ophører. Denne del indgår ikke umiddelbart som en del af indsatsbeskrivelse.

Begge kommuner aftaler som udgangspunkt en opfølgningssamtale med den enkelte deltager ved det sidste gruppemøde. Men selvom aftalen etableres, er der flere eksempler på, at borgerne aflyser, når datoen nærmer sig. Nogen henvender sig senere på egen hånd, hvilket tydeliggør, at behovet for en samtale eksisterer, men den faste planlægning passer ikke til deres måde at søge støtte på. Projektlederen i Odense Kommune "*… kan fornemme, at behovet for støtte stadig er til stede, men det ser ud til, at behovet i højere grad er spontant end struktureret, hvilket gør planlagte møder mindre attraktive*" (Interview 14, Odense).

I Køge Kommune synes udfordringerne mindre udtalte end i Odense Kommune, som følge af at indsatsen indgår som en integreret del af den kommunale forvaltning. Det betyder, at projektleder og -medarbejdere har en etableret kontakt til kollegaer i kommunen. Som det fremgår af Figur 3.6, bliver en betydelig andel af gruppedeltagerne (42 %) i Køge Kommune da også hjulpet videre til et kommunalt tilbud, hvilket blot er tilfældet for knap en fjerdedel i Odense Kommune. Det er værd at være opmærksom på, at der indgår få respondenter i figuren.

Figur 3.6 Tilbud/forløb, som borgeren er hjulpet videre til



Anm.: "Hvilket tilbud eller forløb er du blevet hjulpet videre til?" Figuren er baseret på deltagere, som rapporterer, at de er hjulpet videre til andre tilbud/forløb.

n (Odense Kommune) = 21, n (Køge Kommune) = 24.

Kilde: VIVE – afslutningsskema.

I interviewene fremhæver flere borgere med børn særligt et behov for hjælp til at håndtere deres børns situation. Flere oplever, at deres børn har psykologiske udfordringer og flere står over for underretninger, sager om vold eller andre sager i kommunen. Borgerne forklarer, at de efter selv at have fået hjælp har fået mere overskud til at hjælpe deres børn, men at de ikke altid har de rette redskaber.

4 Omkostningsvurdering

Dette kapitel beskæftiger sig med omkostningerne i tilknytning til den styrkede indsats målrettet voldsudsatte i nære relationer. Formålet er dels at opgøre de direkte udgifter forbundet med opstart og drift af indsatsen, dels at vurdere perspektiverne for de samlede økonomiske konsekvenser ved indsatsen.

Omkostningsvurderingen baserer sig dels på interviews med nøglemedarbejdere i de to kommuner, dels på nedskrevne kilder i form af projektbudgetter og aktivitetsoversigter m.m. På baggrund af omkostningsvurderingens formål og undersøgelsesstrategi opstilles følgende undersøgelsesspørgsmål:

- Hvilke omkostninger knytter sig til de enkelte aktiviteter i indsatsen?
- Hvilke afledte socialøkonomiske potentialer ved indsatsen er det relevant at undersøge den nærmere betydning af?

Kapitlet undersøger således, om det er økonomisk realistisk at opstarte og drive indsatsen inden for den afsatte budgetramme, og peger samtidig på mulige afledte økonomiske konsekvenser som følge af indsatsen.

Boks 4.1 Hovedpointer for kapitlet

Opstartsomkostninger forbundet med etablering og forankring af indsatsen

- Projektets opstartsfase er løbet fra fjerde kvartal 2022 til og med andet kvartal 2023, hvor de første gruppeforløb opstartes i begge kommuner. I denne periode skønnes det, at begge kommuner hver især har haft et ressourceforbrug svarende til ca. 1 mio. kr.
- Opstartsomkostningerne knytter sig først og fremmest til direkte lønudgifter blandt projektledere og -medarbejdere, som har været ansvarlige for udviklingen og forankringen af indsatsen. Derudover har der inden for den samlede ramme også været afsat midler til opkvalificering samt udarbejdelse af kampagnemateriale.
- Personaleressourcerne er dels knyttet til udvikling af drejebog for gruppeforløbene, promovering og forankring af indsatsen lokalt samt

efteruddannelse og opkvalificering af såvel forløbsansvarlige som frontlinjemedarbejdere med henblik på opsporing.

Omkostninger til den løbende drift af indsatsen

- Evalueringen peger på, at indsatsen kan drives af to voldsfaglige medarbejdere på fuld tid (fx socialrådgivere, specialpædagoger eller andre med voldsfaglig baggrund). Den løbende drift inkluderer opsporingsarbejde og risikovurdering af borgere samt planlægning og afvikling af gruppeforløb.
- I tillæg til to årsværk må også forventes løbende udgifter til ekstern supervision og evt. opkvalificering af nye medarbejdere.
- Opsporingsarbejdet inkluderer ideelt et bredt udsnit af de kommunale frontlinjemedarbejdere, som kan komme i kontakt med voldsramte personer qua deres kerneopgave. Eventuelle merudgifter til henvisning og koordination for de opsporende medarbejdere antages at være indeholdt i arbejdstid.

Potentialer og kommunaløkonomiske konsekvenser

- Det ligger uden for modningsprojektets sigte og formål at estimere de afledte kommunaløkonomiske konsekvenser ved indsatsen. Dog virker det sandsynligt, at den styrkede indsats målrettet voldsramte vil have direkte betydning for kommunernes udgifter til § 109-tilbud. Den ambulante indsats kan i visse tilfælde træde i stedet for et dyrere ophold på krisecenter, hvilket isoleret set vurderes at være gunstigt for kommunernes samlede økonomi. Samtidig må det dog også forventes, at det øgede fokus på opsporing kan være medvirkende til, at flere borgere henvises til krisecenterophold.
- Deltagernes forbedrede egenmestring kan ligeledes forventes at have en gunstig effekt på kommunernes udgifter til understøttende ydelser, forudsat deltagerne som følge af indsatsen kommer tættere på ordinær beskæftigelse.

Indledningsvis beskriver afsnittet nedenfor en række forhold, der påvirker mulighederne for at vurdere omkostningerne forbundet med indsatsen i de to kommuner. Resten af kapitlet er herefter inddelt i tre underafsnit, der præsenterer tre væsentlige perspektiver ved indsatsen og udgifterne forbundet hermed. Første afsnit fokuserer på etablerings- og opstartsfasen og sigter mod at estimere

investeringsomkostningerne forbundet med etableringen af indsatsen i de to kommuner. Konkret estimeres tids- og ressourceforbruget blandt projektledere og øvrige medarbejdere, ligesom øvrige forudsætninger identificeres og prissættes. Andet afsnit fokuserer på omkostningerne ved den løbende drift af indsatsen, herunder *opsporing* og *risikovurdering* af borgerne samt forberedelse og afvikling af *gruppeforløbene*. Tredje afsnit identificerer kilder til mulige kommunaløkonomiske konsekvenser som resultat af indsatserne. Det er ikke muligt at foretage beregninger på potentialer eller afledte effekter af indsatsen, så fokus er alene på at identificere mulige kilder og potentialer.

To forskellige implementeringsstrategier

Som beskrevet nærmere i kapitel 2 har de to deltagende kommuner valgt to forskellige strategier for implementering og forankring af indsatserne. I Køge Kommune har man eksempelvis valgt at lægge betydelig vægt på at forankre indsatsen i den lokale kommunale kontekst. Som konsekvens heraf er betydeligt flere kommunale medarbejdere involveret i projektet – ikke kun i forhold til at understøtte gruppeforløbene, men i høj grad også i forhold til opsporing af borgere. I Odense Kommune har man til sammenligning valgt at koncentrere indsatsen på relativt færre medarbejdere, der alle er tilknyttet Krisecenter Odense. Dette betyder, at der i sammenligning med Køge Kommune bruges færre ressourcer på koordination og opsporing internt i kommunen, hvorfor en relativt større andel af de tilgængelige ressourcer går med risikovurdering af borgere samt afvikling af gruppeforløb.

For begge implementeringsstrategier og organiseringsformer gælder det, at de er forbundet med forskellige fordele og ulemper. I relation til omkostningsvurderingen specifikt er det vigtigt at bemærke, at forskellene mellem kommunerne også kommer til udtryk ved antallet af gennemførte gruppeforløb i de to kommuner. Den organisering og strategi, man har valgt i Odense Kommune, har således blandt andet været medvirkende til, at det her har været muligt at afvikle flere gruppeforløb til gavn for en større volumen af borgere. Volumen af borgere, der har deltaget i gruppeforløb, skal dog også ses i lyset af flere andre forhold, herunder ikke mindst forskelle i de deltagende kommuners størrelse m.m.

Vi vurderer udgifterne til henholdsvis opstart og drift af indsatsen på tværs af begge kommuner og kommenterer på forskelle mellem kommunerne, hvor det er relevant.

4.1 Opstarts- og etableringsomkostninger

De estimerede opstartsomkostninger dækker over de ressourcer, der er investeret i etableringen af indsatsen i de to kommuner. Konkret drejer dette sig blandt andet om:

- Udgifter til udvikling af indsatsen og projektledelse i opstartsfasen
- Udgifter til opkvalificering og frikøb af medarbejdere
- Udgifter forbundet med indledende promovering af indsatsen.

Vi betragter i det følgende opstartsomkostningerne som en sum af de ressourcer, der er investeret forud for driften af indsatsen. Omkostningerne består dels af direkte personaleudgifter i form af løntimer, dels af blandt andet kursusafgifter, kampagnemateriale og overhead til administration m.m.

Omkostningerne ved opstarten er i det følgende estimeret med afsæt i de reelle udgifter i de to kommuner. Begge kommuner har modtaget en fast bevilling fra Social- og Boligstyrelsen til opstart og drift af projektet. Konkret har begge kommuner hver fået bevilliget ca. 3,5 mio. kr. til det samlede projekt, som skal dække aktiviteter i perioden fra fjerde 2022 til og med fjerde kvartal 2025 – altså 3 år og 3 måneder. Budgetmidlerne har været jævnt fordelt over hele projektperioden. De anførte beløb og omkostninger i de følgende afsnit er omtrentlige og skal ses som gennemsnitsudgifter på tværs af projektets løbetid.

Tabel 4.1 præsenterer et eksempel på opstartsomkostningerne med afsæt i projektbudgetterne fra Køge Kommune. Den økonomiske ramme er sammenlignelig på tværs af de to kommuner, men vi har valgt at præsentere udgifterne med afsæt i Køge Kommunes organisering, da denne er mere kompleks og involverer et bredere udsnit af personer og aktiviteter. På samme vis antages det, at organiseringen i Køge Kommune bedst afspejler omkostningerne knyttet til en bredt forankret kommunal indsats. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at Odense Kommunes organisering stadig falder inden for rammerne af den oprindelige indsatsbeskrivelse.

Tabel 4.1 Eksempel på opstartsomkostninger (Køge Kommune)

Udgift	Beskrivelse	Estimeret udgift
Løn- og personaleudgifter	Løn- og personaleudgifter til kernemedarbejdere, frikøb af medarbejdere i forbindelse med møder og opkvalificering.	Lønudgift: 590.000 kr. (estimeret, se nærmere specifikation). Øvrige personaleudgifter: 25.000 kr.
Uddannelse og opkvalificering	Kursusudgifter, transport. Antagelse om 16 kursusdeltagere og kursuspris på 7.000 kr.	125.000 kr. (kursusudgifter afholdt af Social- og Boligstyrelsen).
Øvrige	Kampagne- og informationsmateriale til promovering af indsats, opstartsworkshop.	75.000 kr.
Overhead	Øvrige udgifter ikke indeholdt i ovenstående; løbende implementeringsmøder, lokale workshops/temadage, administrativ understøttelse.	160.000 kr. (svarende til 20 %).
Samlet ressourceforbrug på opstart	Samlet estimeret ressourceforbrug på opstart af indsatsen (inkl. overhead).	975.000 kr.

Kilde: Egne beregninger, interviews med projektleder samt Køge Kommunes driftsbudget for Ud af Volden – Ind i Livet.

Den estimerede lønudgift for opstart af indsatsen dækker over fjerde kvartal af 2022 samt første og andet og kvartal af 2023, hvor indsatsen implementeres. Afgrænsningen er valgt, da der i denne periode endnu ikke er opstartet gruppeforløb. Tabel 4.2 specificerer lønudgifterne på tværs af medarbejdere.

Tabel 4.2 Eksempel på estimerede lønudgifter i opstartsfasen (Køge Kommune)

Medarbejder	Beskrivelse	Estimeret udgift
Lokal projektleder	Lønomkostninger forbundet med den primære projektleder.	370.000 kr.
Frikøb af medarbejdere	Frikøb af medarbejdere til opkvalificering og udviklingsmøder.	100.000 kr.
Projektmedarbejder (ÅR)	Lønomkostninger forbundet med en medarbejder tilknyttet Åben Rådgivning i Køge Kommune.	30.000 kr.
Opsøgende medarbejder	Lønomkostninger til en opsøgende medarbejder i opsporingsarbejdet.	60.000 kr.
Øvrig administrativ medarbejder	Lønomkostninger til administrativ medarbejder i Køge Kommune.	30.000 kr.
		590.000 kr.

Kilde: Egne beregninger samt Køge Kommunes driftsbudget for Ud af Volden – Ind i Livet.

Den største andel af lønudgifterne i opstartsfasen er indeholdt i udgifter til den lokale projektleder. De resterende omkostninger dækker over frikøb af medarbejdere i forbindelse med opkvalificering, lønudgifter til en medarbejder fra

Åben Rådgivning og en øvrig administrativ medarbejder svarende til samlet ca. 260 timer i første halvår af 2023 samt lønudgifter til en opsøgende medarbejder ligeledes svarende til ca. 260 timer i første halvår af 2023.

Samlet set skønnes det, at opstartsfasen har medført et direkte lønmæssigt ressourcetræk på ca. 590.000 kr.

4.2 Estimerede udgifter til løbende drift

Vi estimerer udgifterne til den løbende drift af indsatsen under antagelse af forudgående implementering, forankring og promovering af indsatsen. Her har vi ligeledes truffet et valg om at præsentere de detaljerede budgetter fra Køge Kommune, da vi vurderer, at disse bedst afspejler udgifterne til en bredt forankret kommunal indsats. Som det præsenteres sidenhen i dette afsnit er de samlede udgifter sammenlignelige på tværs af Køge og Odense Kommuner. Tabel 4.3 præsenterer de estimerede udgifter til den løbende drift med afsæt i Køge Kommunes organisering og implementeringsstrategi.

Tabel 4.3 Estimerede udgifter til drift af indsatsen (Køge Kommune)

Udgift	Beskrivelse	Estimeret ressourceforbrug
Opsporing af borgere og promovering af indsats	Månedlige møder for otte medarbejdere i opsporingsteam. Projektleders løbende promovering af indsats.	200 timer pr. år. 450 timer pr. år.
Risikovurdering *I 2024 håndteredes 90 henvendelser.*	Voldsfaglige medarbejdere gennemfører individuelle samtaler samt risikovurdering af kandidater til gruppeforløb.	700 timer pr. år.
Facilitering af gruppeforløb *I 2024 visiteredes 35 kandidater til gruppeforløb*	Fem årlige gruppeforløb af 10 sessioner. To gruppeledere inkl. forberedelse og udvikling. Hertil individuelle afslutningssamtaler.	600 timer pr. år.
Øvrige	Projektledelse, supervision, temadage, løbende uddannelse og opkvalificering af nye medarbejdere.	300 timer pr. år.
Overhead	Dækker øvrig ledelse og administration.	450 timer pr. år. (svarende til ca. 20 %).
Samlet ressourceforbrug	Samlet forventet ressourceforbrug netto (inkl. overhead).	2700 timer pr. år

Kilde: Løbende interviews med projektleder samt egne beregninger.

Med udgangspunkt i eksemplet på organiseringen af indsatsen i Køge Kommune forventes det, at indsatsen drives med et forventet ressourceforbrug på ca. 2.700 timer pr. år. Estimeringen af udgifterne er foretaget med udgangspunkt i et

minimumsscenarium med henblik på at illustrere de estimerede omkostninger under antagelse af en samlet borgervolumen svarende til den faktisk opnåede i projektets forløb. Der præsenteres således ikke estimater for en eventuel opskalering af indsatsen, hvorimod det dog forudsættes, at indsatsen ikke meningsfuldt kan drives med færre ressourcer, end eksemplerne præsenterer.

Ressourceforbruget i eksemplet fra Køge Kommune forudsættes at være fordelt på to fastansatte medarbejdere (heraf én på deltid) med voldsfaglig baggrund, samt samlet 200 timer årligt i opsporingsteamet, der dækker medarbejdere fra øvrige dele af den kommunale forvaltning, herunder eksempelvis myndighed og jobcenter. Ressourcer til administrativ og ledelsesmæssig understøttelse er indeholdt i overhead.

Ressourceforbruget i Odense Kommune er koncentreret omkring tre medarbejdere – herunder en projektleder på fuldtid og to projektmedarbejdere på deltid. Alle har baggrund i og arbejdssted på Krisecenter Odense. For de to projektmedarbejdere på deltid gælder, at de i deres øvrige arbejdstid er ansat på krisecenteret, hvor de indgår i krisecenterets almene drift og beredskab. Samlet set dækker omkostningerne i Odense Kommune over to fuldtidsårsværk.

Det samlede ressourceforbrug i de to kommuner er nogenlunde ens, hvilket til dels knytter sig til, at den budgetmæssige ramme er den samme. Dog må det forventes, at der særlig i Køge Kommune anvendes yderligere kommunale ressourcer fra andre dele af forvaltningen. Disse ressourcer knytter sig til koordination og sparring omkring kommunens indsats mod voldsudsatte, der involverer medarbejdere uden for projektgruppen. Eksempelvis er det uklart, om udgifter til mødedeltagelse for medarbejdere fra myndighed eller jobcenter er fuldt indeholdt i ovenstående.

I Odense Kommune er en mindre andel af omkostningerne knyttet til opsporing, hvor disse i stedet er allokeret til at screene og risikovurdere en større volumen af borgerhenvendelser. På samme vis har Odense Kommune gennemført flere gruppeforløb i sammenligning med Køge Kommune. Hvor en del af forskellen kan henføres til forskelle i organiseringen af indsatsen, spiller kommunernes størrelse også ind. Herved forstås konkret, at Odense Kommune gennem Krisecenter Odense grundet kommunens størrelse har et større henvisningsgrundlag end den mindre Køge Kommune. Samtidig er der også enkelte eksempler i Odense Kommune på henvendelser fra borgere bosat uden for Odense Kommune.

I tillæg til omkostningskategorierne præsenteret i Tabel 4.3 bør også udgifter til eksternt honorar for supervision og opkvalificering indregnes. Denne post estimeres til ca. 100.000 kr. pr. år i begge kommuner.

Under antagelse af en effektiv timesats på mellem 415 og 475 kr. pr. time for de involverede medarbejdere kan den samlede årlige lønudgift i begge kommuner estimeres til ca. 1,15-1,25 mio. kr.

Den effektive timesats for en socialrådgiver uden ledelsesforpligtelse kan med afsæt i oplysninger fra KRL's overenskomststatistik bestemmes til ca. 390 kr. pr. time.[12] Estimatet ovenfor er opjusteret for dels at tage højde for administrativ og ledelsesmæssig understøttelse, dels for at tage højde for erfaringskrav til voldsfaglige medarbejdere.

De forventede årlige omkostninger til drift af indsatsen inkl. eksternt honorar til supervision og opkvalificering kan således estimeres til ca. 1,25-1,35 mio. kr.

Det er vigtigt at understrege, at opgørelsen af udgifterne er omtrentlig og behæftet med en vis usikkerhed. På samme vis bygger estimeringen af udgifterne på den aktuelle organisering af indsatsen og det aktuelle aktivitetsniveau i de to kommuner.

4.2.1 Udgifter i forløbsperspektiv

Ved at fordele de samlede udgifter i et kalenderår over antageligvis 4-6 gruppeforløb kan man estimere en gennemsnitlig udgift pr. gennemført gruppeforløb på ca. 250.000-300.000 kr. svarende til ca. 30.000-40.000 kr. pr. person, der gennemfører gruppeforløbet. Omkostningerne dækker over den samlede indsats og er betinget af en antagelse om, at indsatsen er i drift – det vil sige, at opstartsfasen antages at være afsluttet. Beløbene ovenfor ser alene på udgifterne i relation til borgere, der har gennemført et forløb, men dækker i praksis over den samlede aktivitet, der knytter sig til det totale antal opsporede og evt. henviste borgere.

I Odense Kommune har man gennemført to sideløbende gruppeforløb, hvor der er opstart på andet gruppeforløb, når det første er ca. halvvejs gennem de 10 sessioner. Dette betyder, at der i perioder afvikles to ugentlige gruppesessioner. Dette afspejler den højere volumen i antallet af henvendelser og opstartede borgere sammenlignet med Køge Kommune. Odense Kommune opstartede og afsluttede eksempelvis seks gruppeforløb i løbet af kalenderåret 2024, mens Køge Kommune opstartede og afsluttede fire gruppeforløb. At Odense Kommune har øget kapacitet til afvikling af flere gruppeforløb skyldes, at de prioriterer en større andel af deres tidsforbrug på risikovurdering og gruppeforløb, mens opsporingsarbejdet (der i høj grad består af onlinekampagner) kræver mindre tidsmæssigt ressourceforbrug.

[12] Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL): SIRKA samt Overenskomststatistik (krl.dk).

Det er i mindre grad meningsfuldt at se på omkostningerne ved indsatsen i et forløbsperspektiv eller fordelt på antallet af borgere, der afslutter et gruppeforløb. Dette skyldes flere forhold. For det første er det et centralt element ved indsatsen, at der er tale om en kontinueret indsats, forstået således, at der løbende opspores, screenes og tages imod henvisninger til gruppeforløbene. På samme måde er det en nødvendig forudsætning, at der løbende – og med en passende kadence – opstartes nye gruppeforløb. På den måde sikres det, at der ikke oparbejdes en venteliste, med dertilhørende risiko for frafald. Af samme grund kan indsatsen således ikke drives 'ad hoc', forstået således, at indsatsen kan ligge 'i dvale' i perioder med færre henvisninger. Endelig er det nødvendigt, at medarbejderne tilknyttet indsatsen er gennemgående og kvalificerede til at arbejde med målgruppen. Hvis ikke indsatsen implementeres som et stående kontinuert tilbud, er der risiko for, at medarbejdernes kvalifikationer ikke vedligeholdes, eller at der sker uhensigtsmæssige store udskiftninger i gruppen af medarbejdere tilknyttet indsatsen.

De forløbsopgjorte udgifter tjener dog det formål, at de kan danne grundlag for sammenligninger med andre sammenlignelige ambulante indsatser målrettet voldsudsatte i nære relationer. I det følgende afsnit 4.2.2 perspektiveres omkostningerne fra dette modningsprojekt til lignende indsatser med forbehold for forskelle i indsatsernes opbygning, målgruppe, aktører og volumen.

4.2.2 Perspektiver til lignende indsatser

Det er i mindre grad lykkedes at identificere relevante ambulante indsatser målrettet voldsudsatte i et dansk perspektiv, og blandt de afprøvede eller udrullede indsatser er der generelt en mangel på viden om de tilknyttede omkostninger. Dette gør, at det ikke er muligt at tale om et egentligt basisalternativ til modningsindsatsen i relation til omkostningerne. Nedenfor præsenteres dog en række indsatser, der med visse forbehold kan bruges til sammenligning af omkostningernes størrelse.

Projektet 'Videre Uden Vold' er et eksempel på en støtteindsats målrettet udsatte for vold i nære relationer, som er evalueret blandt andet med fokus på de tilknyttede omkostninger (Schmidt et al., 2025). Videre Uden Vold adskiller sig fra nærværende indsats ved at inddrage en bredere vifte af aktører, herunder politiet, kommunen og voldsfaglige civilsamfundsorganisationer. Omkostningerne ved indsatsen er således også spredt mellem flere forskellige aktører. Konkret finder evalueringen af Videre Uden Vold, at den kommunale del af indsatsen kan drives med medarbejderressourcer svarende til ca. 2,5 årsværk i en større kommune. Det er forventningen, at en større kommune på den baggrund vil opspore samlet ca. 100 voldsudsatte og voldsudøvere årligt. I relation til dette projekt synes volumen

og ressourceforbrug at være nogenlunde sammenligneligt. Sammenligningen skal dog tages med betydelige forbehold for, at der er tale om to gennemgående distinkte indsatser med delvist forskelligt formål, ligesom der ikke tages højde for ressourceforbruget hos øvrige ikke-kommunale aktører.

'Ud af Voldens Skygge' er et projekt, der i regi af Mødrehjælpen har tilbudt ambulant rådgivning og støtte til kvinder, der har oplevet vold i nære relationer. Socialstyrelsen har som en del af satspuljeaftalen for 2017 foretaget en omkostningsvurdering af indsatsen, der har været i gang siden 2009 (Socialstyrelsen, 2020). Omkostningsvurderingen finder, at et typisk caseforløb målrettet én voldsudsat mor er knyttet til en forventet udgift på knap 60.000 kr. (2019-priser). Omkostningsvurdering af Ud af Voldens Skygge adskiller sig fra nærværende modningsprojekt ved også at inkludere udgifter til efterværn. På samme måde adskiller Ud af Voldens Skygge sig ved at tilbyde individuelle samtaler og generelt have et mere behandlende sigte i sammenligning med modningsprojektet. Endelig inkluderer omkostningsvurderingen af Ud af Voldens Skygge ikke udgifter til opsporing og promovering. Under hensyntagen til at Ud af Voldens Skygge fremstår som et mere omfattende behandlingstilbud, synes de samlede omkostninger ved modningsprojektet i øvrigt at være af sammenlignelig størrelse og karakter.

4.3 Mulige potentialer og kommunaløkonomiske konsekvenser

Der er visse indikationer på, at indsatsen rummer to nybrud i forhold til eksisterende, kommunalt finansierede tilbud målrettet personer udsat for vold i nære relationer. Dels imødekommer tilbuddet, at personer, der ikke ønsker ophold på krisecenter, i stedet kan modtage ambulant behandling, dels har indsatsen et foregribende sigte, hvormed voldsudsatte borgere opspores tidligere med mulighed for – i visse tilfælde – at forebygge en senere indskrivning på krisecenter. Disse to elementer har potentiale til at forebygge eller reducere udgifter andet sted i den kommunale økonomi. Indsatsen kan dog også potentielt medføre et øget ressourcetræk (på kort sigt), da flere voldsudsatte borgere opspores og derfor henvises til øvrige indsatser eller indskrivning på krisecenter.

Boks 4.2 Mulige kommunaløkonomiske konsekvenser

Evalueringen af indsatsen har ikke været tilrettelagt med henblik på at opgøre eventuelle udgifts- eller beskæftigelseseffekter på individniveau. Derfor er der kun begrænsede muligheder for at identificere eventuelt reducerede udgifter i den kommunale økonomi. Dog er der indikationer på, at indsatsen *kan* have reduceret udgifterne til eksempelvis:

- **Reducerede udgifter til § 109**: Vidnesbyrd fra Køge Kommune såvel som den anden deltagende kommune, Odense Kommune, taler for, at deltagelsen i gruppeforløbet for flere borgere har været et reelt alternativ til indskrivning på krisecenter. Her fremhæves især risikovurderingerne som et effektivt værktøj til at vurdere, om borgeren skal indskrives på krisecenter eller med fordel kan modtage ambulant behandling.
- **Reducerede udgifter til understøttelsesydelser (fx sygedagpenge eller revalidering)**: Evalueringen identificerer ligeledes indikationer på, at enkelte borgere, som ved gruppeforløbets start er offentligt forsørgede, er kommet tættere på ordinær beskæftigelse. Her fremhæves således en øget egenmestring blandt deltagerne, ligesom den tætte kontakt til fx Åben Rådgivning har bidraget positivt til at søge afklaring og/eller (delvis) tilbagevenden til ordinær beskæftigelse.

Mens omkostningerne ved indsatsen er afdækket med en vis sikkerhed, kendes de samlede økonomiske konsekvenser ved indsatsen ikke. Da de voldsudsatte deltagere i indsatsen er sikret anonymitet, har det ikke været muligt at estimere det faktiske socialøkonomiske tilbageløb på individniveau i form af eksempelvis forebyggede ophold på krisecenter, nedsatte udgifter til overførsler eller myndighedssager. På samme vis vides det ikke, i hvilken grad modningsindsatsen forebygger recidiv – altså at voldsbilledet intensiveres efter endt gruppeforløb.

Såfremt erfaringerne fra modningsprojektet videreføres til yderligere afprøvning eller udbredelse, anbefaler VIVE, at et eventuelt evalueringsdesign tilrettelægges med henblik på at kunne tilvejebringe viden om afledte økonomiske konsekvenser af indsatsen på individniveau. Dette gøres ved at koble oplysninger om de deltagende borgeres brug af ydelser eller øvrige indsatser – eksempelvis igennem identifikation i nationale registre eller anden form for forløbsundersøgelse.

Da der heller ikke eksisterer et velafprøvet ambulant basisalternativ i kommunalt regi, er mulighederne for at vurdere indsatsens omkostninger i et komparativt perspektiv ganske begrænsede.

Det nærmeste kommunalt finansierede alternativ i relation til indsatsens omkostninger må antageligvis findes i sammenligning med ophold på krisecenter. En opgørelse fra Socialstyrelsen foretaget i 2020 baseret på regnskabsåret 2016 estimerer, at den gennemsnitlige omkostning for et krisecenterhold beløber sig til ca. 66.400 kr. (2016-priser). Tages der højde for den generelle pris- og lønfremskrivning fra 2016 til 2024, beløber udgiften sig til knap 80.000 kr. pr. ophold. Disse tal skal dog tages med væsentlige forbehold for forskelle i geografi og opholdets varighed. Det må i den forbindelse endvidere antages, at ovenstående udgifter meget vel kan være underestimerede. En opgørelse fra Danner estimerer således, at et gennemsnitligt ophold på krisecenter i 2019 kostede ca. 164.000 kr. (Danner, 2019). På samme vis tager opgørelsen ikke højde for de sideløbende aktiviteter målrettet de voldsudsatte (fx i form af koordinerende rådgivnings- og støtteforløb).

I det tilfælde, at det ved videre afprøvning og evaluering kan påvises, at modningsindsatsen i et vist omfang kan forebygge eller foregribe ophold på krisecenter, synes der således umiddelbart at være et potentiale for betydeligt tilbageløb i form af reducerede udgifter til § 109-ophold på krisecenter.



Dokumentation

5 Metode og data

Evalueringen er baseret på et omfattende datamateriale, som består af både kvalitative og kvantitative data. Metodetrianguleringen bidrager til at øge undersøgelsens validitet, idet opnåelse af samme resultater på tværs af metoder og personer understøtter resultaternes gyldighed (Emmenegger & Klemmensen, 2020, s. 502). Det er imidlertid også centralt, at kombinationen af datakilder bidrager til at belyse undersøgelsesspørgsmålene fra flere perspektiver og til en nuancering af resultaterne, idet de kvalitative interviews kan give nogle flere og i nogle tilfælde andre perspektiver end spørgeskemaerne.

Undersøgelsesdesignet består af interviews med medarbejdere og borgere i gruppeforløbene, hvilket kombineres med spørgeskemaundersøgelse udsendt til alle gruppedeltagerne før og efter gruppeforløbene samt registreringsskemaer, som udfyldes af medarbejdere, når en borger henvender sig. Interviews giver et beskrivende og dybdegående billede af medarbejdernes og borgernes oplevelser og erfaringer med gruppeforløbene, mens spørgeskemadataene tegner et mere generelt billede af borgernes oplevelser. Hertil er der også gennemført interviews med projektmedarbejdere, projektledere samt administration og ledelse til brug for den økonomiske evaluering. Dataindsamlingsperioden er gennemført løbende gennem hele projektperioden fra fjerde kvartal 2022 og til sommeren 2025. Nedenfor beskrives de forskellige datakilder nærmere.

5.1 Spørgeskemaundersøgelser

Som led i evalueringen er der indsamlet spørgeskemadata fra borgerne i løbet af projektperioden for at få viden om borgernes profil, progression og oplevelse af forløbet. Her er data blevet indsamlet i tre trin: 1) registreringsskema, 2) baggrundsskema og 3) afslutningsskema. Spørgeskemaerne kan findes i Bilag 1.

5.1.1 Indhold i spørgeskemaer

Besvarelserne af registrerings- og baggrundsskemaet indeholder spørgsmål, der giver oplysninger om borgerne, som henvender sig i forbindelse med indsatsen. Disse anvendes til at beskrive den målgruppe af borgere. Ved at sammenligne data på de opsporede borgere og borgere, der har takket ja til gruppeforløbet, kan skemaerne bruges til at beskrive den gruppe borgere, som indsatsen er leveret til. Besvarelserne af baggrundsskemaet og afslutningsskemaet kan bruges til at måle borgernes

udvikling før og efter gruppeforløbet med fokus på indsatsbeskrivelsens kerneelementer.

- **Registreringsskemaet** giver oplysninger om borgerne, blandt andet baggrundsoplysninger, visitationsårsager, type af vold, risikovurdering, henvisning til gruppeforløb eller andet. Registreringsskemaet giver desuden også overblik over antallet af borgere, der opspores i projektet.
- **Baggrundsskemaet** indeholder blandt andet demografiske baggrundskarakteristika, oplevelser med vold, tidligere hjælp i forhold til vold. Derudover personlig recovery og gruppeleders støtte til recovery. Til at måle forskellige aspekter af borgernes recovery anvendes der to validerede måleredskaber: Brief INSPIRE til at måle gruppeleders støtte til personlig recovery og Brief INSPIRE-O til at måle elementer i personlig recovery (Williams et al., 2015; Møller, Andersen & Pedersen, 2024). Begge mål er blevet oversat og valideret på dansk.[13]
- **Afslutningsskemaet** indeholder ligesom baggrundsskemaet baggrundskarakteristika, antal gruppeforløb, personlig recovery, gruppeleders støtte til recovery samt oplevelser med vold. Derudover indeholder skemaet spørgsmål til selve gruppeleder, gruppeforløbet og de andre deltagere i gruppen samt videre hjælp efter forløbet.

I løbet af indsamlingsperioden blev der foretaget mindre ændringer i spørgeskemaet. Ændringerne blev foretaget dels af hensyn til en mere meningsfuld måling af udviklingen i forhold til kerneelementerne, dels af hensyn til forståelsen af spørgsmålene.

Konkret er der blevet tilføjet ekstra spørgsmål relateret til delelementerne 'netværk' og 'spejling' til afslutningsskemaet. Ligeledes blev spørgsmålet omkring voldsformer tilføjet til afslutningsskemaet for at måle eventuelle ændringer i 'erkendelserne af volden'. I alle tre skemaer er der foretaget mindre ændringer af formuleringen af spørgsmålene (se blandt andet fodnote 13). De konkrete ændringer er markeret med * i Bilag 1.

Ændringerne betyder, at der i enkelte af spørgsmålene er et lavere antal observationer. Ellers vurderes de mindre ændringerne af spørgsmålsformuleringen ikke til at have større betydning for resultaterne, ud over at de har bidraget til en bedre besvarelse af evalueringens spørgsmål, herunder en tættere relation til indsatsmodellen.

[13] Her anvendes spørgsmålsformuleringen '*Folk taler om recovery på forskellige måder, men én måde at tale om recovery på er 'at leve et tilfredsstillende og håbefuldt liv'. Dette spørgeskema spørger, hvordan* [din behandler] *understøtter din recovery.'* Denne introtekst blev indledningsvist anvendt, men efter drøftelser med Socialstyrelsen ændres introteksten til *'De næste spørgsmål handler om, hvordan du har det for tiden'* og '*De næste spørgsmål handler om, i hvilken udstrækning du føler, at din gruppeleder støtter dig'.* Ændringerne blev godkendt af udviklerne bag målet, og de ændrede formuleringer fremgik af spørgeskemaerne fra januar 2024.

5.1.2 Dataindsamling

Dataindsamlingen af de tre forskellige spørgeskemaer har fundet sted i perioden 04-09-23 til 25-08-25. Der har således været løbende indsamling af data i hele evalueringsperioden. De tre spørgeskemaer er indsamlet på forskellig vis:

- Registreringsskemaet er blevet udfyldt af den kommunale tovholder, som foretager opsporingssamtalen med borgeren. Her har tovholderen modtaget et link fra VIVE. Registreringsskemaet giver foruden indhold også overblik over antallet af borgere, der opspores i projektet. Registreringsskemaet er blevet lavet på alle opsporede borgere.
- Baggrundsskemaet er blevet udfyldt af borgeren selv, som gennem gruppelederen modtager et link fra VIVE. Baggrundsskemaet blev udfyldt ved gruppeforløbets start. Det er således kun borgere, der deltager i gruppeforløbet, der besvarer baggrundsskemaet.
- Afslutningsskemaet er blevet udfyldt af borgeren selv, som gennem gruppelederen modtager et link fra VIVE. Afslutningsskemaet blev udfyldt ved sidste session i gruppeforløbet. En begrænsning ved dette er, at afslutningsskemaet kun besvares af borgere, der deltager i hele gruppeforløbet. Derved måles der ikke på borgere, der dropper ud tidligere i gruppeforløbet.

Tabel 5.1 Spørgeskemadata

	Køge Kommune			Odense Kommune			I alt
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	Alle år
Registreringsskema	25	67	27	44	182	71	416
Baggrundsskema	4	26	7	10	44	21	112
Afslutningsskema	0	21	19	5	33	24	102

Kilde: VIVE.

Det skal bemærkes, at der kan være en vis uoverensstemmelse mellem antallet af besvarelser på tværs af baggrundsskema og afslutningsskema på tværs af de to kommuner. Dette kan dels skyldes et mindre frafald i løbet af gruppeforløbene, dels at enkelte deltagere har været fraværende på enten første eller tiende gruppesession, hvor hhv. baggrunds- og afslutningsskema bliver udfyldt. Dertil kommer, at dataindsamlingen er afsluttet midt i 2025, hvorfor der på opgørelsestidspunktet kan være opstartet forløb, der først afsluttes i sidste halvdel af 2025.

5.1.3 Dataanalyse

På baggrund af de tre spørgeskemaer laves deskriptive analyser til at vise gennemsnit og fordelinger af data. Formålet med resultatevalueringen er at finde frem til, om der er sket en forandring for de deltagende personer i løbet af indsatsen. Evalueringsdesignet for et modningsprojekt giver ikke mulighed for en egentlig effektmåling med en tilfældigt udvalgt kontrolgruppe. Derfor anvendes et før- og efterdesign.

Evalueringsmetoden med før- og eftermåling har to primære begrænsninger. For det første estimerer metoden deltagernes samlede udvikling hen over indsatsforløbet. Denne udvikling kan både skyldes indsatsen og andre ting, der foregår i borgerens liv på samme tid (fx skilsmisse, boligskift, retssager), og vi har ikke mulighed for at adskille effekten af indsatsen fra andre udefrakommende hændelser. For det andet har vi i samråd med Social- og Boligstyrelsen besluttet ikke at indsamle cpr-numre fra borgerne. Uden et spørgeskema-id kan vi ikke linke borgernes besvarelser i de tre spørgeskemaer. Evalueringen kan derfor kun se på det samlede gennemsnit før og efter indsatsen. Dertil kommer den begrænsning, at det heller ikke ud fra baggrundsskemaet er muligt at identificere, hvilke borgere der falder fra undervejs i gruppeforløbet, hvorfor de vil indgå i førmålingen, men ikke i eftermålingen.

For at teste, om forskellene mellem de målte værdier før og efter indsatsen er statistisk signifikante, anvendes t-test. T-test anvendes for at undersøge, om besvarelserne fra førmålingen er statistisk forskellige fra eftermålingen, eller om det blot er et udtryk for statistiske tilfældigheder. Statistisk signifikans siger udelukkende noget om den statistiske usikkerhed i borgernes udvikling, og det er derfor ikke det samme som at sige, at der er tale om en substantiel betydningsfuld forskel. T-test anvendes desuden også til at undersøge forskelle mellem de kommunale grupper.

5.2 Den kvalitative undersøgelse

Den kvalitative undersøgelse bidrager til at besvare alle tre undersøgelsesspørgsmål. Formålet er således at få viden om implementeringen, projektøkonomien og de oplevede resultater.

Den kvalitative dataindsamling består af interviews med hhv. borgere og kommunale medarbejdere (på forskellige niveauer) samt deltagelse i diverse møder med kommunerne og Social- og Boligstyrelsen. Vi har blandt kommunale medarbejdere gennemført interviews med projektledere og -medarbejdere samt enkelte kommunale ledere. Udvælgelsen af interviewpersoner er sket løbende, afhængigt af hvilke typer af informationer vi havde behov for undervejs. Projektlederne og flere af projektmedarbejderne er da også blevet interviewet flere gange i løbet af projekt-

perioden for at kunne følge udviklingen i implementeringen. Interviewene er foregået enten i den enkelte kommune, online eller i Social- og Boligstyrelsens lokaler.

Der er i alt gennemført 16 interviews med medarbejdere i de to kommuner. Fire af interviewene er gennemført med flere personer (1, 3, 13 og 14). Mens vi i interview 1 og 3 har udskilt udtalelser fra enkeltpersoner i kodningen, er det ikke sket i interviewene 13 og 14, da interviewene bestod af flere personer, hvor deres stemmer var vanskelige at adskille fra hinanden. Tabel 5.2 viser, hvordan interviewene fordeler sig på personer i de to kommuner.

Tabel 5.2 Oversigt over interviewpersoner i kommunerne

Nummer	Hvem	Kommune
Interview 1 I	Projektmedarbejder I	Køge
Interview 1 II	Projektmedarbejder II	Køge
Interview 2	Projektmedarbejder	Køge
Interview 3 I	Projektmedarbejder I	Odense
Interview 3 II	Projektmedarbejder II	Odense
Interview 4	Projektleder	Odense
Interview 5	Projektleder	Køge
Interview 6	Projektmedarbejder	Odense
Interview 7	Projektmedarbejder	Køge
Interview 8	Projektmedarbejder	Køge
Interview 9	Projektmedarbejder	Køge
Interview 10	Leder	Odense
Interview 11	Projektleder	Køge
Interview 12	Projektleder	Odense
Interview 13	Fokusgruppe	Køge
Interview 14	Fokusgruppe	Odense
Interview 15	Projektleder	Køge
Interview 16	Projektleder	Odense

Kilde: VIVE.

Udvælgelsen af borgere til interviews har været pragmatisk, i forhold til hvilke borgere der ønskede at deltage i interviews. Det har været afgørende for at sikre, at borgerne ikke følte sig pressede til at deltage, samt at de ikke oplevede, at deres oplysninger blev udleveret uden deres samtykke. Det var projektlederne i de to kommuner, som etablerede kontakt til borgerne og spurgte deltagere på udvalgte gruppeforløb, om de ønskede at deltage i interviews. Herefter har projektlederen videresendt navn og telefonnumre på deltagerne til VIVE, som herefter kontaktede

borgerne direkte via sms. Det har ikke været et hensyn i evalueringen, at borgerne skulle være repræsentative, men alene at de skulle uddybe og nuancere betragtninger fra det kvantitative materiale. I alt 25 borgere (alle kvinder) har deltaget i interviews, hvilket fremgår af Tabel 5.3. Interviews med borgerne er gennemført som individuelle telefoninterviews, hvor intervieweren ikke har haft andre oplysninger om borgeren end telefonnummer og navn. Det har været nødvendigt for at sikre fortrolighed og anonymitet i interviewet, hvorfor vi ikke har registreret oplysninger om deltagernes alder m.m.

Tabel 5.3 Oversigt over borgerinterviews

Nummer	Kommune
Borger 1	Køge
Borger 2	Køge
Borger 3	Køge
Borger 4	Køge
Borger 5	Odense
Borger 6	Odense
Borger 7	Odense
Borger 8	Odense
Borger 9	Odense
Borger 10	Køge
Borger 11	Køge
Borger 12	Køge
Borger 13	Køge
Borger 14	Køge
Borger 15	Odense
Borger 16	Odense
Borger 17	Odense
Borger 18	Odense
Borger 19	Odense
Borger 20	Odense
Borger 21	Odense
Borger 22	Odense
Borger 23	Odense
Borger 25	Odense

Kilde: VIVE.

Alle interviews med både kommunale medarbejdere og borgere er foretaget ud fra en semistruktureret interviewguide (se evt. et eksempel i Bilag 2). Interviewguiden har fulgt op på indsatsmodellens kerneelementer, men har også været dynamisk og er blevet tilpasset til udviklingen i projektet. Desuden har interviewguiden løbende indeholdt spørgsmål om eksempelvis bemanding, omkostninger m.m., som har dannet baggrund for den økonomiske analyse. Interviewguiden til borgerne har primært haft fokus på borgernes oplevelse af gruppeforløbet og de enkelte kerneelementer, herunder deres vurderinger af, hvad der hhv. har fungeret godt og mindre godt samt deres oplevede udbytte.

Alle interviews er efterfølgende blevet transskriberet i Dictus og på den baggrund kodet i en kodebog, som tager afsæt i interviewguiden (Bjørnholt & Jacobsen, 2025). Det gør det muligt at foretage systematiske analyser på tværs af alle interviewene og besvare undersøgelsesspørgsmålene.

Citaterne i rapporten er som udgangspunkt valgt som repræsentation for mere generelle pointer, der fremgår på tværs af interviewene. I nogle tilfælde fungerer citaterne også som eksemplificering af få eller enkelte interviewpersoner – dette er i så fald angivet.

En eller flere medarbejdere fra VIVE har desuden deltaget i møder, som Social- og Boligstyrelsen har afholdt med den ene eller begge kommuner. Det har givet mulighed for at følge kommunernes implementering tæt og identificere de muligheder og udfordringer, som kommunerne har oplevet undervejs. Møderne fungerer i evalueringen primært som baggrundsviden, og kun i enkelte tilfælde henvises der til konkrete møder. Vi har deltaget som observante til møderne (og i nogle tilfælde præsenteret resultater fra de foreløbige analyser), og vi har taget referater til eget brug. Møderne har dannet baggrund for spørgsmål i interviewene og har givet god indsigt i modning af indsatsen. Tabel 5.4 viser, hvilke typer af møder som VIVE-medarbejdere har deltaget i og hvor ofte.

Tabel 5.4 Oversigt over møder, som VIVE har deltaget i

Mødeform	Kommune	Antal
Kompetenceudvikling	Begge Kommuner	II
Dialogmøde	Køge Kommune	III
Dialogmøde	Odense Kommune	III
Udviklingsmøde	Begge kommuner	IV

Kilde: VIVE.

Slutteligt tager omkostningsvurderingen udgangspunkt i en række skriftlige dokumenter, som er valideret i interviews med projektlederne, disses personaleledere samt evt. økonomifunktionen i kommunerne. Dokumenterne tæller blandt andet projektbudgetter, fortegnelser over ansatte/årsværk, møde- og kursuskalendre samt oversigter over kampagnemateriale m.m.

Litteratur

Algren, M. H. & Laursen, B. (2021). *Vold og overgreb i Danmark 2021: Analyser baseret på Sundheds- og sygelighedsundersøgelserne 2005, 2010, 2017 og 2021*. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Bahadir-Yilmaz, E. & Öz, F. (2018). The effectiveness of empowerment program on increasing self-esteem, learned resourcefulness, and coping ways in women exposed to domestic violence. *Issues in Mental Health Nursing*, *39*(2), 135-141.

Bjørnholt, B. & Jakobsen, M. L. (2025). Kvalitativ analyse: kodning. I: K. M. Hansen, L. B. Andersen, & M. Cecchini (red.), *Metoder i statskundskab* (4 udg., s. 445-461). København: Hans Reizels Forlag.

Bjørnholt, B. & Vedung, E. (2016). Brugerevaluering. I: T. Bredgaard (red.), *Evaluering af offentlig politik og administration* (s. 263-282). København: Hans Reizels Forlag.

Campbell, J. C. (2002). Health consequences of intimate partner violence. *The Lancet, 359*(9314), 1331-1336.

Danner (2019). *Gør ambulant rådgivning til voldsudsatte landsdækkende i regi af krisecentrene*. København: Danner.

Emmenegger, P., & Klemmensen, R. (2020). Kombination af kvalitative og kvantitative metoder. I: Hansen, K.M., Andersen, L.B., & Hansen, S.W. (red.). *Metoder i Statskundskab* (s. 501-516). København: Hans Reitzels Forlag.

Enevoldsen, P. C., Madsen, C. P., Turner, S., & Nørtoft, M. (2025). *Kvinder på krisecentre 2017-2023*. København: Danmarks Statistik.

Hansen, S. B. & Pedersen, M. L. (2022). *Anmeldelsestilbøjelighed i sager om vold og seksualforbrydelser: En undersøgelse af omfanget af og årsager til at borgere undlader at anmelde kriminalitet*. København: Justitsministeriet.

Henze-Pedersen, S. (2020). "Jeg savner far": Børns komplekse følelser, når de flytter på krisecenter med deres mor. I: H. Oldrup (red.), *Vold i familien: Viden for fagfolk* (s. 279-295). København: Akademisk Forlag.

Henze-Pedersen, S. (2022). The ghost of violence: The lived experience of violence after the act. *Violence against Women*, *28*(1), 194-210.

Johansen, K. B. H., Frederiksen, M. N. & Simonsen, L. (2021a). *Nordisk viden om Partnervold mod mænd – et litteraturstudie*. København: Lev Uden Vold.

Johansen, K. B. H., Frederiksen, M. N. & Simonsen, L. (2021b). *Mænd udsat for partnervold – et pilotstudie blandt danske praktikere med perspektiver fra skandinavisk forskning og praksis*. København: Lev Uden Vold.

Krogstrup, H. K. (2024). *Evalueringsmodeller* (4. udg.). København: Hans Reitzels Forlag.

Lyk-Jensen, S. V. (2020). At vokse op i skyggen af vold: Konsekvenser for børn. I: H. Oldrup (red.), *Vold i familien: Viden for fagfolk* (s. 262-278). København: Akademisk Forlag.

Møller, A. Z., Andersen, S. & Pedersen, S. H. (2024). Begrib (og grib) volden med "Magt og kontrolhjulet" og "Voldsspiralen". I: T. Baumbach, L. K. Minke & T. Søberg (red.), *Partnervold og partnerdrab: Samfundets blinde vinkel*. København: Djøf Forlag.

Oldrup, H. (red.) (2020). *Vold i familien: Viden for fagfolk*. København: Akademisk Forlag.

Oram, S., Fisher, H. L., Minnis, H., Seedat, S., Walby, S., Hegarty, K., ... & Howard, L. M. (2022). The Lancet Psychiatry Commission on intimate partner violence and mental health: advancing mental health services, research, and policy. *The Lancet Psychiatry, 9*(6), 487-524.

Ottosen, M. H. (2020). Psykisk partnervold. I: H. Oldrup (red.), *Vold i familien: Viden for fagfolk* (s. 78-96). København: Akademisk Forlag.

Ottosen, M. H. & Østergaard, S. V. (2018). *Psykisk partnervold: En kvantitativ kortlægning*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H. & Østergaard, S. V. (2022). *Partnervold i Danmark 2020*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M. H., Østergaard, S. V., Bom, L. H. & Poulsen, J. B. (2022). *Danskernes kendskab til partnervold*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Plauborg, R. & Helweg-Larsen, K. (2012). *Partnervold mod mænd i Danmark*. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Pedersen, M. L., Okholm, M. M. & Balvig, F. (2024). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet: Offerundersøgelserne 2005-2023. Hovedtal.* København: Justitsministeriet.

Rambøll (2020). *Modelbeskrivelse: indsats til kvinder og mænd udsat for vold i nære relationer*. København: Rambøll.

Rivas, C., Ramsay, J., Sadowski, L., Davidson, L. L., Dunnes, D., Eldridge, S., ... & Feder, G. (2016). Advocacy interventions to reduce or eliminate violence and promote the physical and psychosocial well-being of women who experience intimate partner abuse: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, *12*(1), 1-202.

Schmidt, A., Nielsen, K. S. F., Rossen, C. V. & Scavenius, C. (2025). *Videre Uden Vold – en tidlig indsats til voldsudsatte og voldsudøvere i nære relationer: Evaluering af interventionsmodellen VUV*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Socialstyrelsen (2020). *Omkostningsanalyse af ambulant rådgivning til personer udsat for vold i nære relationer*. Odense: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2021). *Recovery-orienteret rehabilitering. Vejledning til praksis. Version 3*. Odense: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2022a). *Anbefalinger til kommunal indsats mod vold i nære relationer.* Odense: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2022b). *Drejebog for Strategi for Udvikling af den Sociale Indsats (SUSI 2.0)*. Odense: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2022c). *Undersøgelse om vold i nære relationer 2022: En kvantitativ undersøgelse om brugere af kvindekrisecentre, mandekrisecentre og ambulante rådgivningstilbud til voldsudsatte personer.* Odense: Socialstyrelsen.

Social- og Boligstyrelsen (2023a). *Undersøgelse om vold i nære relationer 2023: Udvalgte resultater fra spørgeskemaundersøgelse hos brugere af kvindekrisecentre, mandekrisecentre og ambulante tilbud til voldsudsatte personer.* Odense: Social- og Boligstyrelsen.

Social- og Boligstyrelsen (2023b). *Anbefalinger til at arbejde traumebevidst i den sociale indsats med voksne* Odense: Social- og Boligstyrelsen.

Sølvhøj, I. N. (2022). *Når voldsudsatte ikke søger hjælp: En kvalitativ undersøgelse af, hvorfor personer, der udsættes for psykisk og fysisk partnervold, ikke søger hjælp*. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Volsing, M. & Knudsen, K. L. (2018). *Kortlægning af vejledninger og redskaber til opsporing og vurdering af vold i nære relationer*. København: Lev Uden Vold.

Williams, J., Leamy, M., Bird, V., Le Boutillier, C., Norton, S., Pesola, F. & Slade, M. (2015). Development and evaluation of the INSPIRE measure of staff support for personal recovery. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, *50*(5), 777-786.

Bilag 1 Spørgeskema

Bilagstabel 1.1 Registreringsskema

Tak for, at du vil deltage **Dine svar hjælper os til at tilbyde den rette hjælp til mennesker, der lever med vold i nære relationer**		
1	Vælg kommune	1) Køge 2) Odense
2	Hvad er borgerens køn?	1) Mand 2) Kvinde 3) Andet
3	Hvor gammel er borgeren?	[Skriv alder]
4	Hvor har borgeren hørt om tilbuddet? (flere svar muligt)	1) En medarbejder, som har deltaget i opkvalificering 2) Kommune 3) Politi 4) Sundhedsvæsen 5) Job eller uddannelse 6) Sociale medier 7) Kampagnemateriale 8) Andet (skriv)
5	Afkryds årsagerne til borgerens henvisning/henvendelse. For hver årsag, marker om volden stadig er aktuel eller ophørt: • Fysisk vold (fx skub, spark eller slag) • Psykisk vold (fx manipulation, kontrol eller trusler) • Seksuel vold (fx uønsket seksualiseret sprog, intim berøring eller sex) • Materiel vold (fx få ødelagt ting, som har stor betydning for dig) • Økonomisk vold (fx blive tvunget til at optage lån eller betale for noget) • Digital vold (fx adgang til din telefon, computer eller GPS-lokation uden din tilladelse) • Stalking (fx uønsket overvågning eller gentagende kontakt) • Æresrelateret vold (fx social kontrol, udefrysning fra familien eller lignende undertrykkelse, der er planlagt eller accepteret af familien) • Anden vold (skriv)	1) Ikke relevant for borgere 2) Stadig aktuelt. Ikke ophørt 3) Ophørt for ca. 1 år siden eller mindre 4) Ophørt for ca. 2 år siden 5) Ophørt for ca. 3 år siden 6) Ophørt for ca., 4 år siden 7) Ophørt for ca. 5 år siden eller mere 8) Ved ikke
6	Afkryds, hvilken type vold borgeren har været udsat for i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet. For hver	1) Aldrig 2) Én gang 3) Sjældnere end én gang om måneden

	voldstype, marker hvor ofte volden ca. forekom. * • Fysisk vold (fx skub, spark eller slag) • Psykisk vold (fx manipulation, kontrol eller trusler) • Seksuel vold (fx uønsket seksualiseret sprog, intim berøring eller sex) • Materiel vold (fx få ødelagt ting, som har stor betydning for dig) • Økonomisk vold (fx blive tvunget til at optage lån eller betale for noget) • Digital vold (fx adgang til din telefon, computer eller GPS-lokation uden din tilladelse) • Stalking (fx uønsket overvågning eller gentagende kontakt) • Æresrelateret vold (fx social kontrol, udefrysning fra familien eller lignende undertrykkelse, der er planlagt eller accepteret af familien) • Anden vold (skriv)	4) Én eller flere gange om måneden 5) Én eller flere gange om ugen 6) Hver dag 7) Jeg er i tvivl
7	Er borgeren risikovurderet med SARA-V3?	1) Ja 2) Nej 3) Ved ikke
8	Borgeren er henvist til (marker gerne flere svar)	1) Gruppeforløb 2) Individuelt forløb (fx samtale eller rådgivning) 3) Krisecenterophold 4) Ingen sikkerhedsrisiko og derfor ingen henvisning 5) Borgeren har takket nej og derfor ingen henvisning 6) Anden støtte eller hjælp: (skriv)

Anm.: * = Spørgsmål (eller svarkategori) tilføjet undervejs, ** = Mindre formuleringsændring undervejs.

Kilde: VIVE.

Bilagstabel 1.2 Baggrundsskema

Tak for, at du vil deltage **Dine svar hjælper os til at tilbyde den rette hjælp til mennesker, der er eller har været udsat for vold i deres nære relationer. I oplysningsbrevet, som din gruppeleder/gruppefacilitator har givet dig, kan du læse om undersøgelsen.**		
1	I hvilken kommune modtager du rådgivning om gruppeforløbet	1) Odense 2) Køge
2	Hvad er dit køn?	1) Mand 2) Kvinde 3) Andet
3	Hvor gammel er du?	[Skriv alder]
4	Hvad er dit forsørgelsesgrundlag? (Hvis flere kategorier passer på din situation, skal du vælge den kategori, du mener passer bedst)	1) Ordinær beskæftigelse (fx lønmodtager, selvstændig) 2) SU eller lærling/elev med løn under uddannelse 3) Dagpenge 4) Sygedagpenge 5) Kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse 6) Fleksjob 7) Førtidspension 8) Efterløn/pension 9) Ressourceforløb eller revalidering 10) Forsørget af min samlever/familie (fx hjemmegående husmor eller husfar) 11) Andet
5	Hvad er den højeste uddannelse, som du har gennemført?	1) Ingen uddannelse 2) Alm. skoleuddannelse, 1.-6. klasse 3) Alm. skoleuddannelse, 7.-10. klasse 4) Gymnasial uddannelse (STX, HF, HHX, HTX) 5) Erhvervsuddannelse (fx frisør, elektriker, landmand, kontoruddannelse, SOSU) 6) Kort videregående uddannelse (fx byggetekniker, bioanalytiker, skibsfører, politibetjent) 7) Mellemlang videregående uddannelse (fx sygeplejerske, lærer, diplomingeniør, bachelor) 8) Lang videregående uddannelse (fx læge, jurist, gymnasielærer, civilingeniør) 9) Forskeruddannelse (fx ph.d.) 10) Andet
6	Har du eller andre i din husstand børn? (Du kan sætte flere krydser)	1) Jeg har hjemmeboende børn 2) Jeg har børn, der ikke er hjemmeboende 3) En anden i min husstand har børn, der er hjemmeboende 4) En anden i min husstand har børn, der ikke er hjemmeboende

		5) Ingen i min husstand har børn (Gå til spørgsmål 8)
7	Hvad er barnets/børnenes alder? (Du kan sætte flere krydser)	1) 0-2 år 2) 3-5 år 3) 6-9 år 4) 10-13 år 5) 14-17 år 6) 18 år eller ældre
8	De næste spørgsmål handler om, hvordan du har det for tiden** (Sæt ét kryds ud for hvert spørgsmål) • Jeg føler mig støttet af andre mennesker • Jeg har håb og drømme om fremtiden • Jeg har det godt med mig selv • Jeg gør ting, som betyder noget for mig • Jeg føler, jeg har kontrol over mit liv	1) Slet ikke 2) Lidt 3) I nogen grad 4) En hel del 5) Rigtig meget
9	De næste spørgsmål handler om, i hvilken udstrækning du føler, at dine gruppeledere/gruppefacilitatorer støtter dig ** (Sæt ét kryds ud for hvert spørgsmål) • Mine gruppeledere hjælper mig til at føle mig støttet af andre mennesker • Mine gruppeledere hjælper mig med at have håb og drømme om fremtiden • Mine gruppeledere hjælper mig med at have det godt med mig selv • Mine gruppeledere hjælper mig med at gøre ting, som betyder noget for mig • Mine gruppeledere hjælper mig med at føle, at jeg har kontrol over mit liv	1) Slet ikke 2) Lidt 3) I nogen grad 4) En hel del 5) Rigtig meget
Oplevelser med vold De næste spørgsmål handler om dine oplevelser med vold i nære relationer. Med 'vold' mener vi alle former for vold (fx stalking eller fysisk, psykisk, seksuel, materiel, digital eller økonomisk vold). Med 'nære relationer' mener vi personer, som du har/har haft et nært forhold til (fx personer i din familie, i dit hjem eller tidligere eller nuværende partnere).		
10	Hvilken type vold har du været udsat for i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet? For hver voldstype, marker hvor ofte volden ca. forekom: • Fysisk vold (fx skub, spark eller slag) • Psykisk vold (fx manipulation, kontrol eller trusler) • Seksuel vold (fx uønsket seksualiseret sprog, intim berøring eller sex) • Materiel vold (fx få ødelagt ting, som har stor betydning for dig) • Økonomisk vold (fx blive tvunget til at optage lån eller betale for noget) • Digital vold (fx adgang til din telefon, computer eller GPS-lokation uden din tilladelse)	1) Aldrig 2) Én gang 3) Sjældnere end én gang om måneden 4) Én eller flere gange om måneden 5) Én eller flere gange om ugen 6) Hver dag 7) Jeg er i tvivl

	• Stalking (fx uønsket overvågning eller gentagende kontakt) • Æresrelateret vold (fx social kontrol, udefrysning fra familien eller lignende undertrykkelse, der er planlagt eller accepteret af familien) • Anden vold (skriv)	
11	Hvor længe har der været vold i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet?	1) Maksimalt 6 mdr. 2) Maksimalt 1 år 3) Maksimalt 2 år 4) Maksimalt 3 år 5) Maksimalt 4 år 6) Maksimalt 5 år 7) Maksimalt 6 år 8) Maksimalt 7 år 9) Maksimalt 8 år 10) Maksimalt 9 år 11) Maksimalt 10 år 12) Mere end 10 år
12	Er der stadig vold i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet? **	1) Nej, volden er stoppet 2) Ja, der er stadig vold, men situationen er bedre 3) Ja, der er stadig lige så meget vold som før 4) Ja, der er stadig vold, og situationen er værre end før gruppeforløbet 5) Jeg er ikke længere i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet
13	Har du tidligere været udsat for eller vidne til vold? (Du kan sætte flere krydser)	1) Ja, i mit barndomshjem 2) Ja, i tidligere parforhold 3) Ja, i andre nære relationer (fx personer i din familie, i dit hjem eller andre personer, som du har/har haft et nært forhold til) 4) Ja, i andre sammenhænge 5) Jeg er i tvivl 6) Nej 7) Ønsker ikke at svare
14	Har du tidligere modtaget hjælp ift. at være udsat for vold i nære relationer?	1) Ja, jeg har tidligere haft ophold på krisecenter 2) Ja, jeg har tidligere modtaget et rådgivningsforløb (fx psykologhjælp eller gruppeterapi) 3) Nej 4) Ved ikke
15	Har du kommentarer til dine svar, bemærkninger til din opstart i gruppeforløbet eller andet, som vi skal være opmærksomme på, kan du skrive dem her.	(Åbent tekstfelt)

Anm.: * = Spørgsmål (eller svarkategori) tilføjet undervejs, ** = Mindre formuleringsændring undervejs.

Kilde: VIVE.

Bilagstabel 1.3 Afslutningsskema

Tak for, at du vil deltage **Dine svar hjælper os til at tilbyde den rette hjælp til mennesker, der lever med vold i deres nære relationer.**		
1	Hvad er dit køn?	1) Mand 2) Kvinde 3) Andet
2	I hvilken kommune har du modtaget gruppeforløbet?	1) Odense Kommune 2) Køge Kommune
3	Hvor mange gruppeforløb har du været til?	[1-10]
Vi vil nu præsentere dig for nogle udsagn om dit gruppeforløb. Hverken dine gruppeledere, dine gruppefacilitatorer, din kommune, politiet eller din læge kan se dine svar.		
4	De næste spørgsmål handler om, hvordan du har det for tiden** (Sæt ét kryds ud for hvert spørgsmål) • Jeg føler mig støttet af andre mennesker • Jeg har håb og drømme om fremtiden • Jeg har det godt med mig selv • Jeg gør ting som betyder noget for mig • Jeg føler jeg har kontrol over mit liv	1) Slet ikke 2) Lidt 3) I nogen grad 4) En hel del 5) Rigtig meget
5	De næste spørgsmål handler om, i hvilken udstrækning du føler, at dine gruppeledere/gruppefacilitatorer støtter dig ** (Sæt ét kryds ud for hvert spørgsmål) • Mine gruppeledere hjælper mig til at føle mig støttet af andre mennesker • Mine gruppeledere hjælper mig med at have håb og drømme om fremtiden • Mine gruppeledere hjælper mig med at have det godt med mig selv • Mine gruppeledere hjælper mig med at gøre ting, som betyder noget for mig • Mine gruppeledere hjælper mig med at føle, at jeg har kontrol over mit liv	1) Slet ikke 2) Lidt 3) I nogen grad 4) En hel del 5) Rigtig meget
6	De næste spørgsmål handler om din oplevelse af gruppeforløbet og de andre deltagere i gruppen. • Jeg synes, at jeg har meget tilfælles med de andre deltagere. Jeg kan fx spejle mig i de oplevelser med vold, som de andre deltagere har delt • Jeg føler, at de andre deltagere forstår de oplevelser, jeg har haft med vold • Gruppeforløbet har givet mig brugbar viden om, hvad vold er (fx viden om	1) Slet ikke 2) Lidt 3) I nogen grad 4) En hel del 5) Rigtig meget

	forskellige voldsformer og voldens dynamikker, mønstre og følgevirkninger) • Gruppeforløbet har hjulpet mig til at indse omfanget af den vold, som jeg har oplevet/oplever • Gruppeforløbet har hjulpet mig til at forstå mine egne reaktionsmønstre på den vold, som jeg har været/er udsat for • Jeg føler, at jeg har fået det ud af forløbet, jeg ønsker* • Jeg oplever, at det har hjulpet mig at kunne spejle mine egne erfaringer i andre deltageres erfaring* • Jeg oplever, at der var stor tillid mellem deltagerne i gruppeforløbene* • Gruppeforløbet har hjulpet mig til at styrke mit netværk uden for gruppen* • Jeg vurderer, at det ville være en fordel fortsat at mødes med gruppemedlemmerne* • Gruppeforløbet har alt i alt hjulpet mig*	
7	Er der stadig vold i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet?	1) Nej, volden er stoppet 2) Ja, der er stadig vold, men situationen er bedre 3) Ja, der er stadig lige så meget vold som før 4) Ja, der er stadig vold, og situationen er værre end før gruppeforløbet 5) Jeg er ikke længere i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet*
8*	Hvilken type vold har du været udsat for i den relation, som gav anledning til gruppeforløbet? For hver voldstype, marker hvor ofte volden ca. forekom: • Fysisk vold (fx skub, spark eller slag) • Psykisk vold (fx manipulation, kontrol eller trusler) • Seksuel vold (fx uønsket seksualiseret sprog, intim berøring eller sex) • Materiel vold (fx få ødelagt ting, som har stor betydning for dig) • Økonomisk vold (fx blive tvunget til at optage lån eller betale for noget) • Digital vold (fx adgang til din telefon, computer eller • GPS-lokation uden din tilladelse) • Stalking (fx uønsket overvågning eller gentagende kontakt) • Æresrelateret vold (fx social kontrol, udefrysning fra familien eller lignende undertrykkelse, der er planlagt eller accepteret af familien) • Anden vold (skriv)	1) Aldrig 2) Én gang 3) Sjældnere end én gang om måneden 4) Én eller flere gange om måneden 5) Én eller flere gange om ugen 6) Hver dag 7) Jeg er i tvivl

9	Er du hjulpet videre til andre relevante tilbud?	1) Ja, jeg er blevet hjulpet videre 2) Nej, det var ikke nødvendigt med andre tilbud/forløb (Gå til spørgsmål 13) 3) Nej, jeg er ikke blevet hjulpet videre, selvom jeg havde behov for det (Gå til spørgsmål 13)
10	Hvilket tilbud eller forløb er du blevet hjulpet videre til? Du kan sætte flere krydser.	1) Et kommunalt tilbud 2) Støtte-kontaktperson 3) Et krisecenter 4) Ud af Voldens Skygge 5) Dialog mod Vold 6) Sig det til Nogen 7) Egen læge 8) Psykiatrien 9) Qnet 10) Q-Værk 11) Andet tilbud/forløb end de ovennævnte
15	Har du kommentarer til dine svar eller bemærkninger til gruppeforløbet, som vi skal være opmærksomme på, kan du skrive dem her.	(Åbent tekstfelt)
Dette var det sidste spørgeskema om gruppeforløbet. Tusind tak for dine besvarelser.		

Anm.: * = Spørgsmål (eller svarkategori) tilføjet undervejs, ** = Mindre formuleringsændring undervejs.

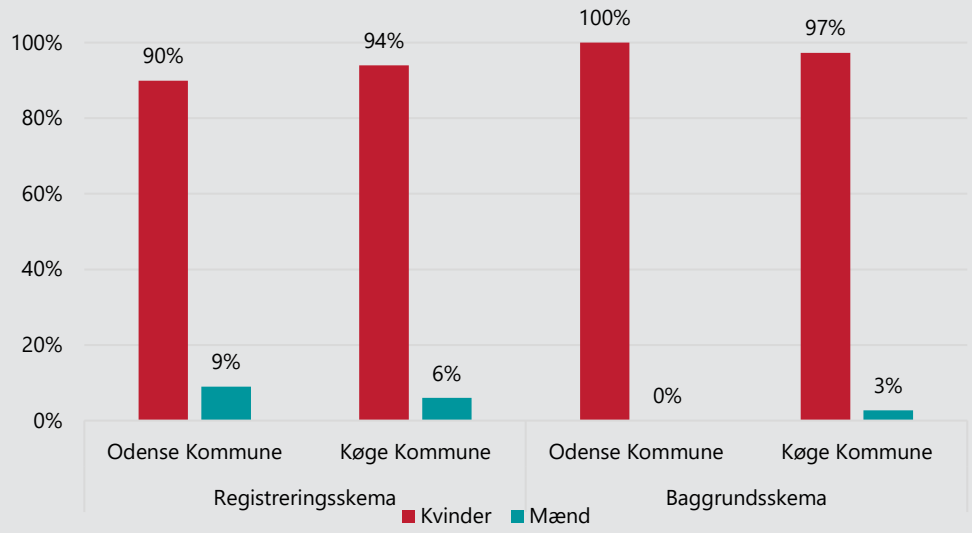
Kilde: VIVE.

Bilag 2 Interviewguide. Eksempel borger

Tema	Interviewspørgsmål
Introduktion	Præsentation af deltagere: - Du behøver ikke sige så meget om dig selv, men måske du kort vil præsentere dig selv. Du er velkommen til at finde på et navn.
Indgang	Hvordan fik du viden om projektet? Hvad gjorde, at du fik lyst til at deltage? (spørg gerne diskret ind til voldsformer, hvis det giver mening)
Vurdering af deltagelse	Vil du kort præsentere det forløb, du har deltaget i? Hvad synes du fungerede godt hhv. mindre godt? ▪ Hvorfor synes du det? Hvordan vurderede du det at deltage i en gruppe med andre? Hvordan oplevede du gruppelederens rolle?
Vurdering af udbytte	Synes du, at du har fået noget ud af at deltage ▪ Personligt (erkendelse, handlekompetencer) ▪ Aktivering af netværk Hvor længe siden er det, at dit forløb endte? ▪ Støtte efter forløb ▪ Fremtidige udfordringer ▪ Hvad er der sket ift. beskæftigelse, børn etc.

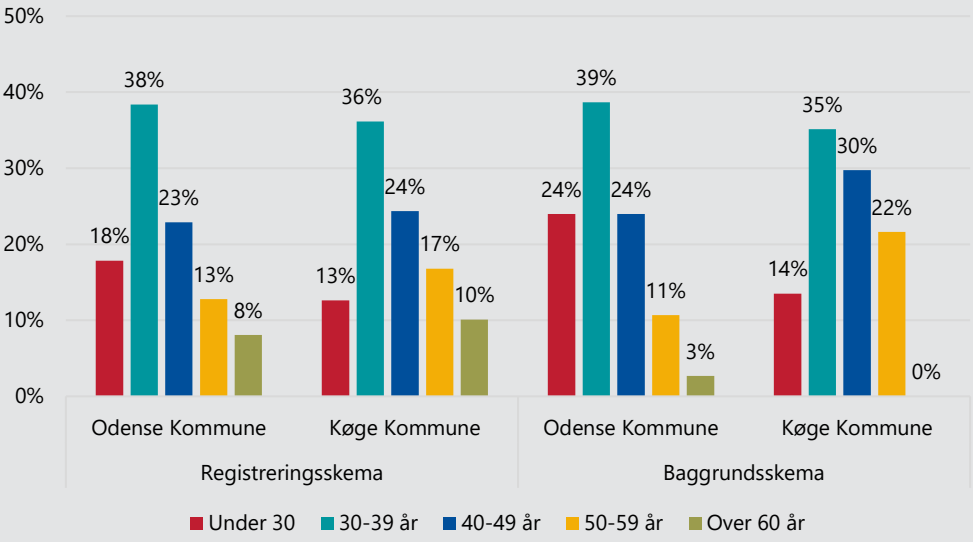
Bilag 3 Bilagsfigurer

Bilagsfigur 3.1 Kønsfordeling for voldsudsatte i Odense og Køge Kommuner



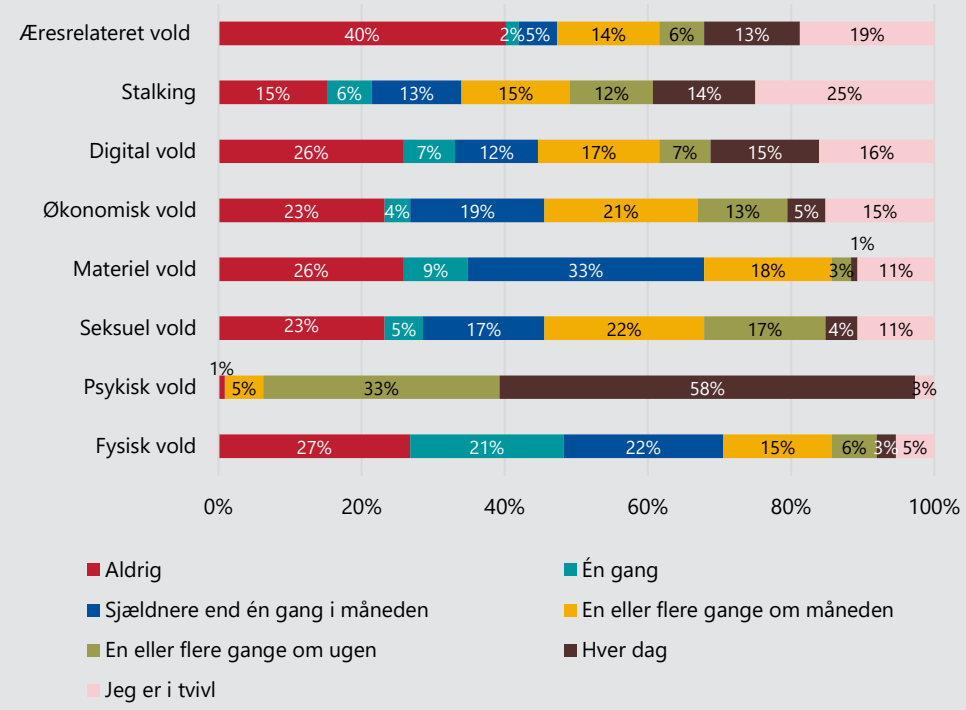
Anm.: n (Odense Kommune) = 297, n (Køge Kommune) = 119.
Kilde: VIVE – registreringsskema.

Bilagsfigur 3.2 Aldersfordeling for voldsudsatte i Odense og Køge Kommuner



Anm.: n (Odense Kommune) = 297, n (Køge Kommune) = 119.
Kilde: VIVE – registreringsskema.

Bilagsfigur 3.3 Hyppighed af de forskellige voldsformer

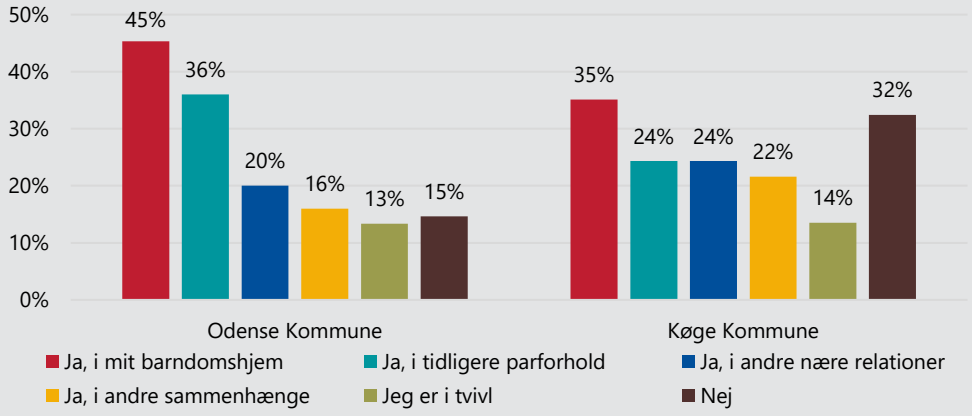


Anm.: "Hvilken type vold har du været udsat for i den relation, som gav anledning til gruppe-forløbet? For hver voldstype, marker hvor ofte volden ca. forekom."

n (Odense Kommune) = 75, n (Køge Kommune) = 37.

Kilde: VIVE – baggrundsskema.

Bilagsfigur 3.4 Tidligere udsat for eller vidne til vold

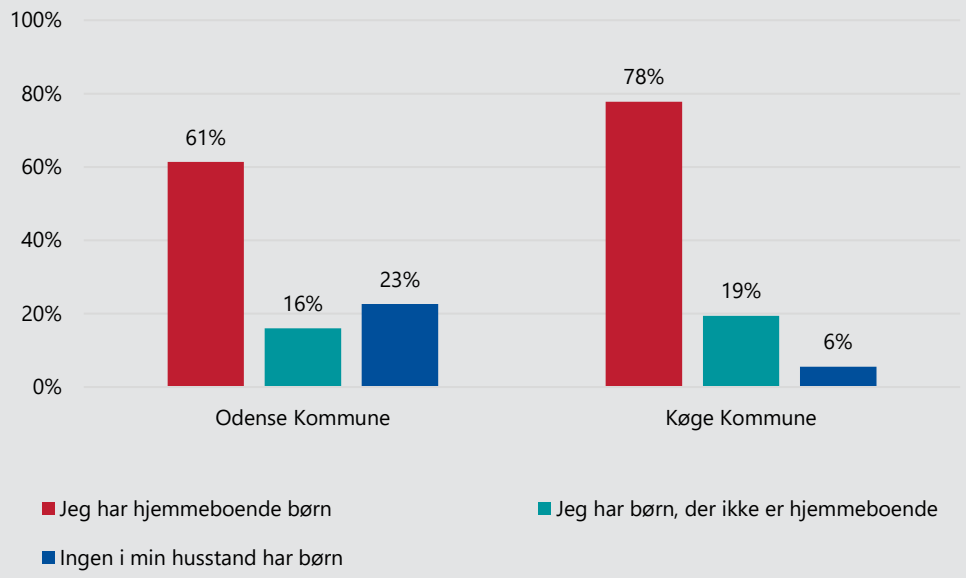


Anm.: "Har du tidligere været udsat for eller vidne til vold? Du kan sætte flere krydser."

n (Odense Kommune) = 75, n (Køge Kommune) = 37.

Kilde: VIVE – baggrundsskema.

Bilagsfigur 3.5 Børn i husstanden



Anm.: "Har du eller andre i din husstand børn?"

n (Odense Kommune) = 75, n (Køge Kommune) = 37.

Kilde: VIVE – baggrundsskema.